

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA



EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 372

1^o D'OCTUBRE DE 1997

PREU: 200 PTS

Polonesos

Que sou mallorquí? -em demanà l'altre diassa l'amo d'un bar de cala Millor amb aspecte d'alemany-. -Si fa, li vaig contestar. - I deveu ser molt infeliç, va dir. -I perquè ho he de ser, li diguí. - Amb tants d'alemanys que envaeixen i compren la vostra terra. . . féu.

Els alemanys, amic meu, duen doblers i paguen, són una gent cultivada i llesta, li vaig contestar. Els mallorquins, en tot cas, som infeliços per la invasió castellana que ja dura 300 anys. Els espanyols ens balden d'impostos que llavors gasten en fer autopistes al seu país i en pagar l'atur als seus camperols, mentre que als països catalans hem de pagar peatge i els nostres camperols, si no tenen feina, no cobren.

Estic content que m'hàgiu explicat tot això, que no ho sabia, digué l'estranger. Tanmateix, jo no soc alemany.

I de quin país veniu, vaig preguntar.

Soc polonès.



Els amics de l'Estel se reuniren amb motiu de l'Onze de Setembre, per sopar de xot al Restaurant can Quirante de sant Jordi. Hi va haver parlaments, cants patriòtics, etc. L'any que ve hi tornarem si Déu vol i Maria.

Txòca-la, amic, que som compatriotes. Els catalans són anomenats polonesos pels espanyols.

Ho sabia, va dir l'estranger. Nosaltres estam entre Alemanya i Rússia que ens donen llenya sempre que volen, i vosaltres entre Espanya i França que fan dos cèntims del mateix. Ω

Mateu Joan i Florit

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

Oració contra els adversaris castellans

Salm 35

Que quedin defraudats i avergonyits
els qui ens volen la mort;
que se'n tornin plens de confusió,
els qui es proposen fer-nos mal.
Que siguin com al palla a mercè del vent,
i els tregui a fora l'àngel de Jahveh;
que trobin fosc i relliscós el camí
quan fugin perseguits per l'àngel.
No tenien motius per posar-me parany,
i obrir-me clots on perdés la vida.
Que es trobin tot d'una en el desastre
que s'agafin als paranyes que ens posaven
i caiguin als clots que han obert.
I jo m'alegraré del que Jahveh m'ha fet,
ple de goig de veure com em salva.
Proclamaré amb totes les forces
Jahveh, qui és com tu?
Tu defenses els febles contra els poderosos
els pobres contra els qui els volen robar.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 L'esperit republicà
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1972-74). IV part
- 6 Sistema electoral espanyol
Vidal Quadras vs. Pujol
Gràcies, President Matas
- 7 La bandera de Jaume Matas
Un petit recorregut per la història de la poesia eròtica catalana
Les mans al foc (VIII). Guerra mística
- 8 Cronologia de la història de Catalunya plena (X)
- 9 Atzar (III)
Nacions i religions
Ràdio Estel
- 10 Sobre xarxes i xarucs
Barcelona, 1959, Memòria d'un preuniversitari
- 11 Cartes al director
- 12 La gent major se desperta
- 13 Sense feina per a tots no hi ha dret a la vida, ni democràcia possible
- 14 Petits Anuncis
- 15 Jaume Fornaris i Taltavull (Menorca 1873-Son Servera 1931)
El plaer
- 16 (1977-1997): Mediocritat + cinisme = pasteurització
- 17 Més defensa de la nostra llengua (III)
Autopistes en Mallorca: "scalextric" sense fi
- 18 La terapia d'una contrarèplica
Fer independentisme en castellà
La píndola
- 19 Notícies d'Asturies
- 20 Sa Festa de Sa Raça (espanyola)
- 21 La llengua dels joves, nou llibre de Joan Melià
Editats a Barcelona, Lleida i Mallorca tres llibres de Miquel López Crespí
- 22 Andalusia
Tornada a l'escola
Càntic dels càntics
- 24 Testimonis cristians de Jehovà
L'esclat nacionalista
- 25 Països catalans
Administració de Justícia
Estimar la llengua
- 26 XVI Festa folklòrica a son Ferriol
Cant nou de tota la terra
- 28 La cuina de na Tonina
Es Gall
Defensem el català
Sana convivència



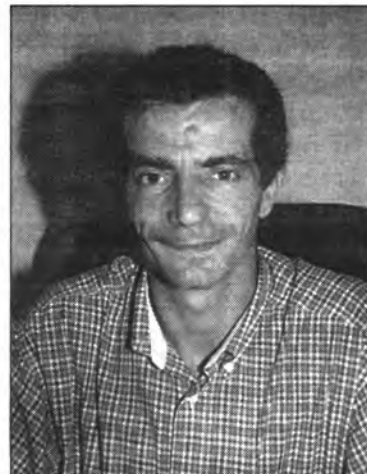
I que no ens diguin que això són coses brutes o coses lletges. Aquesta dona jove que trobaren devers sa Coma, és d'allò més net i bell que hem vist aquest estiu.



Ens alegrarem de veure la bandera catalana onejar orgullosa al Castell de la Punta de n'Amer, al terme de sant Llorenç. Una fortalesa amb fossat i pont llevadís que ens recorda temps passats. Hi podeu arribar des de cala Millor per un camí de garriga amb bon estat. Al costat hi ha un restaurant per si hi voleu beure o menjar qualque cosa.



N'Esteffi Lichtblau (llum blau) d'Alemanya, es una de les secretàries de l'Immobilària Coordinadora de Serveis de Mallorca que acaba d'obrir a Portocristo.



Trobam a n'en Jaume Brunet, advocat i regidor pels Independents de Portocristo, molt acostat al PSM. Li feim unes preguntes d'actualitat. El diari diu que el PP perd 9 parlamentaris. M'alegra el resultat d'aquesta enquesta interna del PP. Si és fa realitat, tindrè un govern que lluitarà per la nostra economia, per la nostra llengua, per tot allò que afecta als mallorquins. Que no trobes que tenim un Govern ben gonella? Absolutament gonella. Aquest govern va contra la llengua catalana, no vol les competències en educació i té un conseller de cultura que pensa més en la cultura i la llengua castellana que en la catalana. És un gonella total.

Especial dedicat

ALS TERMES DE SON CERVERA - CALA BONA - SANT LLORENÇ - CALA MILLOR - SA COMA - S'ILLOT - PORTO CRISTO

Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.



Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Tots els grups parlamentaris excepte el PP, s'han mostrat favorables a que la ponència de la Llei del català elabori una proposta per a reformar al llei orgànica del poder judicial, de mode que obligui als jutges que fan feina a Catalunya, ha de conèixer el català. El PP, per fer la contrària, va expressar la seva oposició a que s'exigeixi el coneixement del català als magistrats, al considerar que seria inconstitucional, la qual cosa aixecar les crítiques de la resta dels grups parlamentaris. A més, el PP va dir que la meitat dels jutjats quedaria sense cobrir. Aquest és l'amor que la gent del PP professa a la gent del nostre poble! Encara els votau? Pobres errats de comptes! Un parenostre pels qui van errats!

* Dia 3 de setembre és va reunir l'assemblea local d'Unió Mallorquina de Lluçmajor per elegir el nou Comitè local. Fou elegit president en Josep M. Luna, secretari Baltasar Barros i vocals: Pere Blanquer, Miquel Bonet, Tomàs Cantallops, Miquel Canals, Antoni Caldés, Antoni Romo i Francisco del Salto. Amb la renovació d'aquest comitè comença el curs polític d'UM a la part forana on, seguint amb la tendència general del partit, s'està constatant un important creixement en nombre d'afiliats. El PP fa aigua pels quatre costats i la gent se passa a n'aquest altre partit en vistes a les eleccions del 99.

* L'any 1988, un petrer de cognom Barceló va anar a l'Obra Cultural Balear de Ciutat a donar la baixa de soci a són pare que acabava de morir. Va explicar el perquè hi anava, tragueren un llibrot gros i feren una retxa damunt el nom de son pare, sense dir ase ni bèstia. El petré, tenia ganes de substituir son pare com a soci de l'OCB, però quan vegé la fredor de la secretària, va partir; sense dir res més. Moltes de vegades manca una mica d'humanitat i de calor humana entre els nacionalistes. Entre els qui defensen la mateixa causa.

* A son Cervera, encara tenen els carrers d'En Franco, en Calvo Sotelo i uns quants nazis més.

* Te'n recorda aquelles serves, verdes que et vaig enviar, perquè et poguessis servir, i com més va

manco et serves. Aquesta cançó ve a tomb del nom de son Cervera, que si ve de l'arbre que fa serves, i que se diu servera, està escrit correctament. Si ve de Cervera, poble lleidatà amb universitat des de 1717 fins a 1842, o de Cervera de Marendà un municipi que el 1962 tenia 2.438 habitants (ara en deu tenir més perquè esta a la vorera de mar), a la Catalunya ocupada pel francès. O de Cervera del Maestrat a la comarca de Castelló de la Plana amb 1.190 habitats, o de Cervera del Pisuerga a la província castellana de Palència, la cosa no té explicació. El "son" que precedeix el nom del municipi de son Cervera, es una contracció de **ço d'en**, propietat d'en. A les illes Balears, partícula que, precedint un nom propi, forma topònims que indiquen un predi o una finca rústica que pertany a la persona de qui procedeix el nom. La forma femenina de **son** és **so na**. Cal suposar que son Cervera fou propietat de qualque personatge enomenat Cervera (avant passat o parent d'en Ventura Rubí) la família del qual encara avui és propietaria del casal més gran del poble i de molts pujols i terres del terme, i d'aquí li ve el nom. Tanmateix hem cercat al Diccionari enciclopèdic a veure si hi havia qualque persona il·lustre amb el nom de Servera i no n'hem trobat cap ni una. Potser n'Estades de Montcaire que és un expert, podria indagar en quina data es va canviar el nom de Cervera pel de Servera al municipi que ens ocupa. De totes maneres sospitam que fou el 1715, en que els nobles botifarres mallorquins es castellanitzaren els llinatges per tenir content l'ocupant castellà [Dezcallar, per Des Catlar. Villalonga, per Vilalonga etc.].

* Els escocesos estan d'enhorabona. El 63,5% va votar en referèndum a favor del restabliment del Parlament escocès que els anglesos li van arrabassar ara fa 300 anys. El líder del Partit Nacionalista Escocès, Alex Salmond ha manifestat que "s'han superat totes les expectatives, hem començat un viatge que acabarà amb la independència", va declarar. El lehendakari del Govern basc, Antoni Ardanza, considera que si el Govern

espanyol hagués actuat amb el pragmatisme d'Anglaterra no haurien existit els problemes que hi ha a l'Estat espanyol. L'actor escocès Sean Connery qualifica de fantàstics els resultats del referèndum. Sean Connery que havia fet campanya pel "si", estava molt content pel fet que hi haurà Parlament a Escòcia. Els ciutadans escocesos expressaven la seva alegria pel gran triomf dels escocesos i celebraren els bons resultats al carrer. Xeremiers escocesos interpretaren l'himne nacional escocès **Flower of Scotland** arreu dels pobles i ciutats de la nació.

* Quan serà que els nostres xeremiers podran sortir al carrer, tocant l'himne guerrer de **La Balanguera** després que mallorquins, valencians i catalans haguem guanyat per ampla majoria un referèndum en que decidiguem separar-nos per sempre d'Espanya?

* Mentre que els músics preparaven els instruments per tocar **La Balanguera** el dia de la Diada de Mallorca, al Teatre Principal, els independentistes, des de las balconades del teatre, desplegaren les banderes catalanes i cridaren ben fort: Matas, horter! Tu no tens bandera! Fora, fora, fora, la bandera espanyola i altres insults que no transcrivim. Els militars forasters, no sabien de que anava la cosa [no entenen el català], la governadora Cirer mirava qui eren els cridadors. El president Matas, feia cara de pòquer i estudiava la lletra de La Balanguera mentre els altres del PP miraven astorats. Aquesta gent del PP que comanda, van contra la bandera, contra la llengua, contra els nostres signes d'identitat contra l'economia i contra la independència de Mallorca i comencen a veure que el seu poder s'acaba. Segons una enquesta feta per ells mateixos, si ara es fessin les eleccions autonòmiques perdrien 9 parlamentaris i anirien a l'oposició que és el lloc que els pertoca.

* El nostre col·laborador Josep Palou ha estat condemnat a pagar 250.000 pessetes i les costes processals, per haver insultat en un article publicat a L'ESTEL DE MALLORCA el gener de 1996 al director de l'ABC, Luís Maria



El escocesos celebraren al carrer els resultats del referèndum.

Ansón, en unes dates en que l'esmentat diari, insultava de manera descarada al nostre president d'aleshores Cristofor Soler. És sorprenent que ningú del PP sortís en defensa d'aquest destacat membre del seu partit, ni de manera judicial, ni tan sols signant als fuls oferts pel Comitè per la Llibertat d'Expressió, que aconseguí unes tres mil signatures de persones d'arreu dels Països Catalans.

* Hem sabut que Conseller de Turisme del Govern Balear Gonzalez Ortea és va examinar de català fa un parell de mesos: No sabem si va aprovar o no, però el que és cert, és que en sap, i si no l'empra és perquè no vol.

* I nosaltres que ens pensavem que la campanya mediàtica contra la compra per part dels alemanys de terrenys i cases a Mallorca estava propiciada i pagada per l'Estat espanyol! Ens equivocarem de pla. De fons dignes de tot crèdit, hem sabut que fou l'empresari de l'Agència de Viatges TUI el qui pagà un bon grapat de milions a un empresari de medis de comunicació mallorquí, perquè dues a terme aquesta campanya. El motiu? Els alemanys compren cases a Mallorca que empren un mes durant l'any, la resta de l'any la lloguen als seus

amics i coneguts que deixen d'anar al Tour Operator en programar les seves vacances, i aquest deixa de guanyar doblers.

* No és gens estrany que els amos de terres i roques (més roques que terra) dels municipis de la península d'Artà i de la comarca de Llevant, vulguin vendre una marina que no dona res. Al Pla de Mallorca, poden fer melons, cebes i altres fruites i hortalisses. A les marines esmentades no hi poden collir res. Els ametllers es moren perquè ningú se'n cuida i ningú ja llaura la terra. Per això proliferen les agències immobiliàries, la majoria en mans dels alemanys i les constructors on els alemanys comencen a establir-s'hi com a empresaris.

* I nosaltres que hi deim a tot això? Ens hem d'acostumar a veure aquesta gent de la Unió Europea com a compatriotes. Els mallorquins compartim amb tots els europeus la mateixa economia i ben prest compartim la mateixa moneda. Als espanyols, això els resultarà estrany en un principi, però nosaltres, els ciutadans dels Països Catalans, políglotes que duim 40 anys mesclats amb els turistes d'arreu d'Europa ens serà familiar i còmoda la Unió Europea. Ω

ASSESSORIA FISCAL-LABORAL

Francisca Roig Riera
Graduado Social Col. n.º 374

C/ Canas, 48 Bj.
Tlf. 26 18 74
S'Arenal de Mallorca



Carrer de Joana Roca, 37

Tlf. 56 79 96

07550 SON CERVERA

La Família Schierle, d'Alemanya, fa 24 anys que regenten el **Restaurant Ingrid** a cala Millor. El restaurant esta ubicat al primer nucli contruït al poble. Fan menjar alemany i internacional. Se menja a la carta per una mitjana de 2000 ptes. El plat del dia en val 1100.



L'esperit republicà S'acosta un altre juny. Ara convé que esmolem les eines

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

La maquinària propagandística posada en marxa pel tandem Aznar-Zaplana ja dona els seus fruits verinosos. Les classes populars hispanes es deixen arrossegar per la histèria anticatalanista. Les darreres manifestacions no poden ser més escandaloses: Una, l'esbrancada a En Raimon per cantar en català. Bé, jo crec que l'excitació d'aquelles masses detranes a la plaça de bous de Las Ventas va ser activada per la referència d'En Raimon a la dictadura franquista. Si ho són de franquistes aquest energúmens que escridassaven el cantant! El detonant de la ràbia fou l'afirmació que el català i el valencià eren la mateixa llengua. Allò ja era massa per a aquella gent. Aquelles masses expressaven la mateixa ràbia que devien sentir En Cascos i la plana major del PP. "Com s'atreveix aquest polaco de merda, devien pensar, a fer ús del nostre muntatge i de la nostra televisió per llençar un missatge en contra de la nostra campanya de divisió del català i en contra del nostre estimat general Franco!". Allà també hi havia els representants de la monarquia hereva d'En Franco, N'Elena Borbón i En Jaime Marichalar, aquell senyor tan alt. No en vendria gens de nou que, a un d'aquest actes d'exaltació nacional hispana, la festa acabàs amb els crits rituals de "Franco!, Franco!, Franco!". I dues, la profanació al sendemà de la tomba d'En Joan Fuster, l'autor de *Nosaltres els valencians*, assaig on explicava la catalanitat dels valencians. En Cascos, N'Aznar i En Zaplana no han fet cap condemna enèrgica del fet; ho han considerat una simple bretolada. De fet, són ells els inductors dels actes de vandalisme feixista.

N'Aznar i En Zaplana han muntat un soberg maquinari a imitació del de Goebbels. Però entren en un mar de contradiccions que els amenaça de naufragi. El maquinari de propaganda d'En Goebbels feu possible l'adhesió popular a l'aventura hitleriana. Era un aparell totalitari (cap veu en contra) d'un règim totalitari que s'hi declarava obertament (Un poble, un führer). N'Aznar pretén muntar el maquinari de l'irracionalitat i de la bestialitat alhora que jura i perjura que duu a terme un programa polític liberal i centrista (*El PP es el Centro*). Els vents que mouen aixecaran les tempestats. El maquinari que

construeixen no pot coexistir amb un sistema polític formalment democràtic.

Un del objectius secrets més importants del Règim és la destrucció definitiva de la llengua catalana. N'Eduardo Zaplana, el President de la Generalitat Valenciana, n'és l'abanderat. No he de repetir aquí el que ja he dit en altres articles tot parlant de la tradició genocida de l'Oligarquia espanyola i de l'actual reedició del tandem Aznar-Zaplana. Aquesta crida no és per fer simplement una denúncia, cosa la qual ja és feta; sinó per fer un convit per a l'acció contra els genocides. La novetat - la tesi - es pot enunciar dient: Al moment actual d'intents involucionistes de tot ordre, la gosadia genocida d'En Zaplana incrementa les contradiccions del Sistema, de manera que, en contra del que pensa En Zaplana i l'Oligarquia hispana, la seva aparent força no és sinó expressió de la seva feblesa real.

Amb unes altres paraules, pens que la noblesa de la nació catalana té força de sobra per a engegar una estratègia capaç d'ensorrar els horribles projectes d'En Zaplana i de N'Aznar. Crec que és arribada l'hora de pegar un bon cop de falç. Podem fer-ho. Perquè no comencem? Aquesta és la lletra de convit que vos faig.

L'estratègia "materialista" d'En Zaplana. Des de que va aconseguir la Presidència, l'eufòria d'En Zaplana no minva. En Zaplana segueix les passes dels dèspotes, dels adoradors dels mecanismes de "poder material", potents mecanismes capaços de fer emmudir la veu de la raó. En Zaplana - i el falangista N'Aznar - és impacient. Tot i que disposava d'una informació sociològica segons la qual el procés de diglòssia continuava al País valencià - i a Catalunya sencera -, i que la desaparició del català estava assegurada, En Zaplana no ha estat capaç de resistir la temptació del despotisme. Pensant que era un geni, es va posar a reforçar i engrandir tot tipus de mecanismes de poder material. Explicat breument, el poder material és similar al que fa servir la màfia per tal d'assolir els seus objectius. En Zaplana no envia "parlamentaris" ideològics en defensa del seu discurs; envia sicaris. Envia sicaris a les entitats culturals valencianes i els fa saber que si no es sotmeten als seus designis, perdran les ajudes institucionals.

Aquesta és l'amenaça oficial, pública. Però En Zaplana va més enllà de l'amenaça oficial. Fa temps que a València hi ha un brou de cultiu de formació de colles feixistes. No ho dubteu: Aquestes colles són estimulades i protegides pel Poder, quan no creades expressament.

En Zaplana, intoxicat de poder, menysprea a aquells que no en tenen. En la seva particular campanya d'anticatalanisme polític, ha desafiàt totes les formacions de València, de Catalunya sencera i de la resta del món. A València, des de sempre, el valencianisme lingüístic i cultural sempre s'havia manifestat com allò que és realment, d'arrel catalana. Els reivindicadors de la llengua valenciana són catalanistes. Els professors de "valencià" expliquen que el valencià és el català, que és la mateixa llengua. Els escriptors valencians tots segueixen la normativa fabriana. L'àmbit d'actuació del cantants i dels grups de teatre valencians és Catalunya sencera. Les Universitats valencianes anomenen "català" al Departament de llengua. Etc. Res de tot això va esporuguir un Zaplana acumulador de poders. És com si res pogués fer tremolar les cames del reietó. La idolatria del Poder Absolut enterboleix la pensa dels dèspotes. Erra totalment En Zaplana en creure que pot desafiar a tota la nació catalana. Hem de pensar que ha arribat l'hora d'alçar la falç. Que ha vingut un altre juny i que convé segar qualque cadena gruixada i, sobre tot, la cadena d'En Zaplana.

En Zaplana disposa de la majoria parlamentària, forma un tot ú amb "Las Províncias", té l'encoratjament del Govern espanyol, disposa del suport de l'exèrcit espanyol, de la Guàrdia Civil i de la Policia "nacional". Sap que compta amb la simpatia dels mitjans de comunicació hispanes i amb el silenci còmplice de l'església catòlica valenciana. La ràdio i televisió autonòmiques són a les seves ordres. Però tot aquest poder és inútil contra la Raó i la consciència dels nobles catalans. Donat el cas extrem

que un mestre de "valencià" es vegi obligat a callar la veritat científica, llavors aquest mestre sentirà oprimat com a persona i com a català.

Dins un sistema de llibertats formals i de democràcia formal, com és el cas de la Monarquia espanyola, els poders de les màfies zaplaneres, a la fi, fan un inútil combat. La gosadia dels Zaplanes i de les Consuelos Reynas els porta al camí de la follia i del desastre. Com més s'encabriten els Zaplanes, més posen evidència davant el món la falsedat de la "Democràcia espanyola". En efecte, per exemple, què ha dir la Universitat espanyola sobre un conflicte lingüístic tan escandalós i que implica tants de sectors? I quin paper de desprestigi han de fer els lingüistes i intel·lectuals hispanes en els fòrums internacionals? Vos imaginau l'embaràs del funcionari zaplaner que, allà a Brusel·les, se li demana un diccionari d'aquesta anunciada nova llengua valenciana? (Tal vegada hauran de dir que aquesta llengua estava tan oprimida pels catalans que encara no han tingut temps de fer un diccionari de "valensiano").

A banda del creixement de les contradiccions del Poder hispà i de la Decadència de la Monarquia hispana, la noblesa de la nació catalana pot demostrar el seu gran poder. Fins ara ens hem mantingut dins una estratègia tradicional de mobilització de masses amb la intenció de fer reivindicacions de caràcter polític, social i cultural. Jo pens que aquesta etapa ja és esgotada. Quan aquestes manifestacions no aconseguen els objectius que postulen, esdevenen com una mena de ritual, a la manera de la litúrgia religiosa. Crec que els catalans som en condicions de desfermar una estratègia que defugi expressament el ritualisme i es proposi objectius "materials". La idea que m'ha mogut a escriure aquest article és una interrogació: com és possible que encara ara no hagi aparegut un diari en català a València? Això sí que seria un bon cop de falç per als Zaplanes. Ω



N'Enric Lopéz, del País Valencià, fa 2 anys que regenta la Cafeteria El Port a Cala Bona. Un lloc on se menja a partir del les 700 ptes.



En John Connery i na Margaret Farnell, tots dos d'Anglaterra, regenten des de fa 2 anys el Bar Smugglers (contrabandistes), a Cala Bona.



En Rafel Amengual, a qui veim amb la seva filla Marta, fa mig any que regenta el Restaurant Fonoll Mari a Cala Bona. Despatxa la carn, i el peix pescat just a la matinada. Se menja a la carta a partir de les 2500 ptes. El menú en val mil. Tenen la carta en català.



Fa 19 anys que n'Antònia Lliteres de son Cervera regenta el Souvenir Galeon a Cala Bona.



L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1972-74: Els premis de teatre en la lluita antifeixista i per la normalització del català (i II)



MIQUEL LÓPEZ CRESPI

"En definitiva, es tracta d'un teatre [el *teatre regional*] que sota el pretext de situacions còmiques o ridícules (tradicionals al sàinet) per tal de divertir el 'poble', ha tingut la clara finalitat de menysprear i ridiculitzar les classes populars illenques, la seva tradició cultural i la seva llengua, convertida en aquestes obres en un vulgar 'patois' dialectal, sense capacitat d'expressió d'alta cultura".

(Resolucions del *Congrés de Cultura Catalana*, 1977)

1970: la lluita per la desaparició de la censura, contra el sindicat vertical, per la plena llibertat en el camp polític i cultural

Com molts ponents del Congrés de Cultura Catalana (vegeu *Resolucions*, 3, juny de 1977), nosaltres opinàvem que el teatre català a les Illes patia (com pateix encara!) mancances greus i substancials. El seu redreçament exigia (i exigeix!) un replantejament global i profund. Ben cert que als "exquisits", als escriptors que consideraven la seva obra al marge i per damunt les circumstàncies històrico-socials que patíem en aquell temps (la brutal dictadura feixista de la burgesia espanyola), no els importava gaire la situació de lluita del poble treballador i els pobles de l'Estat per la llibertat. No em parlem, si els haguéssim demanat si es volien organitzar en un partit d'esquerres per a combatre a favor de l'autodeterminació o en contra de la societat de classes o la cultura burgesa. Ben al contrari que tota aquesta colla d'il·lustres menfotistes, nosaltres lluitàvem en molts fronts alhora. Deixant a part la nostra militància en organitzacions revolucionàries anticapitalistes i antifeixistes, en el camp cultural (i sovint al marge de les prioritats del nostre partit, l'OEC) estàvem plenament implicats en un fort combat cultural contra les concepcions i obstacles del franquisme.

Enteníem que la llibertat, aplicada al teatre, significava, entre moltes d'altres coses:

a) Desaparició del sindicat vertical -desaparició efectiva, volem dir- i possibilitat d'organització lliure dels treballadors del teatre

d'acord amb llurs interessos i llur visió de la realitat, i possibilitat alhora de treball conjunt dins unes estructures reivindicatives autènticament democràtiques.

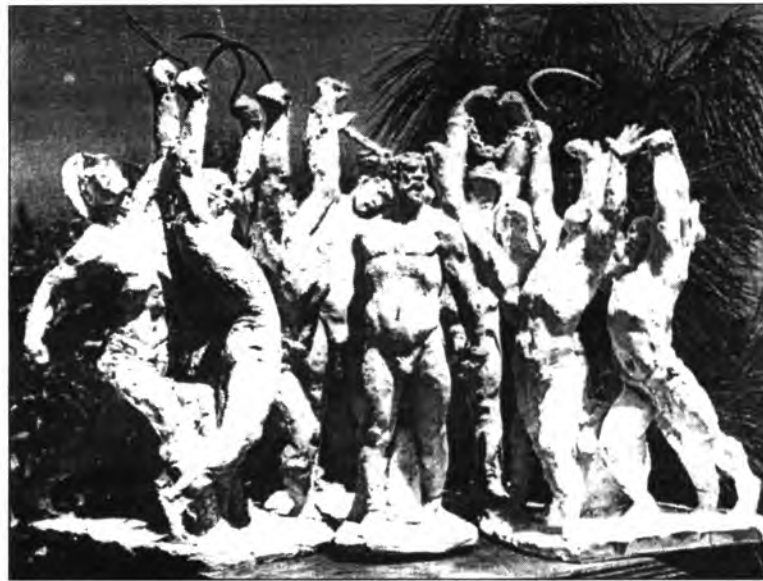
b) Desaparició de la censura. De tota censura. De la que es feia a Madrid, i de l'originada a cada poble, a cada ciutat, a cada "província", per les autoritats "competents" (els *permisos gubernativos*, per exemple). De la directa i de la indirecta (pressions, amenaces, control policial, etc).

c) Democratització de la Societat d'Autors com a primer pas cap a la remodelació a fons d'aquest organisme, incloent-hi la possibilitat de la seva desaparició (obra de teatre com a patrimoni públic en una societat avançada socialment i políticament).

d) Control democràtic de les sales públiques i gestió democràtica d'aquestes en tant que entitats de servei públic, no com a negoci; i, alhora, foment de tota mena d'acció cooperativa.

El Congrés de Cultura Catalana contra el teatre 'regional' (el teatre de l'audioodi)

El Congrés de Cultura Catalana analitzava igualment que, a Mallorca, Menorca i Eivissa, la majoria de grups teatrals eren d'aficionats (incloent-hi aquells grups que van des dels amateurs fins als nascuts a partir de la necessitat d'omplir un temps de lleure d'una gent durant un període mes o menys curt). Tornàvem ensopegar amb el teatre de l'audioodi, el *teatre regional*. Aleshores, malgrat l'exemple i la lluita d'alguns grups i autors (Ballester, Soler i Antich, Llorenç Capellà, López Crespí...) cons-



"Els agermanats", escultura de Jaume Mir.

tàvem que la majoria de grups teatrals, en el moment de triar les obres per a representar, escollien les que:

a) Ocupaven un nombre elevat de components del grup (molts personatges).

b) Tenien poc de gruix interpretatiu (farses, sàinets, etc).

c) Es podien representar damunt escenaris tradicionals (sense gaire complicacions en la decoració, etc).

En definitiva, tornàvem a trobar-nos, com hem dit abans, encarrats amb el teatre "regional": tota la colla de sàinets costumistes on es feia i fa burla de la gent procedent de la ruralia. Josep M. Llompart -ho hem explicat en els capítols anteriors- havia batejat aquest tipus de teatre amb el nom de "teatre d'audioodi".

En l'apartat "El teatre 'regional'", el Congrés de Cultura Catalana (pàgs. 142-143 de *Resolucions*, 3) havia dit:

"Aquesta mena de teatre és l'invent d'una força social reaccionària a la qual interessa reduir a segona categoria tota manifestació de cultura del poble illenc, que d'alguna manera podria desencadenar la presa de consciència d'un 'orgull de poble' que necessàriament contravenia els interessos de la clas-

se dominant. Aquest tipus de teatre s'ha donat, bàsicament, a Mallorca, tot i que aquests darrers temps s'ha trasplantat, a Menorca, a Ciutadella concretament, on es munta, s'estrena i és portat posteriorment a Ciutat de Mallorca.

"En definitiva, es tracta d'un teatre que sota el pretext de situacions còmiques o ridícules (tradicionals al sàinet) per tal de divertir el 'poble', ha tingut la clara finalitat de menysprear i ridiculitzar les classes populars illenques, la seva tradició cultural i la seva llengua, convertida en aquestes obres en un vulgar 'patois' dialectal, sense capacitat d'expressió d'alta cultura".

Les Germanies, el teatre de la revolta mallorquí

Ara, a qui toca?, l'obra en català (segrestada per la Brigada Social) que havia guanyat el premi "Carles Arniches 1972" a Alacant, havia armat el seu enrenou. Després, amb *Autòpsia a la matinada* (Premi Ciutat de Palma de teatre 1974) havia continuat amb la meua particular provatura de remoure l'estantís panorama teatral illenc. No sabia encara la capacitat de silenciament i de marginació de les obres autènticament rupturistes i revolucionàries que tenien les nostres classes dominants i els seus ser-

vents intel·lectuals. Llavors, a l'any 1975, una nova obra -en la línia del que estava fent Joan Soler i Antich, al qual no coneixia-, *Les Germanies*, obtenia el premi especial *Born* a Ciutadella. A l'endemà, el diari *Baleares*, en una entrevista feta pel seu col·laborador Damià Caubet, titulava a tota plana: "Miquel López Crespí, acaparador de premis literaris. LAS LUCHAS DE CLASES SIEMPRE HAN EXISTIDO EN MALLORCA. Con *Les Germanies* acaba de ganar el 'Especial Borne 1975' de Ciudadela". Potser fos en aquell moment que les "forces vives" (per a no dir mortes) de la nostra cultura decidiren marginar, silenciar el meu teatre. Ja ho estaven fent amb Alexandre Ballester i amb Joan Soler i Antich; ara ho començaven a fer amb la meua obra teatral, i poc temps després ho farien amb el teatre de Llorenç Capellà i altres autors d'avantguarda mallorquins.

Els agermanats mallorquins del segle XVI i els dels segle XX (els esquerrans que lluitaren contra el caciquisme mallorquí i illenc) parlen en *Les Germanies* (Premi Especial Born, Menorca 1975)

En l'entrevista explicava al lector la temàtica de l'obra guardonada amb el *Born*. Contava a Damià Caubet que *Les Germanies* era una espècie de collage amb mescladissa de diverses situacions conflictives (la lluita de classes) esdevengudes al llarg del temps en la nostra història. Concretament es feia menció als agermanats, protagonistes d'un alçament popular que, a principis del segle XVI, constituí -com explica l'historiador Josep Juan Vidal- "un dels múltiples conflictes socials, que des del segle XIV, s'escamparen per Europa... Els promotors d'aquest alçament foren menestrals i pagesos, grups que aleshores integraven la major part de la població mallorquina. Les reivindicacions econòmiques els portaren a

E P ! !

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**



Lliurament dels premis "Ciutat de Palma 1974". El segon per la dreta és l'escripto de sa Pobla Miquel López Crespi.

enfrontar-se amb els membres de les classes privilegiades (cavallers, ciutadans, eclesiàstics, mercaders...) en una lluita armada que pel seu caràcter violent assolí la forma d'una guerra civil" (la forma màxima de la lluita de classes, que dirien els clàssics del marxisme).

En la revolta dels agermanats s'insertaven escenes de la guerra del 1936-1939 amb la sagnant repressió feixista contra el poble mallorquí i les seves organitzacions (partits, sindicats, ateneus, cooperatives obreres, etc, etc). La idea central que cohesionava tot el conjunt de **Les Germanies** era la unificació escènica, en una mateixa narració, dels fets del segle XVI i del segle XX. Es tractava de lligar totes les lluites que històricament havia desenvolupat el nostre poble a través dels segles amb la que en aquells moments (començaments dels anys setanta) es donava tant a les Illes com a la resta de l'Estat.

La influència de Bertolt Brecht i Peter Weiss a Les Germanies

Potser el pla general de l'obra era massa ambiciós, massa agosarat per a un aprenent d'escriptor com ho era jo en aquells moments. El cert és que **Les Germanies** destacà entre totes les obres presentades al **Born** i el jurat decidí concedir-me aquest guardó especial. Feia poc havia vist a l'estranger algunes produccions del **Berliner Ensembler** que dirigien els successors de Bertolt Brecht, i sens

dubte jo estava completament influït per la forma de dirigir i d'interpretar dels alemanys. El Congrés de Cultura Catalana deia d'aquesta mena de teatre experimental en què jo, instintivament, em situava: "Totes aquestes circumstàncies [maig del 68, etc] determinen el naixement [a les Illes] d'un teatre espontani, intuïtiu, que si bé continua fent-se de manera 'amateur', pren consciència de les possibilitats de comunicació social que ofereix el teatre. Es tracta d'un teatre compromès políticament i estèticament amb els nous corrents d'arreu dels Països Catalans". Jo encara em definia (any 1975) com un seguidor del **Teatre-document**: parlava de Peter Weiss, m'havia seduït Piscator... Igualment llegíem els textos de Meyerhold, Maïakovski... Als sectors espanyolistes (dominants en la majoria dels nostres mitjans de comunicació) i als agents al servei de la promoció de qualsevol escriptor mesetari que pogués existir (és a dir, d'escriptors de dretes i feixistes, perquè la cultura espanyola d'esquerres també era silenciada) no els queia gens simpàtic que em definís com a autor exclusivament en català. Un jove autor mallorquí que defensàs el català no agradava gens ni mica. I menys encara si parlava de la lluita de classes, del dret dels pobles a l'autodeterminació, de la lluita per la llibertat, contra la censura, contra el teatre de l'autoodi (el teatre 'regional') que



Fotografia del temps del Congrés de Cultura Catalana (1976). D'esquerra a dreta els escriptors Joan Perelló, Miquel Mas, l'editor Sebastià Roig, l'escriptora Joana Serra de Gayeta i el més guardonat dels autors mallorquins, Miquel López Crespi.

tant agradava als sectors més reaccionaris del franquisme.

Entrevista amb Joana Serra de Gayeta

L'excel·lent escriptora i organitzadora del Congrés de Cultura Catalana a les Illes (1976) Joana Serra de Gayeta em demanava, per a un entrevista que sortí a la revista **Cort** d'aquell any, algunes coses referents a les meves concepcions literàries i teatrals:

"En Miquel parla en veu molt baixa i en to convincent. Desfàciga-rrets negres, els posa dins la pipa i entre xupada i xupada va contestant a les meves preguntes. Parla molt a poc a poc, pensant bé les coses que diu. Té cara d'home seriós i, a més a més, avui va vestit de negre.

' - Què opines de la literatura en general i del teatre, a Mallorca?

' - La literatura, com tot art, hauria d'avançar envers una síntesi de revolució de forma i contingut. Hi ha gent que sols té forma i no diu res i d'altres que volen dir coses però no cuiden gens el material que tenen entre mans. En Picasso, en el **Gernika**, ha sabut conjugar les dues coses: revolució pictòrica i ideològica... En una mirada universal admir en Brecht i en Weiss perquè han sabut rompre amb la visió aristotèlica del teatre. Rompen amb tot allò de que els personatges t'han de suggestionar, creure el personatge si no que l'ha d'entendre.

' - Creus que es pot dir que una obra de teatre està acabada i completa quan l'autor l'ha escrita?

' - Objectivament tota obra necessita representació per complir la seva funció de comunicació. Ara bé, quan està escrita es pot modificar contínuament i s'hauria de modificar perquè s'adapti a la psicologia i l'època de l'espectador.

' - T'agradaria dirigir o interpretar una obra teva?

' - No, no som director. Això que ho facin els entesos. Ara, ajudar sí que m'agradaria.

' - Qui és més important, dins una obra de teatre: l'autor, l'actor o el director?

' - Tots tres han d'estar molt compenetrats i, des d'una posició igual en importància han d'intercanviar idees contínuament.

' El temps ha passat molt aviat, parlant amb Miquel López Crespi. S'ha acabat ja l'hora del cafè i comença una horabaixa molt emboirada. Demà sabrem pel diari que l'aeroport ha estat tancat i que la boira no va bé als reumàtics. Ens despedim, fins qualsevol dia:

' - Tria un d'aquests dos noms: Alfonso Sastre i Miguel Mihura.

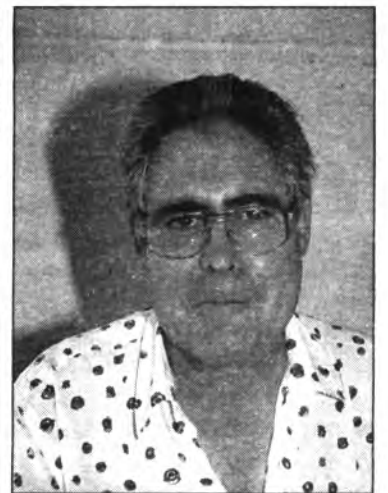
' No dubta.

' - Sastre.

' - Alexandre Ballester i Joan Mas.

' Tampoc dubta.

' - N'Alexandre". Ω



En Miquel Vinyes, de València, fa 27 anys que regenta la botiga de lloguer de cotxes **Tour Auto** a Cala Bona. Fa 35 anys que en Miquel lloga cotxes a la barriada.



N'Antoni Barceló, de Manacor és l'amo jove de l'**Hotel Sud** a Cala Bona. Un hotel de 200 places ocupat per txecs en la seva totalitat.



En Pep Nigorra, de Vilafranca, regenta des de fa 4 anys la **Peleteria Margalida** a Cala Bona. Son pare, n'Antoni Nigorra, la va obrir fa 30 anys.



N'Adela Aguilar, d'Andalucia, fa 4 anys que regenta el **Super Paula II** a Cala Bona.

Carrer de Joana Roca, 37 - Tlf. 56 78 81 - 07550 SON CERVERA

Auto Escola ANTONI CANOVAS "Lliri"

C/. Joana Roca, 33
Teléfono 56 79 90

SON SERVERA

Vidal Quadras vs. Pujol

AJordi Pujol li surten fics per tot arreu. De tota manera, el fic més mal de treure és la continua persecució política a què el sotmet Aleix Vidal Quadras, ex-president del PP al Principat.

Vidal Quadras és un home intel·ligent, tal com ja va demostrar en la seva conferència a Palma quan fou convidat per "sès Llèngös" amb l'esperança que faria una exposició anticatalanista en tots els sentits. Als de "sès Llèngös", però, la jugada els va sortir foradada, ja que Vidal Quadras demostrà que la intel·ligència -si n'hi ha prou- és una capacitat que no s'ha de desaprofitar en banalitats i no va tenir massa problemes a l'hora de reconèixer la unitat de la llengua catalana, cosa que no sempre passa entre els seus companys de partit de les Illes i del País Valencià.

El PP del Principat, esperonat pel PP de Madrid -que al cap i a la fi és el que mana- va haver de satisfer Pujol i va substituir Vidal Quadras com a cap visible de l'organització, una jugada que no els ha acabat de funcionar fonamentalment per dos motius: el substitut de Vidal Quadras no és tan incisiu ni té la capacitat de feina i de lideratge del

substituit, a la vegada que tampoc disposa del suport ideològic que Vidal Quadras havia aconseguit entre l'espanyolisme militant més radical que s'havia anat concentrant al voltant del PP i havia afavorit el seu creixement electoral.

Qui duu la veu del PP al Principat? Vidal Quadras, òbviament. Un enemic del pujolisme -que comença i acaba amb Jordi Pujol- que ha radicalitzat el seu posicionament per les vexacions polítiques a què la sotmès el seu principal adversari.

Una de les últimes càrregues ha estat amb motiu del control del trànsit, amb la substitució a Girona de la Guàrdia Civil pels Mossos d'Esquadra. El Govern de la Generalitat només hi vol 33 Civils... i això per raons humanitàries! Vidal Quadras ha qualificat el Govern de la Generalitat de practicar la "neteja ètnica" i de "desterrar de Catalunya" els agents que excedeixen de la quota estipulada.

I ara vé la bona, i és que Vidal Quadras té raó quan considera que la Generalitat "ha humiliat Espanya en aquest afer, ja que la Guàrdia Civil és un dels seus símbols". Fixem-nos bé que l'ex-president del

PP a Catalunya té ben clara la dualitat Catalunya-Espanya i que el seu posicionament és el de la defensa d'Espanya amb tot el que això comporta.

Les actituds dels dirigents del PP a les illes no són tan diferents, en aquest sentit, però no disposen d'adversaris de suficient pes polític i d'orientació nacionalista no espanyolista que els duguin a llançar aquestes escopinades enverinades. Últimament, emperò, Jaume Matas ha perdut els nervis en dues ocasions: amb Maria Antònia Munar en relació a la diada del 12 de setembre i amb Pere Sampol amb motiu de la taca morada de la bandera. Tornà a pixar fora de test quan declarà que "el Pacte de Progrés s'ha de definir sobre els Països Catalans". No hi ha ningú més sord que aquell que no vol -o no sap- escoltar.

Gabriel Cañellas passava d'aquestes coses. Peixetó menut, devia pensar, i no es desgastava intervenint en tots els fronts. Jaume Matas encara no ha après a valorar els perills veritables i es perd en nimietats: si segueix així encara serà capaç de no guanyar les properes eleccions autonòmiques. Ω

BLANQUERNA



Sistema electoral espanyol

PER JOSEP SERRA.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

La Constitució espanyola actualment vigent, en el seu article 168.3 indica que les eleccions al Congrés dels Diputats s'han d'efectuar "atenent criteris de representació proporcional".

De tota manera, el debat sobre la reforma de la llei electoral provisional de 1977 es dividí en dos blocs: Alianza Popular pretenia la implantació d'un sistema majoritari de representació (evidentment anticonstitucional!), mentre que la resta dels partits polítics del primer quinquenni dels 80 es decantaven per un principi de representació proporcional.

Finalment, la nova llei electoral, la LOREG, el 1985, va mantenir les principals disposicions contingudes en el decret-llei de 1977.

I la pregunta és evident: Per què es manté un sistema electoral que s'havia pensat per al triomf de la UCD i garantir-li una majoria còmoda amb el 36-37% dels vots que li concedien les enquestes preelectorals del 1977? Per què el PSOE va canviar de parer durant els primers anys de la dècada dels 80? Per què es manté un sistema electoral clarament desproporcional quan ja s'ha tancat la transició?

La resposta no és la del milió: el PSOE va renunciar a l'establiment d'un sistema proporcional perquè en un moment determinat -el 1982- es va beneficiar dels efectes majoritaris que abans havien afavorit la UCD. Això sí que són principis!

Ara bé, què passa quan el partit d'abast estatal que obté més representació no aconsegueix la majoria absoluta? Tots els partits polítics que han arribat a constituir govern(s) saben el que és passar per l'adreçador dels partits nacionalistes no espanyols, fonamentalment bascos, catalans i, últimament, canaris.

Ja tenim, idò, nou debat sobre el sistema electoral. Ara ja no es tracta de corregir la desproporcionalitat d'un sistema que aporta resultats semblants als dels sistemes majoritaris (amb el model britànic al capdavant), sinó que es tracta de trobar fórmules que permetin al partit estatal triomfador -per ara només el PP i el PSOE tenen aquesta possibilitat- de governar amb la tranquil·litat que dóna una majoria absoluta i sense el desgastament que els ocasionen els pactes de legislatura. Ara es tracta de veure com es poden excloure els partits petits, aconseguir avantatges per als partits principals, obtenir avantatges per al partit més gran i apuntar a la "formació de majories" sense haver de modificar la Constitució espanyola i mantenint un sistema desproporcional que contrasta al cent per cent amb el sistema proporcional "pur" que hi ha a Holanda, posem per cas.

Idò bé, la solució és ben evident i plenament constitucional: si s'amplia el nombre de diputats fins als 400 possibles (ara són 350) el PSOE i el PP, amb els resultats de 1993 el primer i els de 1996 el segon haurien pogut governar en una situació de majoria absoluta o prou significativa com per no haver de necessitar del suport de CiU fonamentalment.

Es tractaria de no limitar la representació dels partits nacionalistes no espanyols, a la vegada que el seu pes específic es reduiria considerablement una vegada no resultassin necessaris per al partit governant. Un ou de dos rovells!

Sembla clar que ni el PP ni el PSOE s'atreviran a fer ús d'aquesta opció mentre Pujol i Arzallus es mantenguin en primer pla. Ja veurem, però, què passa si els seus successors no tenen el carisma necessari per fer entendre als partits espanyols que això suposaria una nou element de conflicte amb les nacions afectades. Ω

Gràcies, President Matas

Miri, Jaume, francament, em sap greu haver-lo de felicitar, a vostè, però per una vegada s'ha de reconèixer que s'ha lluit, que ha posat el dit a la llaga, vaja!

Quan va declarar que "el Pacte de Progrés s'ha de definir sobre els Països Catalans" vaig pensar que la resposta de qui es sentís al·ludit seria contundent... però s'han compixat! El PSOE no té res a dir sobre el tema -la seva especialitat és Espanya-, la lluita d'EU no va per aquest camí, UM té molt clara la seva vocació regional -fidelitat a l'Estat i a la Corona- i el PSM...ai, el PSM!

Ja veig, Jaume, que torna a haver-hi bona sintonia amb els ideòlegs. Rafael Gil Mendoza, un dels redactors de l'Estatut d'Autonomia, declarava fa poc: "¿No se dan cuenta de que el PSM les come el terreno porque está en cada pueblo, en cada parroquia i en cada colegio?" i "¿Quién irá a la Diada si los propios organizadores se pelean entre ellos?". I vostè sap que això és així, que el PSM ha esdevingut una plaga...silenciosa...que cal detectar i ubicar per poder-la combatre.

La llàstima, Jaume, no és que el PSM sigui un cau d'independentistes dels Països Catalans, que molts dels seus militants ho són -i molt radicals, ja ho sabem- sinó que ha estat la seva reacció com a partit i en boca dels seus líders. Vostè, president, els va assenyalar la vinculació entre la quatribarrada i Catalunya (les coses són com són i això és obvi), però el seu secretari general va fer passa enrere i que no, que no es tractava d'això, que vostè era un malintencionat (ara la

quatribarrada no és ja una bandera "ben" intencionada, bona, sinó "mal" intencionada, dolenta). Per part vostra, Jaume, ja ho sabíem, per part dels líders del PSM ja ho sabem ara.

La història no acaba aquí, però, perquè queda el tema dels Països Catalans, on na Maria Antònia no s'hi afica perquè hi ha coses més importants a resoldre (i en aquests moments té raó!), però Pere Sampol torna a tirar-s'hi de cap: Països Catalans? Ah, no, això és cosa de qualque "espontáneo" (això és català del PSM o del PP?), de gent que té a Barcelona la seva capital, però ells no han tengut mai aquestes vel·leïtats. El destacat intel·lectual Josep Maria Llompart sempre havia dit que negar la capitalitat de Barcelona per als Països Catalans era donar suport incondicional a la capitalitat de Madrid per a Mallorca...o Alacant si voleu. Antoni Marimon ("Balears" de l'11 de setembre) també fa costat a Sampol i escriu que això dels Països Catalans és cosa d'un 0,5% de mallorquins (els que votaren ERC?) i troba que no hi ha vinculació de cap partit illenc amb aquesta línia política.

O bé jo he desaprès de llegir, o bé els portaveus del PSM ens estan enganyant perquè tenen por a reconèixer que són independentistes catalans a Mallorca i de Mallorca, o bé vostè, president Matas, imposa tant de temor i respecte reverencial als nacionalistes catalans que ara diuen que no ho són, ergo són espanyols -per eliminació.

Gràcies per l'aclariment. I no hi torni, si pot ésser. Prou per ara. Ω

BLANCAFLOR

RESTAURANTE



PIZZERIA

APTOS.
CALA MILLOR PARK

Passotto
Antonio & Luis
T 81 41 49
Cala Millor (Mallorca)

La bandera de Jaume Matas

El president de la nostra comunitat "autònoma" està perdent els papers. Quan s'està debatent sobre la reforma de l'Estatut, quan s'estan negociant inversions i traspassos de competències amb el govern central, no té res més important a fer que carregar contra el seu propi poble, contra la seva pròpia gent.

El conflicte que ha obert sobre el tema de la bandera de les illes només es pot entendre com la voluntat de distreure l'atenció sobre els problemes que té el seu govern derivats del cas Túnel de Sóller i del cas Calvià, directament o indirectament.

El paràgraf segon de l'article quart de l'Estatut d'Autonomia per a les illes Balears, vigent des del primer de març de 1983, determina: "Cada illa podrà tenir la seva bandera i els seus símbols distintius propis, per acord del Consell Insular respectiu". El Consell Insular de Menorca, en aquest sentit, en sessió ordinària celebrada el dia 14 de novembre de 1983, va adoptar l'acord sobre la bandera de Menorca per unanimitat, i en votació ordinària, dels onze membres presents dels dotze que de fet i de dret integren la Corporació. Els del PP inclosos, Sr. Matas, els del seu partit inclosos, no ho oblidis si ho ignorava.

La Comissió d'historiadors menorquins que va elaborar l'Informe sobre la bandera de l'illa, a la cloenda, constata: "L'emblema que des del repoblament de Menorca, i ja des de la infeudació de 1232, ha estat present a l'illa com a distintiu de sobirania és la dels quatre pals vermells sobre fons groc. Tot i considerant que els esdeveniments històrics han conduït al traspàs de la sobirania als pobles, l'emblema de Menorca com a marc d'un poble històricament determinat, amb llaços també històrics, jurídics i culturals amb el poble d'altres territoris que un temps formaren una comunitat de sobirania reial comuna, és l'emblema de tal sobirania a nivell popular".

La Comissió d'historiadors féu la següent proposta, que fou l'aprovada: "La Bandera de Menorca, símbol distintiu legitimat històricament, serà constituïda per quatre pals vermells horitzontals sobre fons groc", diu en el primer punt. L'informe sobre la bandera d'Eivissa i de Formentera també es manifestà en aquest mateix sentit.

Una bandera és identificada com a pròpia perquè designa allò que un mateix és, de qualque manera. La bandera de les quatre barres vermelles sobre fons groc és el major problema per a alguns, ja que no es tracta de substituir-la per l'invent que consisteix a afegir-li una taca morada o blava (segons la zona), sinó de subs-



Aquest és el moment en què el primer amfiteatre començà a cridar: "Matas, horter! Tu no tens bandera!". Al seu costat la delegada del Govern pren bona nota.

tituir-la absolutament per la formada "per tres franges horitzontals, vermella, groga i vermella, la groga de doble amplada de la cadascuna de les vermelles".

Sr. Matas, vostè es pega de bufetades amb la història passada i amb la realitat present. Si es mira una mica els edificis emblemàtics de Mallorca, veurà esculpida en pedra la bandera de les quatre barres moltes vegades, però en els edificis històrics no trobarà ni una sola bandera amb una taca morada que pretengui representar els ciutadans de les illes Balears i Pitiüses. Reptesc, d'antiga no n'hi ha cap, enlloc!

I en el present? Ara mateix puc recordar nombrosos actes oficials del president Matas amb la bandera de les quatre barres sense taca morada com a fons. Fires populars, lliurament de premis, actes festius de carrer, etc., es caracteritzen per aparèixer adornats amb la bandera quadrada "pelada". Només trobam la bandera oficial als llocs oficials i en les ocasions que el protocol així ho exigeix: la quadrada amb la taca morada només s'usa per imperatiu legal però mai per identificació amb aquesta com a símbol representatiu de la pròpia personalitat.

També ha estat lamentable la reacció de Pere Sampol, que va proposar la quadrada com a bandera de la nostra comunitat amb la finalitat de fer sentir la seva veu en el tema de la reforma de l'Estatut. Finalment, però, no s'ha atrevit a mantenir que la quadrada és un símbol de la catalanitat de les illes Balears i Pitiüses i s'ha despenjat amb la història de la corona catalanoaragonesa. Per embullar que no quedi. Si no vol defensar segons què, que no proposi segons quines coses. Ω

GUILLEM DE BERGUEDA

Un petit recorregut per la història de la poesia eròtica catalana

El cultiu de l'erotisme en la poesia catalana s'inicia en algunes manifestacions de l'Amor Cortès cantat pels trobadors. Un exemple clar és el Llibre de Fra Bernat, de Francesc Via, o el debat obscè entre Jaume March i Pere March i també les obres influïdes pel flabiaux francès i la misoginia medieval.

MANEL ALONSO

No és fins al segle XV, quan la cultura catalana inicia contactes amb el Renaixement italià i sobretot amb Boccaccio, que comença a desenvolupar-se l'erotisme dins de la literatura catalana. En un principi l'epicentre és València i un dels autors més importants Jaume Roig amb el seu poema L'espill, en el qual encara predomina la tradició misògina medieval.

Més endavant, en Ausiàs March l'erotisme pren una vessant més espiritual i meditativa. Mentre que en l'obra de Joan Roig de Corella és més retòrica i lleugerament psicològica, en tots dos casos es perd

la vitalitat realista d'èpoques anteriors que recuperaran els poetes de l'anomenada Escola Satírica Valenciana (Bernat Fenollar, Jaume Gasull, Joan Moreno, Narcís Vinyoles, Pere Martines, Joan Escrivà, Franco de Castellví i Baltasar Portell) amb obres com Col·loqui de dames i El procés de les olives. Una tendència que després seguirien autors com ara Joan Valentí, Valeri Fuster, Jaume Siurana, etc.

Les obres de Francesc Mulet comencen a accentuar una derivació grotesca de l'erotisme, que enllaçarà amb la derivació grotesca i populista d'autors de la Renaixença com ara Josep Bernat i Baldoquí i el seu sànet en vers El virgo de Visan-

teta. Mentre que els poetes més cultistes es mantenen dins d'unes convencions espiritualistes de l'amor.

A primeries del segle XX el llibre El poema de la rosa als llavis de Salvat-Papasseit marcarà el canvi del tractament de la qüestió eròtica dins de la poesia catalana.

Ja en la segona meitat del segle XX autors com ara Vicent Andrés Estellés, Miquel Martí i Pol o Gabriel Ferrater assumiran un nou tipus d'erotisme, de vegades lligat a la realitat social i altres exclusivament a les vivències i experiències subjectives de l'individu.

A partir dels anys setanta a aquests autors se'ls sumaran altres que aprofundiran molt més en el camí iniciat: Valerià Pujol (Els conys saborosos) i Manuel Joan i Arinyó (Poemari supermasclista).

D'aquesta manera, i amb la presència de col·leccions específiques i d'un gran nombre de traduccions, l'erotisme pren una força insospitada dins de la poesia en la llengua d'Ausiàs March. Ω

LES MANS AL FOC (VIII)

Guerra mística

PER PERE GRI

Segons afirma Salvador Spàniquer, la religió ens ensenya que no s'ha de confiar en la realitat, malgrat la misèria, les malalties i la mort. La religió fabrica un per què. La religió és una resposta global abans de tot, però també és una manera de donar sentit al sofriment. El be està en l'univers intel·ligible de les idees. El mal procedeix de la matèria del desig, de les passions, de l'atzar; en poques paraules, del mal ajustament del món. Però el misticisme no té molt que veure amb l'"espiritualitat", precisa-ment la "il·luminació és produïda quan un s'adona que l'intent de transcendir-se racionalment a un mateix, és a la vegada, innecessari i impossible.

Per la seva part, Josep Ferrater i Mora afirma, d'acord amb els neoplatònics, que la mística és l'activitat que produeix el contacte de l'ànima individual amb el principi diví. Aquest contacte suscita l'il·luminació interior d'aquesta ànima, que li fa conèixer l'essència i l'existència -això és l'èsser- de la realitat divina. En l'acte místic, l'ànima participa de la divinitat, establint-se amb ella una "unitat de vida". Per aconseguir tal fi és necessari que l'ànima és despenngui de tot l'obscur i sensible des del punt de vista del purament intel·ligible. Així, l'obscur i sensible no queden pròpiament parlant eliminats però sí il·luminats i -sobretot, transfigurats.

L'ascetisme pot col·laborar en el procés, però no és just confondre, com a vegades se fa, la mística i l'ascètica.

La contemplació mística que és amb freqüència una combinació d'"unió contemplativa" amb "unió amorosa" i "unió volitiva" - es duu a terme per mitjà d'un constant impuls transcendent, davant el qual les coses són al mateix temps mitjans i obstacles. Les coses es van, en efecte, "travessant" i "transcendent"; és van submergint en el que ha d'aparèixer com un no-res davant la viva i suprema llum de Déu, que embolica l'ànima en el que és a la vegada transparent i inefable. Per això escriu sant Joan de la Creu (Nit obscura, II, cap 5) que quan "les coses divines són en sí més clares i mani-

festes, tant més són a l'ànima d'obscures i ocultes naturalment; així com la llum, quan més clara és, tant més cega i obscureix la pupil·la del musul".

Nietzsche en diu que "tot devenir neix de la guerra. La guerra és el Pare de totes les coses. Convé saber que la guerra és comuna i que la justícia és discòrdia i que totes les coses esdevenen per la discòrdia i la necessitat. D'aquesta guerra, entesa com a enfrontament perpetu de forces contràries tant simultànies com successives, sorgeix l'harmonia, l'equilibri que constitueix el que és real".

No penseu ara que estic intentant justificar l'alçament dels feixistes. La meua intenció en publicar aquests apunts, és fer-vos veure l'estat d'ànim en el qual jo em trobava en començar la Guerra Civil. Per una part, comprenia que es tractava d'una espècie de mística col·lectiva, una actitud present en els dos bandols enfrontats. Per l'altra, tenia clar que no volia ser ni dels uns ni dels altres, Déu no m'ho permetria. Així i tot, la situació era molt confusa i vaig procurar no expressar cap opinió en les meves sortides pel poble.

Es produïren els assassinats a son Coletes de Manacor per la Mare de Déu d'agost, dels quals ja en parlaré. També hi hagué nombrosos afusellaments de gent de la part forana al cementeri de Porreres, dels quals també caldrà fer-ne esment. Però el que ara us voldria explicar amb detall és el que succeí una nit a ca meua, quan En Climent Garau i el seu germà encara no havien estat trobats. Devien ser les dotze tocades, jo estava dins la saleta, preparant arguments defensius pel cas que m'acusassin d'alguna cosa. La meua dona, na Catalina, dormia a una cambra del primer pis. Tocaren a la porta, i ja vaig pensar, "ja hi som, em venen a cercar!". Abans d'obrir la porta, vaig demanar: -qui és? La resposta em va deixar esglaiat: -Obri, som en Climent, es batle; venc a demanar-te ajuda. En aquells moments vaig saber que em tocava posar bé els peus en terra si havia de sobreviure al conflicte. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (X)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924) L'època de la gran expansió del Conqueridor

PER RICARD COLOM

1265: Conversió de Ramon Llull, a Ciutat de Mallorca

Ramon Muntaner neix a Perelada (Ampordà).

1265-1321: Vida de Dante Alighieri, autor de la "Divina Comèdia"

1265-1266: El rei En Jaume acudeix a socórrer Castella contra els moros de Múrcia. Reconquereix la taifa i la lliura a Castella, el qual fet provoca el descontent dels nobles catalans.

2. 1266: Tanmateix, la taifa de Múrcia, a causa de la manca de prou colons castellans, és repoblada per catalans (bàsicament la costa fins a Cartagena) i aragonesos (devers l'interior). Encara hi ha molta toponímia catalana i aragonesa a la regió de Múrcia i a l'Horta parlen "panotxo" (una barreja de català i castellà).

Muntaner ho havia de contar així: "E com (Múrcia) hac presa, poblala tota de catalans, e així la mateixa Oriola, e Elx, e Alacant e Guardamar, Cartagènia los altres llocs... són vers catalans e parlen de bell catalanesc del món".

1266: Carta d'autonomia municipal per a València.

El rei En Jaume concedeix privilegi als consellers de Barcelona de nomenar cada any cònsols per els centres comercials d'Orient, amb autoritat damunt tots els subdits catalano-aragonesos.

Pere de Morella és nomenat bisbe de Mallorca.

L'infant Sanxo d'Aragó és elevat a la mitra de Toledo, acompanyat del valencià (sant) Pere Pasqual, el qual hi exerceix com a vicari general fins al 1275.

Carles d'Anjou, comte de Pro-

vença, és nomenat pel Papa Climent IV, contrari als Hohenstaufen gibelins, rei de Sicília: **de nou l'aliança franco-papal** per a barrar el pas dels catalans (ara aliats dels gibel. lins contra els güelfs).

1267: Mor el conte Àlvar I d'Urgell, de la casa Cabrera.

El rei En Jaume envaeix l'Urgell i els executors testamentaris fan renúncia del comtat a favor del rei. Privilegis mercantils per a Oda, i exclusió de peatge a Castelló de la Plana.

Consta la presència de mercaders catalans a les fires de Flandes.

1268: Carles d'Anjou assassina Conradí Hohenstaufen, darrer sobirà imperial de Sicília. Derrotes desastroses dels gibel. lins a Benevento i Tagliacozzo. Els caps gibel. lins de Sicília, perseguits pels anguevins, es refugien a Ifriqija - aliada dels catalans - i demanen auxili al Casal de Barcelona (hereu dels Hohenstaufen).

Colònia mercantil pròpia dels catalans a Orient. Pere Ribera de Perpinyà tradueix la crònica "De rebus Hispaniae" de l'arquebisbe de Toledo R. Ximenes de Rada.

1269: Expedició fracassada del rei en Jaume a Terra Santa, un dels darrers

intents de Croada.

El rei en Jaume signa aliança amb el cap musulmà de Septa (Ceuta). Privilegis mercantils a Castelló de la Plana.

1270: Privilegis mercantils a Orxeta (Marina Baixa) i Peníscola (Baix Maestrat).

Lluís IX de França, protector dels Anjou, dirigeix una Croada contra Ifriqija (aliada dels gibel. lins i dels catalans).

Els genovesos, rivals comercials dels catalans, s'hi afigen per foragitar els mercaders catalans de tota l'àrea.

Joana de Tolosa i el marit, titelles de París hi van també.

El rei en Jaume no sols no s'apunta a la "Croada", ans organitza l'ajut dels mercenaris o soldats catalans al soldà d'Ifriqija.

Ifriqija esdevé tributària de la Sicília angevina, però **la pesta fa fracassar la croada** i hi mor Lluís IX.

1270-1271: Nova revolta mobiliària, encapçalada per Ferran Sanxis de Castro, fill bord del rei en Jaume.

11. 1. 1271: Carta pobla d'Atzeneta (L'Alcalatén)

1271: Moren sense fills els tolosans. El rei francès hereta Tolosa (Llenguadoc)

14. 2. 1271: Tractat de comerç i pau entre Tunis i Catalunya.

1271: Mor Teobald II de Nafarroa, de nisaga francesa. El rei en Jaume intenta succeir-lo, segons l'acord de 1231, però no pot per l'oposició de la noblesa aragonesa.

Reves (impostos) de Barcelona.

Repoblació de Vallbona (Maestrat).

ca. 1272-1275: Ramon Llull escriu el "Libre de Contemplació i el "Libre del gentil e los tres savis".

1272: Privilegis mercantils a Murla (Marina Alta).

Fundada la casa dels Cartoixans de Portacoeli al Regne valencià.

Comença l'edificació de Vila-real (Plana Baixa).

26. 8. 1272: Testament del rei en Jaume.

1273: Carta d'autonomia municipal per a Perpinyà. Privilegis mercantils a Vila-real.

1274: II Concili de Lió (14è ecumènic) per a la superació del Cisma entre Orient i Roma. Hi assisteix el rei en Jaume el Conqueridor.

1275: Ramon Llull ensenya a la Universitat de Montpeller.

Privilegis mercantils a Gandia (Safor).

Avalots o progrons generals contra els moros arreu el Regne de València.

1276: **Revolta general dels moros valencians.**

27. 6. 1276: Eslida (Serra d'Espadà) es rendeix al rei en Jaume, però segueix la revolta.

1276?: Muntaner escriurà, dels caps d'almogavers (cavallers italins), molts d'anys més tard, Conrad Llança i Roger de Lloria: "nodriren-se tota hora ab lo senyor Infant: enaixí apreseren del catalanesc de cascun lloc de Catalunya e del Regne de València, tot ço que bo e bell era, e cascun d'ell fo lo pus perfet català.

7. 1276: Pere II pren el relleu del rei en Jaume i guaita devers Sicília.

27-7. 1276: **El rei en Jaume mor a València**, tot recitant els psalms: "En tes mans, sènyer, coman mon esperit, car Tu, Sènyer, m'has remut, qui ets Déus de veritat". Deixà la Corona migpartida:

1276. 1285 Pere II el Gran hereta els regnes peninsulars.

1276-1311 Jaume II hereta el regne de Mallorca: les Illes, el Roselló, la Cerdanya i Montpeller. Ω



El rei En Jaume presideix les Corts. Miniatura del Llibre Verd. (Arxiu Històric de Barcelona).

VIDEOTECA

Carrer des Rafalet (davant l'església)
Telèfon 81 35 81 - 07560 CALA MILLOR

Chalets - Fincas - Grundstücke - App. - Anlagen - Hotels - Neubau - Umbau

INMOBILIARIA L.S.L.

Peter Lublow



API 441

Lublow, S.L.
07560 Cala Millor
C/. Platja, 26
Tel. (971) 58 63 23
Tel. Fax (971) 58 61 53

07570 Artá
C/. Ciutat, 19
Tel. (971) 83 69 04
Tel. Fax (971) 83 69 21

07590 Cala Rajada
C/. Eleanor Servera, 7
Tel. (971) 81 90 64
Tel. Fax (971) 81 88 62



C/. Joan Servera Camps, 15 b
07560 CALA MILLOR • Mallorca
tel. 81 35 51 • Fax 81 35 52
tel. 81 34 94



Atzar (III)

PER JULIÀ PERE RADO I GARAU

I ara parlarem dels llinatges que són propis de les Balears, segons diu al seu escrit del número 1, quatre només i que per no allargar l'escrit ho dividirem per grups fent qualche excepció.

GERMÀNICS Amer, Beltran, Ferrà, Ferrandell, Galmés, Garí, Gomila, Isern, Mascaró, Mir, Ramis, Reynés, Rullan, Sampol, Seguí, Tur,	ITALIANS Crespí, Mayrata, Pizà, Rigo,	ARÀBICS Amer, Arrom, Maimó, Mesquida, Tarongí,
LLATINS Arbós, Far, Fiol, Font, Gayà, Maiol, Munar, Payeras, Riera, Suau, Veny,	BASCS Arbós,	MALS NOMS Amer, Clar, Llabrés, Moixí, Morro, Munar, Sintes,
PROFESIONS Marí,	EDIFICIS Estada,	RARS O NO CATALOGATS Bauzà, Campins, Carrió, Gost, Llinàs, Riera, Serra, Ximelis

Com podrà comprovar els seus llinatges autòctons són de força lluny i que de mallorquins en tenen tan com que al llarg dels anys que hi són ja són ben nostres; hi ara farem un llistat dels que són més rars i que difícilment els especialistes no saben com catalogar-los, pensant que els anteriors ja ho foren i que no hi ha unanimitat com fer-ho.

CARRIÓ: és dels pocs on els tècnics no volen definir-se i només el nomenen com a topònim.

GOST: nom del mes vuitè de l'any. És una reducció vulgar del nom AGOST.

MAYOL: del substantiu *mallol*, plançó de cep i guardià de vinya.

MAYRATA: de Macerat, ciutat d'Itàlia central.

MUNAR: del llatí *molinare*, molí d'aigua, del substantiu arcaic *monar*.

QUETGLAS: deformació de *quergles*, home d'església.

RIBOT: de *Ribant*, nom català, home de malavida.

RIGO: nom mallorquí procedent del nom italià *Arrigo*.

SALOM: derivat de l'hebreu *sälom*, pau.

SANSÓ: de l'antic testament, nom bíblic.

I ara passarem als topònims, dels quals per molt que ho miri no ho he arribat a destriar si són de "sas baléas" o de l'Imperi i com els llinatges tenen una etimologia molt i molt variada i que per motius d'espai ho faré com en el gràfic anterior. Ω

Nacions i religions

Catalunya nasqué i cresqué en el si del cristianisme catòlic. El papat ha estat normalment una institució no sols falsa (Sant Pere no visqué mai a Roma, ni tenia poder sobre els altres apòstols, el mot "Papa" -prohibit per Jesucrist en Mateu 23:9 "No anomeu pare vostre a ningú en la terra; car és el vostre Pare el qui està als cels" -no apareix normalment referit al bisbe de Roma fins al segle IV i fins al segle VII no hi ha centralisme papal tal com ara l'entendem). El papat és decididament hostil a la nació catalana: sempre aliat a França, la nostra gran enemiga, ens furtaren Occitània (s. XIII), llançaren diversos atacs i croades contra Catalunya a causa de les guerres italianes etc... fins arribar a recolzar la darrera "croada" dels franquistes, amb suport nazi (segon gran genocidi contra Catalunya).

Durant la Guerra dels Tres Anys, l'Església catòlica basca va romandre en gran part fidel a Euskadi i a la República, per la qual raó en Franco afusellà un munt de capellans bascos nacionalistes. Això feu enfortir l'independentisme basc sota la llarga nit fran-

quista.

Per contra, a ca nostra, els revolucionaris incontrolats (faistes i delinqüents, normalment) assassinaren milers de capellans, monges, etc... , sota pretext del recolzament papal a n'en Franco. El Vaticà, com Judes, va vendre els catòlics catalans pels seus sòrdids interessos polítics i econòmics del moment (Pius XII).

Cal dir que el baix clergat català quasi sempre ha estat ben nacional. Durant la guerra de Successió fou una autèntica punta de llança front al botiflerum. Sols d'ençà els Borbons i sobretot en la guerra civil el gros del clergat ha anat perdent el seu caràcter marcadament nacional català.

L'Església catòlica Catalana no ha fet gaire cas de la cesarista Roma, gràcies a déu. Cas contrari, Catalunya no existia ja. Siguem agraïts al clergat nacional dels Països Catalans.

Si analitzam la correlació de nacions/religions arreu del món, veiem:

1) els estats i nacions més democràtiques, desvetllades i poderoses són les protestants (USA, Escandinàvia, Gran Bre-

tanya Alemanya, etc.

2) Després venen les Catòlico-romanes (França, Itàlia, Catalunya, Espanya, Portugal, Polònia, Llatino Amèrica...) Quan gueregen contra els protestants solen perdre. Políticament són més oscil·lants (dictadures llargues, curtes i destructives revolucions).

3) Tot seguit, els ortodoxes (Rússia, Grècia, Romània, Sèrbia, Bulgària... sota llargues autocràcies.

4) després els jueus.

5) A continuació els musulmans.

6) Seguits dels Indústres, zorastristes, sintonistes.

7) Després budisme i confucionisme.

8) Tot seguit les religions animistes (indígenes, colonitzats, esclaus...) i règims ateus (espectacularment esfrondats).

Per els catalans el protestantisme (aliat històric durant la Guerra dels Segadors i la Guerra de Successió...) hauria de ser declarat religió d'interès preferent. I el clergat catòlic i els fidels catalans farien bé si poguessin separar-se de Roma i crear una església autòctona (l'Arquebisbat de Barcelona depèn directament de Roma: una mena d'ocupació vaticanista!). Cal escoltar atentament què diuen els protestants. R. C. Ω

Ràdio Estel

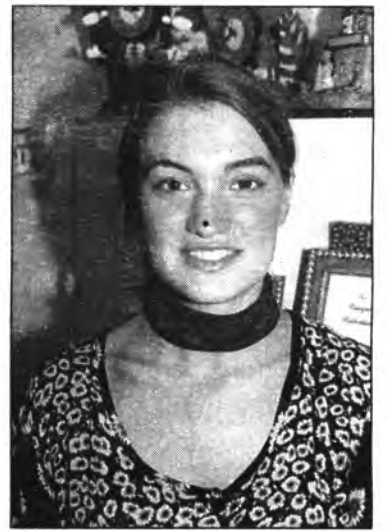
Com que els bisbes espanyols tenien la COPE, una emissora de ràdio que intranquil·litzava els oients de Catalunya, els bisbes catalans van muntar Ràdio Estel, una emissora per neutralitzar-la. El que passa és que mentre la COPE té una audiència que compta per milions d'orelles, Ràdio Estel em fa l'efecte que no l'escolta ningú, amb les seves músiques suaus, amb els seus missatges franciscans de cada mitja hora. La COPE és una autèntica ràdio barroca, una ràdio portada per bisbes que han anat a moltes processons nocturnes acompanyant imatges recargolades de Berruete i cantant *saetas*, una ràdio que engega discursos encesos com la cera fosa que regalima per les columnes salomòniques, una màquina de parlar sorgida del mateix Concili de Trento: en una mà la creu, en l'altra l'espasa i els Evangelis censurats perquè el poble no està preparat per entendre'ls per això hi ha els capellans, per interpretar-los. Qui diu els Evangelis diu l'actualitat de cada dia i qui diu els capellans diu els tertulians que tot ho interpreten.

Ràdio Estel, en canvi, és una emissora romànica: aturada com els ulls i el gest Pantocràtor de Taüll i mansa com aquells monjos que vivien en uns monastirs penjats de les muntanyes, que sortien de tant en tant a conrear la vinya, que feien uns licors dolços i empaçosos que avui la gent no voldria ni com a *xupitos* i que anaven a dormir tan d'hora que es perdien el programa de José Maria Garcia.

El Museu d'Art de Catalunya ha obert ara les sales del gòtic i s'ha encetat una petita polèmica entre els entesos sobre si és més nacionalment català el romànic rural o el gòtic de les grans ciutats catalanes mediavals. Tant li fa. Són mig romànics i mig gòtics i sempre se'ns menjaran de viu en viu les gàrgoles amb la boca badada de les grans catedrals i les grans homilies del barroc.

Els oients de ràdio Estel participen en fer campanyes per acabar el temple inacabat de la Sagrada Família, amb tants ecos gòtics. Els de la COPE ja els tenen tots acabats. L'últim, el Valle de los Caidos. Ω

Emmanuel Cuyàs



Na Maria del Mar Cervera és estudiant. A l'estiu fa de dependenta a un souve-nir de cala Bona.



Fa 15 anys que n'Angela Llinas regenta la *Perruqueria _ngela* a cala Millor. N'Angela és d'ascendència carrionera i suïssa.



El matrimoni Costa-Macies, ell gallec, ella andalusa, fa dos anys que regenta la *Cafeteria Costa* a Cala Bona. Despatxen la cuina internacional.



Na Cristina Dorrosa, de França, fa 4 anys que regenta el *Bar Sant Cristofor* a cala Millor.



Sobre xarxes i xarucs

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Com quasi totes les coses en aquesta vida, el progrés té, la seva part bona i la seva part dolenta, la seva cara i la seva creu. Sempre ha existit gent que s'ha esforçat per trobar una mena de solucions als problemes quotidians dels homes i de les dones, i fer-los gaudir d'una vida més fàcil i còmoda; d'altres s'han aprofitat d'aquestes "solucions" i avenços (per exemple, en el camp de la tecnologia) i dels mitjans de comunicació per treure profit propi i satisfer els interessos més baixos i estrets. Així ens trobem que avui dia, tothom pot connectar-se a través de la xarxa informàtica coneguda per Internet, i això té moltes coses bones i positives, ja que s'obre un camp immens d'interrelacions personals d'abast mundial;

però aquesta xarxa també té una cara fosca, una mena de "soll de porcs" on mentalitats malaltisses poden gaudir d'un autèntic paradís pudent on llançar els seus missatges més radicals, xenòfobs i esquizofrènics. De la xarxa informàtica se n'aprofiten tota mena de grups que podríem qualificar com a "non grats": organitzacions ultradretanes, mercaders pederastres, sectes satàniques destructives, ETA,... o els extremistes de la "Asociación Miguel de Cervantes".

L'Asociación Miguel de Cervantes, tan fosca com minoritària, ha entrat, qual bactèria, en el cos d'Internet, no per a participar-hi de forma sana en la "gran família de la humanitat", sinó per a aprofitar-se de la tecnologia en benefici d'intel-

ressos "ocults" (això d'ocults és un dir, perquè tots els coneixem) i radicals. A la xarxa, hi ha aparegut publicat un article signat per un tal Juan de la Cuesta (molt conegut a ca seva a l'hora de dinar) sota el títol "Escalada Confederal del Nacionalismo". No sé si dir que l'esmentat article no té cara, o si tot l'escrit és pura deixalla. El text, de quatre planes i mitja, és un autèntic monument al fanatisme franquista més rabiós i il·liscós; un atac al bon gust i a la convivència entre éssers humans; una vera proclama feixista i racista, amb tocs aguts d'esquizofrènia mental i totalitarisme hitlerià; una autèntica perla de l'espanyolisme més barroer; un escrit ple de falsedats, on s'hi recomana llegir "intel. lectuals feixistes i anticatalans com Unamuno,

Ortega o Azaña (aquest últim aconsellava bombardejar Barcelona cada cinquanta anys).

Cal que els demòcrates i els transigents demanem als poders públics que actuïn dura i contundent contra aquestes sectes ultradretanes que infecten les pantalles dels ordinadors fiant-hi els seus pamflets, i que il. legalitzin agrupacions com l'Asociación Miguel de Cervantes, que utilitzen la llibertat d'expressió, no per practicar el sà exercici de l'opinió, sinó el llibertinatge i el terrorisme verbal.

Sobre xarucs com Juan de la Cuesta, què en podem dir? Personalment crec que fou una llàstima que son pare no és posés una gometta a la titola al seu moment; molts ho hauriem agraït de cor. Ω



Barcelona, 1959, Memòria d'un preuniversitari

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Era el mes de Juny i els "preus" de La Salle de Palma ens havíem d'examinar, com aleshores era preceptiu, a la Universitat Central de Barcelona. El viatge, en grup, tots estudiants, era quasi una aventura. Passaríem a la capital catalana aquelles quatre setmanes i els frares "d'es bavarai", com popularment eren coneguts aquells clergues, ens reservaren lloc a un col·legi major del barri de Sarrià, un modern i confortable edifici que portava per nom "Fra Juníper Serra" i estava destinat, com simbòlicament ja us podeu imaginar, als estudiants hispanoamericans. De totes maneres, algunes places, poques, eren destinades a universitaris catalans o forasters. Nosaltres ocuparíem les cambres i els llits dels "criollos" que ja havien prè el vol, és a dir, dels que ja havien retornat a casa seva per a passar-hi les vacances d'estiu. Però no tots havien volgut passar l'Atlàntic. Alguns nins de casa bé es trobaven encara en aquella residència, quasi refugiats, amb ordres severes de les seves famílies de no marxar sense rebre primer les instruccions oportunes. Vaig conèixer Leónidas Chacón, de Nicaragua, a qui havien prohibit de retornar a Managua a causa de la revolució que aquell començament de Juny havia esclatat contra el president Lluís Somoza, el qual acusava el comandant Fidel Castro i el

periodista Chamorro d'haver organitzat una invasió al Departament de Chontales amb quatre-cents guerrillers. El meu company de cambra m'explicava, sobre un mapa, els moviments i les estratègies militars somozistes per tal de reprèmer els revolucionaris que anaven dirigits pel doctor Enrique Lacayo Farfán, un ciutadà benestant de Nicaragua purgat per la unió de famílies caciquils. En semblant situació es trobava un tal Rómulo, nadiu d'Equador, on les autoritats havien declarat la llei marcial després de nombrosos avalots, que en aquells dies havien causat més d'una vintena de morts i un nombre molt més gran i indeterminat de ferits. Per això era interessant aquell clima interior dels què havien hagut de perllongar el curs. Els exàmens, espaiats d'una prova a l'altra, ens feren visitar el claustre de la Universitat Central on no era difícil evocar noms gloriosos de la nostra cultura que en els anys 30 havien passat per aquells patis i aquelles aules: Alfred Badia, Bartomeu Rosselló-Pòrcel... Però quan Barcelona semblava una bassa d'oli, entorn a la festa foguera de Sant Joan, la propaganda subversiva arribava a les nostres mans. El Partit Comunista d'Espanya promovia la "vaga nacional pacífica" i per devers la Plaça de Catalunya hi hagué algun tabus-toll. Molts de nosaltres anàrem a veure la feta però quan els esvalo-

tadors varen ésser perseguits en la via pública per la policia, també vèrem córrer. Jo estava acostumat als tramvies de Palma, a pujar i baixar en marxa d'aquells artilugis de començaments de segle, sobre tot quan prenien la pujada de Via Portugal, al davant dels instituts. En la meua fuita vaig voler fer el mateix amb un tramvia de Barcelona. Quan vaig davallar, amb aquell monstre a tota màquina, a la Plaça de la Universitat, tot d'una que vaig tocar la voravia, girà el meu cos com una baldufa. M'haguera pogut matar. Però es veu que hi ha un àngel custodi per els que fan certes estupideses. El resultat final d'aquella diada fou la detenció de nombrosos dirigents comunistes i del FLP, dos d'ells de la residència mentre un tercer company era infructuosament cercat. No es estrany que poques setmanes després, el govern franquista, posàs en joc una nova Llei d'Ordre Públic (29-7-1959). Però no tot fóren corregudes. Conèixer Barcelona, trepitjar les Rambles o la Diagonal tenien el seu atractiu per a un descobridor de paisatges urbans com era jo. En una d'aquelles caminades anava acompanyat per Miquel Deyà (L'advocat que involucraren en el cas Calvià com a membre del PP) que començava la seva carrera de Dret i per allà, prop de la Universitat, trobarem un altre company d'estudis, Josep Ambrós Pérez, que volia

esser actor. (Actualment el veim actuar sovint en els "culebrons" importats de Veneçuela, tot i què ja té cinquanta-set anys i una llarga vida sobre els escenaris de Caracas), de manera que les tertúlies i les visites fóren prou divertides. Per altra banda, a la residència, algunes nits ens obsequiaven amb sessions de cine-club. Amb una certa pena al cor, arribà el dia del retorn, cap a Mallorca. Això significa que res més varem saber d'aquells companys ocasionals detinguts ni del seu futur com estudiants. Aleshores, les autoritats acadèmiques, totalment adictes al Règim, feien expedient i expulsaven el temps de fer un badall. Una fulla clandestina, tan perillosa entre aquelles parets com una revista pornogràfica o un caliu sobre la mà, ens informava, abans d'agafar l'autobús del moll i embarcar, del VI Congrés del PCE, que es preparava, on Dolores Ibárruri seria elegida president i Santiago Carrillo secretari general. Ω



En Guillem Fullana, natural de son Carrió, fa 18 anys que regenta la **Discoteca Màgic** a cala Millor. Abans feu de músic amb el conjunt Stukas, el Santa Fé, l'Acroames, etc.



En Bernat Barceló, natural de Petra, fa 3 mesos que ha obert la botiga de **Photo Quick** a cala Millor. En Bernat regenta 5 botigues més de fotos entre cala Bona i sa Coma.



La família Casademunt, de Barcelona, que va habitar 38 anys al Brasil, ara fa 6 anys que ha obert la **Botiga d'encarcacions Casademunt** a cala Millor. Posen vases i fan rètols lluminosos.



En Manuel Costa, natural de Pollença, fa 8 anys que va obrir el **Video Club Costa** a cala Millor. Ho té tot en castellà, però si li ho comanen duu pel·lícules en català o en anglès.



N'Antoni Font de Cala Millor és músic. Forma part del **Conjunt Ecus** i toquen a l'Hotel Llevant, al Cala Bona, a l'Hotel Platja Moreya, al Buganvília, etc. Son pare, del mateix nom també és músic; formà part dels **Cinco del Este** que tocava al Tagomago i als Titos els anys seixanta.



Na Catalina Lladó de Montuiri i Bàrbara Artigues de Vilafranca, fa 2 anys que obren la **Rentaduria Barcara** a Cala Millor.



Les Germanes Fullana, de Sant Llorenç, fa 4 anys que regenten l'**Agència de Viatges Mòn Blau** a Cala Millor.



N'Antoni Riera, en Miquel Femenies i n'Antoni Morro, fa 2 mesos que han obert la **Botiga d'Ordinadors Millor Computer** a Cala Millor. Tenen els millors preus de Mallorca.

CARTES AL DIRECTOR

Manifestacions

Senyor Director:

Vaig assistir a la gran manifestació que recentment va tenir lloc a Barcelona, com a protesta per l'assassinat per part d'ETA del ciutadà base Migual Àngel Blanco.

No obstant això, una vegada vista la manipulació dels fets, per part dels sectors més ultraespanyolistes (COPE, ABC), i fins i tot des de sectors de l'esquerra espanyola (Felipe Gonzalez), que han volgut veure en aquestes mobilitzacions un reneixement del sentiment espanyol i de rebuig a tot tipus d'independentisme pacífic i democràtic. Amando de Miguel, Jimenez Losantos, l'han titllat de perillós per la convivència i l'exsecretari general del PSOE ha dit que el dret a l'autodeterminació de les nacions sense estat, mena a la neteja ètnica. Quina bajanada.

Després de tot això, ara no hi aniria! **Jordi Príncep Canals Barcelona.** Ω

Beneficis

Senyor director:

En aquest país hi ha persones que saben rendibilitzar la mort i totes aquelles manifestacions de dolor que es generen al seu voltant, especialment si aquesta és fruit d'un acte de violència injustificada. L'assassinat del regidor del PP d'Ermua, ha estat, en el fons, molt *beneficiosa* per a molts. Els violents han reafirmat les seves condicions extremistes davant de l'onada d'indignació popular al carrer. L'aïllament, en el fons, no produeix res més que l'autoafirmació de la seva paranoia. El nacionalisme espanyol també s'està aprofitant de la mort de Miguel Angel Blanco. Han fet servir l'esclat general de protesta per reafirmar la unitat d'Espanya, carregar contra els nacionalismes - els dels altres, es clar- i arribar, fins i tot, a justificar una mala política pel que fa a la reinserció de presos i a la lluita policial contra ETA.

Tots semblen haver oblidat que la qüestió del terrorisme al País Basc és fruit d'un problema polític que té a veure amb el dret d'autodeterminació d'un poble. Situació que, d'altra banda, els extremistes fan servir d'excusa per justificar el seu propi feixisme. **Andreu Mas.** Ω

No es podia evitar, la mort de M. A. Blanco?

Senyor director:

La mort de Miquel Angel Garrido Blanco a mans d'ETA és un assassinat sense pal·liatius i mereix la meua condemna.

Però la condemna que faig no em resol aquesta incògnita: no era possible evitar la mort? El govern espanyol no la podia evitar?

La condició que posaven els segrestadors, l'acostament dels presos d'ETA, era un demanda inhumana?

Potser se'm dirà que el govern espanyol no podia cedir per raons d'estat. Aleshores jo pregunto: les raons d'estat estan per damunt de la vida de les persones? Dubto que mai hi puguin estar, però en tot cas, aquesta vegada penso que no.

A més, sabem que, per raons d'estat, tampoc no es podrien pagar els rescats del segrestos, i en canvi, el govern, sàviament, ho tolera. No s'hauria pogut fer, doncs, alguna cosa semblant en aquest cas?

No s'hauria pogut evitar aquesta mort, sense claudicar en els principis democràtics? **Jordi Vila-Abadal Barcelona.** Ω

La manipulació de la cultura

Senyor director:

Amb motiu de la mort de Camaron de la Isla, sortiren pels distins mitjans de comunicació un parell d'aprenents de flamenc amb inconfusible

accent castellà (?), manipulant d'aquesta manera la cultura andalusa.

Pretenen que el flamenc sia la música representativa de l'Estat espanyol. Crec, sincerament, que els andalusos no ho hem de permetre. Un poble que no dirigeix la seva pròpia cultura perd la seva identitat.

Tot aquest procés de manipulació de la nostra cultura no és nou. Durant els anys de la dictadura franquista, amb la intenció d'unificar tot l'estat, s'apropriaren de les senyes d'identitat andaluses. Actualment el nostre fòlklor serveix per enriquir a persones que no són andaluses a les que no els importa destruir el sentit de la nostra cultura per tal d'aconseguir beneficis. Fa pocs dies vaig assistir a un "tablao flamenco" a Madrid i en vaig sortir indignat pel tracte que donen a la nostra cultura. Els bacés i els catalans no permetrien mai que la seva cançó se denominés com a "típica española". De la mateixa manera, els andalusos no hauriem de consentir que la cançó andalusa sia denominada "cancion española", perquè això, a més, és fals, és negar que som un poble diferenciats, amb una cultura pròpia i diferent a la de la resta de la Península. **Ignàcio Bueno Bueno (San Fernando).** Ω

Ser Andaluz

Senyor Director de l'ESTEL

Dice una conocida sevillana: "Me casé con un enano, pá hartarme de reir", però también hubiera podido decir esto: "me casé con un andaluz, pá hartarme de reir", porque cada vez que sale un andaluz en television está cantando o haciendo el payaso. Por lo visto nuestro acento nos impide ponernos serios y se relaciona nuestro carácter fulero, mentiroso, vago y falso, que son algunos de los calificativos que recibimos desde arriba de Despeñaperros como (lo que es patético) incluso por nosotros mismos.

Por eso cuando en Canal Sur se quiere hablar de cosas serias se margina el acento andaluz (¡eso es cosa de catetos!) i vemos a presentadores andaluces intentando esconder su procedencia.

Una cosa està clara, y es que nadie "con dos dedos de frente" puede estar contento con la actual situacion de Andalucía, ni felicitar-se por nuestros gobernantes (dependientes todos de Madrid). Andalucía nunca se ha caracterizado por su dinamismo, ni por su solidaridad con nadie, seamos realistas. Pero es que actualmente no tenemos ilusiones para hacer nada a nivel de pueblo. Otra cosa son las aspiraciones que a título individual cada una tenga. Otras comunidades autonomas luchan para defender su cultura, idioma i costumbres. Andalucía esta sumida en un mar de desidia y no aspirará a nada. **Maria del Mar Gavira Segura (Puerto Real).** Ω

Raimon i el PP

Senyor director:

Des del record d'haver assistit als mítics concerts d'en Raimon, dels 60 i els 70; havent vibrat amb ell, i amb tants d'altres, amb un ideal compartit de llibertat i catalanitat, expresso la meua sorpresa per haver-se deixat manipular pel PP, amb tota la maniobra d'intoxicació que aquest partit ha fet de l'afer Blanco.

Un PP que no és innocent, ja que si ETA és culpable d'haver-lo matat, ells ho són d'haver-lo deixat matar, en incompliment de la normativa legal -d'aquest anomenat "Estat de dret"- que obliga, com a govern, que tots els presos (inclosos els polítics) compleixin la condemna al més a prop possible dels seus llocs d'origen. Petició demandada, insistentment, per institucions tan poc suspectes com el Parlament basc i Amnistia Internacional, entre altres.

Aquest PP que és el mateix que, al País Valencià, s'acarnissa brutalment amb la llengua en què en Raimon canta i jo escric. Tot plegat indignant i trist, molt trist... **Robert Surroca i Tallaferro.** Ω

Frases radicals

1. L'egoisme empetiteix, fa perdre amics. Siguem amorosos, siguem generosos.
2. La prepotència degrada al més dèbil, es covardia. No abuis del poder, comparteix amb la gent.
3. L'abús és signe de debilitat, es covardia. Donem espai a la dona. Ens hem de repartir les feines.
4. Cercar els defectes és un joc brut, fa mal als altres. No cerquem els defectes, mirem allò

bo dels altres.

6. La desconfiança és una mala consellera que sempre ens enganya. Creguem en els altres. Confiem en els altres.
7. No parlar amb la parella és aïllar-se, és perdre-se l'un a l'altre. Hem de compartir la vida, hem de créixer en parella.
8. Ignorar als nins, els afecte, els fer, els marca per a tota la vida. No perdís als teus fills. Fessem una família plena.
9. Viure amargat contagia als altres, desinfla la vida. Hi ha alegria per tot arreu. Siem positius.

10. Beure més del que toca et ferma al vici, fa mal al teu cos, et deixa en ridícul. No perdís la llibertat, tenguem una vida sana.

Frases i cartells a la via pública:

- * El mal humor és contagiós. L'alegria també.
- * Els prejudicis tanquen portes. Benvinguda la comprensió.
- * La indiferència contamina. Preocupeu-vos del medi ambient. Ω



JAUME SIMONET I BORRÀS

Que el poble d'Euskadi faci tot el possible per recuperar la seva llengua - la mateixa, que els espanyols feren tot el que pogueren i més per fer-la desaparèixer - sembla la cosa més normal del món, que els diaris, ràdios i TV emprein només l'euskera, és just, lògic i necessari, talment com si les escoles, universitats, oficines i botigues i el mateix poble en sí la tinguessin com a llengua pròpia, amb una paraula, que lo desitjable seria que, la llengua basca fos l'única oficial a Euskadi, perquè és la seva llengua, tal com el català ho és a Andorra. Això tothom que vulgui ho pot entendre, però el que costa més de comprendre és que a Biskaia s'hagi castigat a uns nins d'un campament perquè parlaven en castellà. És cert que s'hauria de fer tot el possible perquè a Euskadi, l'euskera fos la llengua habitual per a tothom que hi treballa i hi viu, sense mirar el lloc de naixença. Les institucions del Govern Basc, les escoles i sobre tot les pròpies famílies haurien de fer tot el possible perquè els infants ja de ben petits aprenguessin la seva pròpia llengua. Si el que va castigar aquells nins perquè parlaven en castellà, s'ho ves pensat una mica, hagués comprés que la culpa no era d'aquells al·lots, sinó que era dels seus pares, per no ensenyar-los la llengua del país on viuen, per lo tant ells no n'eren ben bé culpables, però sí que en foren les víctimes. Llàstima.

Aquesta notícia que va recorre tot l'Estat com un fet

cruel, -que sens dubte ho és, i molt- s'hagués pogut evitar si Espanya no n'hagués fet mil i una per fer desaparèixer d'Euskadi la seva llengua pròpia i posar-hi el castellà, o si els forasters que hi van a treballar i a viure, en lloc d'anar-hi com a colonitzadors s'integressin i aprenguessin la llengua del poble que els ha obert els braços i els ha acceptat com a gent pròpia. Les persones no poden triar on néixer, però sí que haurien de poder triar on volen viure, només que haurien de tenir una mica més de voluntat de voler-se integrar, i la millor manera és la de aprendre i estimar la llengua pròpia del país on s'és.

Aquest fet injust, que no s'hauria de repetir pus mai més, tampoc ens hauria de fer oblidar què, al nostre País a Mallorca, fets com aquest n'hem tingut molts i fins i tot de pitjors i més greus, sempre en contra del nostre poble i la nostra llengua per gent que no estima Mallorca. Entre centenars de casos podríem recordar el juliol del 95 quan uns joves, un d'ells en denuncià el robatori d'un cotxe al "cuartelillo" d'Inca i donà el seu nom Cristòfol, un guàrdia civil els contestà: "Cristòfol, que es, extranjero". O el gener del 92 quan Madrid va negar a Manacor 70 milions de pessetes pel polisportiu per haver fet la sollicitud en català. L'any 1994 N'Antonina d'Andratx es va cansà d'escriure cartes als diaris denunciant un cas de coacció, vexació i retenció per part d'un guàrdia civil pel fet de que ella s'expressés en català. Enguany mateix un jutge, es digui com es digui, no va tenir la delicadesa, quan tenia l'obligació, de dirigir-se per carta al senyor Pere Sampol citant-li correctament el seu nom. O en el Congrés de Madrid, quan els del P.P. votaren en contra de la unitat del català. L'any passat a Capdepera el P.S.M. va denunciar un guàrdia civil que en un establiment públic de Cala Ratjada es va dirigir a un

grup de joves dient-li "Estoy hasta los cojones de los putos mallorquines". I en el 89 quan la policia nacional va maltractar, insultar i se'n rigueren d'un jove mallorquí, en Pere, pel sol fet d'haver-se expressat en català. Un cas semblant passà a n'en Joan a Binissalem el 93. O a Santa Maria el juny de 1990 en una discussió de futbol d'un grupat de joves, aquest contestaren en mallorquí als guàrdies civils. Una setmana després dos "números" del Pont d'Inca detingueren a un bar de Santa Maria i sense cap motiu a un d'aquells joves, en aquest cas en Josep de 17 anys, el ficaren dins el cotxe i el se'n portaren a un pinar a prop de marratxinet, el posaren morat, el feren caminar cap al pinar i fent com si es traguessin les pistoles li deien: "Venga, hablemos ahora en mallorquín". Qui li treu el susto a aquest al·lot?

I totes aquestes injustícies no han tingut mai cap mena de crítica per part del mitjans de comunicació espanyolistes ni tant sols cap disculpa ni dels governants ni dels caps militars espanyols, i nosaltres els mallorquins, que som un poble molt sensible a les injustícies ens dol, i el que sovint callem, no vol dir ni de bon tros que oblidem.

Quan a un li tiren una pedra i el feren, és lògic que es grati la nafra, el que no sembla normal és que endemés d'haver-te fet un braverol o un trenc et castiguin per haver gemegat. Si a dins l'Estat, les quatre llengües tinguessin la mateixa estima i protecció, aquest desgraciat fet lingüístic de Biskaia no hagués passat mai, els que ara es queixen, no digueren res quan un Estat centralista hi va fer allà mateix - endemés d'altres coses - un genocidi cultural. Potser que aquells vents portessin aquestes pluges.

D'això els mallorquins ens sabem una estona, de lo que ens han fet, -és clar-, i de lo que ens fan. Déu vulgui que aquestes coses no tornin a passar pus mai més. Ω



La gent major se desperta

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Medita tu, jornalero,
escarader i propietari
que passares gros calvari,
per conseguir un doblar.
Sa idea te vengué,
trossos de terra comprar,
i una casa aixecar
per allà, se vida fer.
Un dia me vaig casar,
amb una dona pagesa,
ella era molt entesa
li agradava estalviar.
Duia idea amb so comprar,
anavem d'arrendament,
tenia es pensament,
d'una casa aixecar.

Amb ella anava lluitant,
tots dos duiem mateix fi,
amb temps varem 'conseguir
lo que anavem somniant.
A una casa comprant
un poc d'obra hi feriem
a gust nostre posariem
allà anavem disfrutant.
Una herència aconseguirem,
de part de sa meva dona,
una finca gran i bona,
on de tot i molt cuirem.
Els duros mos entrarien,
perquè tot mos ho guanyavem
dissabtes al poble anavem,
a dur els ous que sobriaren.

Una vida de pagès,
de conró i d'animals,
cuidavem tots els detalls,
no se descuidava res.
Un home arriba a ser entès,
si té gust amb tota cosa,
si t'acompanya sa dona,
que t'allegeri és pes.
Sa dona molt m'ajudava
perquè era molt feina,
podia contar amb ella
per batre i per segar.
En cap moment afluijà,
sa feina la divertia,
d'aturada ella cosia,
trossos que roba ajuntà.

Sa carn allà no mancava,
de llebre i de coní,
m'aixecava es dematí,
anava a s'esperada,
qualque animal passava,
venia des sementer,
ben plena sa panxa té,
i jo sullà el matava.
Mens i ovelles veniem,
porcs grassos i porcs petits,
pollastres molt ben complits,
gallines que no ponien.
Moltes metles que colliem
una egua per nodrir
cada any mos feia un pollí
molts de duros d'ell treuriem.
Seixanta anys varem lluitar
fent sa vida de pagès,
però es ritme ja no és,
ja l'hem hagut de deixar.
Els anys molt solen pesar
a damunt tota persona,
és un pes que no perdona,
tothom el te d'aguantar.

Per mirar d'alleujar
el que mos resta de vida,
vuitanta-quatre és sa mida
on he pogut arribar.
Un moment varem pensar
consultant sa meva dona,
una condició resolta,
si es nebot pot acceptar.
A n'el nebot ofertarem
d'allò que havíem pensat,
creient seria acceptat,
s'oferta que proposavem.
Sa riquesa li donavem,
si mos volia cuidar
s'oferta ell rebutjà,
que molts de milions sumaven.
Jo faig feina pes Govern,
fou allò que me digué,
allà jo guany molt doblar,
i és un treball molt llibert.
No em vull estrenyer es pern
llogar-me amb so conró,
lo millor és vener-lo
a sa'alemany que es estern.

Un no sap com acabar
els darrers anys de sa vida,
a tota hora un medita,
que es lo que li convendrà.
Per poder aprofitar
els milions acumulats,
que tanta suor han costat
per tenir un benestar.
Sa gent vella que lluità,
fent sa feina molt feixuga,
sa gent jove el refusa,
per diu que nosa fa.
Si han d'anar a estuejar
la gent vella los fa nosa,
es recreo és una cosa
que no poden descuidar.
Sa gent vella un moment,
de fet se despertará,
i dirà a n'es jovent,
cada qual s'arreglarà,
ses seves finques vendrà
acumulant molts milions
los guardarà dins caixons
i llavors los gastarà. Ω



bernat i toni
Reparacions TV-VIDEO

Carrer Joan Lliteres, 38
Telèfon 55 03 22
07500 Manacor

Carrer del Bon Temps, s/n
Telèfon 81 40 25
07560 Cala Millor



Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa



c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova



Sense feina per a tots no hi ha dret a la vida, ni democràcia possible

PERE FELIP I BUADES

La misèria, en totes les seves dimensions, ofega la societat espanyola.

Som governats per les doctrines més antisocials i incivils que s'hagin vist mai, en nom del consens, el pacte i l'embull.

Se duu a terme una contrareforma econòmica, política i social com no s'havia vist mai i tot això, segons sembla, per a realitzar negocis especulatiu i per a mantenir al Rei al Palau i els banquers, amos de bens i hisendes. Els qui comanden a l'Estat pretenen desarticlar i desmembrar a la majoria social.

En front d'aquest procés de destrucció programat des del Fons Monetari Internacional (FMI) i de la Unió Europea (UE), dictat pels banquers i pels especuladors en funció dels seus interessos, cal aixecar la unitat de tots els pobles pels seus legítims interessos. Per a donar consciència d'aquesta missió política fan falta partits independents de la Corona i dels banquers. Partits independents que pretenguin donar consciència a n'aquesta missió col. lectiva, ajudant a tots i a cada un dels sectors que resisteixen en defensa de la sanitat pública, de l'escola i dels

drets de la joventut, en defensa dels llocs de feina, ajudant a la unió dels treballadors i de les seves organitzacions, per a la unió lliure dels pobles d'Espanya constituïts en República.

Llibertat i feina per a tots

El 50% de la població pateix l'atur o la precarietat crònica.

Els règims despòtics i autocràtics es mantenen en l'obscurantisme, en la corrupció i en l'instrument de la por com a arma. En aquesta situació, la llibertat i el treball no fan més que recular. L'Unió Monetària s'erigeix damunt un immens exèrcit d'aturats i precaris. Es a dir, sobre la misèria social.

L'atur i la precarietat, que afecta a la majoria de famílies, la marginalitat, el terrorisme, el narcotràfic convertit en negoci i en instrument assassí de les joves generacions, són símptomes clars de descomposició i de crisi social, de manca de medis i de solucions autènticament democràtiques. El principal obstacle a la llibertat i al treball per a tots, el representen les institucions monàrquiques, que neguen el dret del poble a la democràcia, a governar-se a través de partits independents. La banca

i el propi règim finança i instrumentalitza els partits institucionals. Qui paga, mana! A qui pot beneficiar que els partits i sindicats depenguin de la financiació de l'Estat i dels banquers? La lluita per la democràcia comença per constituir partits polítics independents, ja que no hi ha democràcia sense partits, ni partits independents sense democràcia. I això requereix una llei que protegeixi aquesta independència.

Des de les Corts, a la Monarquia, que legislen d'esquena i contra els drets dels ciutadans, els partits de torn han anat fent lleis contra els treballadors, contra els pobles. Els han imposat un règim que amenaça amb desintegrar el país i agranar les conquestes i tradicions. L'esperit que anima la lluita per la llibertat, el treball i la igualtat, és el d'aixecar institucions democràtiques sobiranes. Partits i sindicats independents on cada classe o sector social es pugui representar lliurement. Amb la monarquia la ciutadania està sent reduïda a la condició de súbdits.

Amb la Monarquia, la llibertat i el treball són aspiracions impossibles.

Per la llibertat i el treball, la majoria ha de dur la República, el seu propi règim fundat en la sobirania

de tots els pobles.

La Monarquia gaudeix dels poders imposats per l'herència franquista i a través d'ells estableix el sometiment de la majoriament primària als interessos i privilegis de lescamarilles de palau, dels senyors del diner i de les multinacionals.

La desintegració planificada

Des de la Unió Europea i les seves institucions no democràtiques, se planifica el futur de les nacions del continent i d'aquells que domina de manera colonial, a l'Àfrica, Àsia o Amèrica del Sud. Se diu, avui en dia, que el futur de l'Estat espanyol, és el futur d'Europa. Però el futur d'Espanya i d'Europa ha de dependre dels seus pobles i no de les multinacionals.

Instal·lades en la cúpula de la UE, les multinacionals operen i desintegren cada país per a retenir el benefici especulatiu. Per això, estableixen polítiques comuns, en l'agricultura, pesca, indústria, que tracten de produir una sobreexplotació i una reducció real, tirant sectors de treballadors a l'atur i a la marginalitat social.

La unió, basada en la moneda, suposa la destrucció econòmica dels estats, començant per la dislocació de les monedes estatals. El moneta-

risme no és altra cosa que el predominio del dòlar i de l'especulació contra les monedes estatals i les riqueses dels pobles, que provoquen la regressió social i el despotisme polític.

Les multinacionals, canals del decadent imperialisme oligàrquic, volen el seu benefici, i destrueixen el benestar social, gràcies a governs corruptes i venals.

És obvi que en aquest país, la majoria social ha estat traïda pel govern del PSOE durant 13 anys. Els governs d'en Felipe Gonzalez només serviren per fer molt rics als rics i per crear una immensa borsa d'atur, pobresa i misèria social. La seva aliança amb les famílies i els senyors dels doblers, dugueren aquest partit al fang de Filesa, a la trampa de l'U. E. i a la seya moneda única. El frau representà tota la gestió del govern PSOE que va obrir les portes a la famílies de la banca, de l'especulació als sectors conservadors aglutinats en torn del PP sota la disciplina de l'Opus Dei. Actualment amb n'Aznar a la Moncloa, el govern de la Monarquia no fa altra cosa que prolongar la mateixa política de destrucció econòmica i regressió social. I Maastricht al tombant de la cantonada. . .

El canvi polític que la majoria necessita, va començar en dos moments històrics, els moments més elevats de la nostra història: La I i la II República. Ω

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATEOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixes
Telèfon 27 61 66

07006 - Palma de Mallorca

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)



SERVIAUTO
ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Restaurant
S'escudella

Cuina Mallorquina i Pizzeria

Passeig de Mar, 2
Telèf. 61 90 19

Esportes



Servicio Oficial CITROËN

Avinguda Cala Petita, 10
Tel. 82 14 46
07680 PORTO CRISTO

Tallers RIGO

ELECTRÓNICA
INDUSTRIAL

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Poligon can Buñill - EIVISSA (Illes Balears)

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Llitema. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil-larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador.

Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualque vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic

boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al-lots i al-lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Portocolom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang

catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausías March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al-lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalús i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb algúna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploatació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vic.servi-com-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LENGUA (Enseniansa a Dittansia de la Yemwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes que enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangrey, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

Necessit vaqueria de devers 4 quarterades per llogar al pla de sant Jordi de Ciutat. Telefonau-me al 821405 horabaixes.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.

ATENCIÓ • Escriviu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!



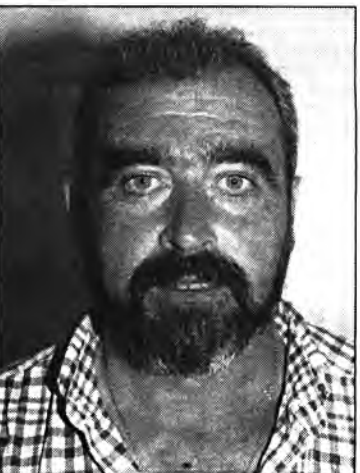
En Sebastià Garcia, d'Artà, fa mig any que ha obert la sucursal del **Forn can Matamales** d'Artà a cala Millor.



Fa 8 anys que en Rafel Cervera va obrir el **Taller de Motos CM3** a la barriada de ca s'Hereu de son Cervera. Ven i adoba totes les marques de motos i bicicletes.



En Pere Arano, de Manacor, fa 8 anys que va obrir la botiga de venda de **Mobles Arano** a la bariada de ca s'Hereu de son Cervera.



En Miquel Medina, natural de Múrcia, fa 2 anys que ha creat l'**Empresa de Construcció Millor Cons S. L.** a son Cervera. Te quaranta picapedres que fan feina a les totes.



Jaume Fornaris i Taltavull (Menorca 1873-Son Servera 1931), promotor de l'Institucionisme a Mallorca

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Jaume Fornaris i Taltavull nasquè al poble de Sant Lluís, a Menorca un 10 d'abril de 1873. La seva tasca professional la desenvoluparà a la localitat mallorquina de Son Servera. Ja de petit, al Col·legi Castellà de Maó, i després de jove a l'Escola Normal de Palma de Mallorca rebrà una formació fortament influenciada pel moviment de "La Institució Lliure d'Ensenyança". Durant la seva vida laboral (1893-1931) va fer una activitat docent alimentada pels continguts de tot aquell corrent renovador.

El moviment institucionista pretenia reformar l'ensenyament i defensava principalment una educació obligatoria, laica, mixta, popular i individualitzada. Era una doctrina molt crítica amb la situació de les escoles on anaven els menuts de la classe treballadora, que molt sovint no estaven en unes condicions higièniques adequades. Els defensors d'aquesta alenada d'aire fresc dins l'ensenyament espanyol de l'època com per exemple Salmerón, Azcárate, Canalejas o Giner de los Ríos, eren sovint gent bur-

gesa però amb idees clarament republicanes. Els detractors eren els "tradicionalistes" o "neocatòlics" que basaven els seus atacs en el possible "anticlericalisme" i la crítica a la monarquia d'aquestes tendències, una monarquia corrupta i ben sovint governada per tirans. Un cop fort per als pedagogs de la Institució Lliure, que veien amb esperança l'arribada de la I República Espanyola va ser el cop d'estat a les institucions democràtiques del general Pavía, l'any 1875, i que va suposar la restauració borbònica i el sistema pseudodemocràtic del torn de partits, per no dir una paraula més forta.

L'edifici escolar de Son Servera també presentava com molts altres centres educatius per a nens pagesos greus deficiències, per exemple la manca de llum i d'espai. En Jaume Fornaris quan el van fer batlle per la dècada dels vint i per designació popular intentà fer aprovar un projecte per a la construcció d'un nou edifici escolar, el projecte es va aprovar però no hi va haver un acord amb el pressupost perquè en això els conserva-



La restauració borbònica de 1875, suposà un cop fort per als pedagogs de la "Institució Lliure".

dors de l'ajuntament no van posar un "duro", el mestre Fornaris hagué d'estalviar part del seu sou d'alcalde per a la construcció de l'immoble. Al professor Fornaris li sabia greu la pèrdua de l'alumne més aventajat per culpa de la precària economia familiar de l'al.lot. Ell sentia solidaritat per aquella mare camperola que s'havia d'acomiar del seu fill recent entrat en l'adolescència amb llagrimas als ulls quan partia a provar fortuna a altres llocs. La

trista realitat de l'emigració es repetia sovint durant la primera meitat d'aquest segle a la ruralia balear. Durant la seva vida el van ajudar a la seva feina la seva dona i el seu fill Sebastià. Activitats com les colònies escolars d'estiu o els passeigs pel camp formaven part de l'estil docent de Fornaris. Després d'una dolorosa malaltia va morir fent classe un parell de mesos abans de poder veure la proclamació de la II República. Ω

El Plaer

PER RICARD COLOM

"El plaer no s'ha de cercar: es troba i prou. Quan hom el busca i se'l desitja, no arplegam sinó descolorits succedanis damunt els quals la imaginació senil projecta les experiències plaents de debò de quan acaçava realitats i recollia plaers".

"L'hedonisme és el paradoxal i desesperat intent de regir la sensualitat segons una lògica que no li és pròpia: la de la bona administració i la rendibilitat, de la màxima producció al mínim cost". ("Moral i cultura" de Xavier Rubert de Ventós, filòsof català contemporani).

"El savi va darrera l'absència de dolor i no pas darrera el plaer". (Aristòtil, 384, Estagira-322 a. C., Calcis, filòsof grec).

"... els homes no són sinó mortals i fills de mortals.

Guarda la teva ànima d'allò que l'envicia, i refusa la passió, car és la clau de la porta dels pecats.

Jo sé que els seus començos són planers i plaents, però llur fi té el regust amarg, i és estret per passar-hi- ¿Què és el plaer humà, si ha de seguir-li la mort,

encara que visca el doble que Noè fill de Lèmec?.

"No caminis darrera un sojorn poc durador

i que ens anuncia sa caducitat imminent.

Ara bé: cal deixar-lo quan el tenim en el nostre poder, car, quants no el deixen forçats sense voler deixar-lo!,

i qui deixa les esperances quan són indòmites vedelles no és com aquell qui les deixa amb els mamellots vessant... "

("El collar de la Coloma", escrit a Xàtiva per Ibn Hazm de Còrdova, 994-1063, conspirador i exiliat durant la fragmentació del Califat

en taifes).

"El foll corre darrera els plaers de la vida i troba la decepció; el savi defuig els mals". (Arthur Schopenhauer, 22-2-1788 a Danzig, 21-9-1860 a Francfort, pensador pessimista alemany).

"El plaer d'aquest cos és escuma superficial: queda ràpidament dissipat, una fotesa el fa malbé, el seu mateix excés el trastoca en dolor, la seva duració esdevé fatiga. La sofrença del cos és profunda fins a la mort... "

Tota la fondària de l'ànima fins a l'infinit és alegria". ("Peregrinatge a les Fonts", Lanza de Vasto).

"Tenir per bo tot allò que no plau

i per dolent tota cosa plaenta és un faisó sensual de jutjar el bo i el dolent.

Cerca sols el bé. Car sols això és bo, sense tenir en comptes ni el plaer ni el seu contrari.

Però si el plaer t'arriba sense haver-lo cercat, alegra-te'n, regrencia Aquell qui te l'envia i segueix avant.

El plaer és senyal que la vida dóna a nostra vida: signe d'avançar en aquesta direcció per tenir més vida.

Plaer i dolor són dos béns i també dos signes, el primer de bé, el segon d'un mal i de la prohibició d'enfonsar-s'hi. Ω



el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!



I
N
F
O
R
M
A
'T



1977-1997: Mediocritat + cinisme = pasteurització

FRANCESC CASTANY DE CASO, ESTAT CATALÀ

Aquest darrer Onze de Setembre ha estat significat, oficial i espiritualment, com el de la rememoració, ara fa vint anys, de la Diada del milió de catalans que el 1977 van prendre els carrers de Barcelona amb l'ànim d'alliberar les llibertats que el bròquil ja florit (és a dir, el nazi Franco, mort el 1975) ens va frotre manu militari el 1939. S'ha volgut fer entendre que en aquella ocasió el poble català es va manifestar efusiva i espontàniament contra l'ordre establert de coses (és a dir el franquisme) i és cert, però encara ara s'hi nota la pregona manca de cultura política de la que els catalans del 1977 van fer gala mentre s'esgargamellaven cantusejant l'entel·lèquic rodolí pretesament passat com a consigna política de "Llibertat, amnistia i estatut d'autonomia". Avui dia, i en perspectiva, aquella explosió de catalans només va servir perquè Catalunya pogués exercir el seu dret a la "pataleta" i per donar pas al procés de Transfranquisme que encara patim i que jo defineixo com una mixtura de mediocritat i cinisme que ens han portat a un creixent cansament (jo en diria fastiguejament o tedi) de la nostra realitat política com a poble. És a dir, a una pasteurització formal en els anhels i comportaments político-nacionals. O com diu el professor de la Universitat de Barcelona, Francesc Roca, en el seu incisiu article "Exit sense política" (diari "Avui" 4/9/1997): "L'èxit individual, personal, dels catalans té, però, un costat negre: els-ens manca interès real per bastir i dur a terme grans projectes polítics col·lectius". Tinc constatat que d'interès real n'hi ha, el que passa és que la voluntat i l'anhel participatiu de la ciutadania és constantment neutralitzat per unes castes polítiques a qui poc importa el progrés moral del poble, i per tant tampoc el material, pervertint el seu civisme fins convertir-lo en desídia "se me'n fotista" i incredulitat esterilitzadora (Karl Popper: "El poder polític és fonamental i ha de controlar el poder econòmic: el poder polític constitueix la clau de la producció econòmica"). Per ser clars, a la Catalunya actual li falla estrepitosament la capacitat de generar lideratges sòlids i d'alta volada, que il·lusionin conscient i responsablement, ja que són els únics que poden empènyer i materialitzar la voluntat real d'un poble. Si es tingués això clar, potser no es cauria en parany absurds, quan no patètics, com el de l'articulista Joan Oliver ("Avui" 11/9/1997): "Si cal obrir nous camins, si cal albirar nous horitzons,

si cal bastir nous projectes, hauríem de ser molts i molts milers els que omplíssim avui els carrers de Catalunya. I no els omplirem. No els omplirem perquè el nacionalisme ja no és un moviment popular amb una gran capacitat de mobilització i perquè, si els omplíssim, tampoc no sabríem què hem de cridar". ¿Quan tardaran a assabentar-se tots aquests crítics que el que està en crisi i el que ja no rutlla és el pujolisme, és a dir l'espanyolisme, i no el nacionalisme i que si de fet s'hagués de cridar un clam ciutadà, sense cap mena de dubte la consigna hauria de ser: INDEPENDENCIA?

Una mostra popular de tot plegat, significativa de la mitjana de les meves consultes d'afany sociològic, és el que em digué un home d'uns quaranta escaig anys aquest Onze de Setembre, amb el que em vaig topar pels volts del monument a Rafael de Casanova: "Ja veus de què va servir allò del 1977, perquè vagi ara el Raimon, que a més no sé què coi hi feia allà (referint-se al concert del 10 de setembre en homenatge al regidor d'Ermua mort per ETA), a cantar una cançó en català a Madrid i l'escriassin i l'humiïn com un gos". Jo li vaig demanar si va ser protagonista de la Diada del 1977 i em contestà afirmativament. Que ell era un d'entre el milió de "segadors" que van sortir al carrer i m'advertí: "No te'n refiïs un pèl dels polítics. Tots són uns estafadors". Jo li vaig inquirir perquè m'ho deia amb aquell to rabiós i rancunios i m'etzibà: "El 1977 vam ser utilitzats per legitimar una situació que ni de bon tros és el que desitjàvem per Catalunya. I el que més em dol és que a vint anys em sembla que hem retrocedit més que no pas avançat. Abans hi havia il·lusió en la política, en el futur i ara només veus que la democràcia només ha servit per posar una colla de lladres, barruts i botiflers com a representants públics". De fet,

compartia el seu punt de vista i és que amb més o menys grau de contundència el català mitjà està defraudat i cansat de tanta petuleia política que hem de patir producte d'aquell 1977 que va ser hàbilment utilitzat per un franquisme hàbit de canviar de careta, però sense que es remogués res de fonamentalment significatiu. El repudi a l'actual situació política l'il·lustra el fet que molta gent et diu que és catalana per lliure o nacionalista per lliure; lluny de les servituds de la militància o simpatització en partits escleròtics plens de mediocres al servei d'egòlatres de campanari espanyol. I el defraudament dels més inquietos i compromesos es pot concretar en les declaracions de Miquel Sellarès, que fou el responsable d'ordre i seguretat de la Diada del 1977, quan confessa en el seu article "Onze de Setembre 1977-1997" (diari "La Vanguardia" del 10/9/1997): "Evidentment Catalunya ha tingut un govern catalanista amb alguna floritura nacionalista i en el reduït marc estatutari hem aconseguit importants avenços en el camp de l'ensenyament, de les infraestructures i, emblemàticament, el que ha significat TV3 i l'entramat d'emissores de ràdio de la Corporació; s'ha intentat catalanitzar el país, però s'ha fracassat en la seva nacionalització, doncs hem estat tan incauts que catalans i bascos ens hem autodenominat nacionalistes sense adonar-nos-en de que solament hem estat uns ciutadans que volíem defensar la nostra voluntat de ser i que el nostre nacionalisme era d'afecionats, mentre que l'Estat i el nacionalisme espanyol actuaven sense complexos i amb un cert projecte de transformació aparentment progressista que ha captivat inclosos amplis sectors de la ciutadania de Catalunya (...) L'Onze de Setembre de 1997 hauria de ser l'inici d'una gran reflexió sobre el nostre futur

i sobre la necessitat de consensuar un gran projecte nacional per mantenir la unitat del poble de Catalunya i sobreviure com a nació i com a societat en el futur. Avui existeix massa mediocritat, flaqueja i, potser, massa conveniència. Per avançar, el país necessita el "seny" que l'ha caracteritzat, però també la "rauxa".

Però es que el cinisme botifler és tant repatani que el seu paradigma entre paradigmes, l'inefable espanyolista Jordi Pujol i Soley t'etziba en el seu missatge institucional per l'Onze de Setembre d'enguany: "Sense el patriotisme seríem (els catalans) una colla de gent, una societat anònima, una suma d'interessos particulars, però no seríem un país. O en tot cas seríem un país mort". I que això t'ho digui el màxim responsable del procés de desnacionalització (Pujol: "El nostre nacionalisme no és independentista ni separatista") del poble català amb la seva fal·lera d'encaixar Catalunya al femer espanyol ja no és que sigui cinisme, sinó que esdevé ultra-cinisme. Ultra-cinisme, però, que té la seva cantarella en l'editorial del diari "Avui" (11/9/1997) on se'ns exhorta a tenir "tanta paciència com calgui i amb una prudència tan llarga com eficaç". Dues característiques més pròpies d'enterraments que no pas de polítics amb ànim alliberador, que són els que realment poden proveir les convenients dosis renovades d'intel·ligència, d'innovació i d'habilitat que de manera incongruent reclama l'esmentat editorial com a essencials per tirar endavant Catalunya. De fet, si hi ha un resumcorol·lari per veure què ha donat de si el maleit pujolisme, no en tingueu dubte que ho podreu veure clarament amb els vostres propis ulls el proper 4 d'octubre quan la infanta Cristina i el seu reial pare riguin satisfets de tota la corrua de vincles esquenes que, en la seva degeneració, ja fa temps que valoren amb la mateixa "moralitat" a Rafael de Casanova i als Borbons. Per a ells, transfranquistes de pro, això és la culminació màxima d'aquella embranzida que un milió d'ingenus, per fàcticament manipulats, els van donar un Onze de Setembre de 1977; ara fa vint anys. Ω



La Diada de 1977 va ser la mostra més palpable que el camí escollit pels "demòcrates" no era el de la ruptura amb el franquisme (és a dir, amb Espanya), sinó la reforma que l'adaptés sense traumes a una homologació formal als règims polítics de l'Europa occidental del moment. El pitjor de tot, fou que els anhels rupturistes i d'autèntic canvi dels manifestants només serviren per legitimar popularment el nou ordre franquista que de la mà de la seva concreció jurídica (la "Constitució espanyola de 1978") coneixem com a Transfranquisme. Aquest període, que encara suportem, va ser concebut i caracteritzat essencialment com l'operació política de neutralització de l'accés a la independència de la nació catalana i de la recuperació real de les llibertats democràtiques.



N'Antoni López, de Múrcia, fa 8 anys que regenta una barberia a son Cervera. Va estar 22 anys al Port de Mallorca. Han tallat moltes vegades els cabells a n'En Miquel Àngel Nadal del Barçeló.



Són n'Antònia Domenge i la seva filla Roser, de sant Llorenç. Fa un any que la mare regenta el Forn de la Glòria a son Cervera.



Fa un mes que en Jaume Cervera, juntament amb en Toni Ballester i amb n'Antònia Bauçà, ha obert l'Assessoria Cervera a la Barriada de ca s'Hereu de son Cervera. [Assessoria Fiscal, comptable, laboral, i també fan assegurances].



En Lluç Gelibert és l'amo jove del Taller "limpia" Auto a son Cervera. Son pare que n'és l'amo, el va obrir fa 15 anys. Mecànica general, planxa i pintura. També venen cotxes de la marca Ford.



N'Antònia León, natural de Castella, fa 6 anys que regenta la **Perruqueria Toni** a Cala Millor. Els seus fills són uns fans de L'ESTEL.



Fa mig any que en Miquel Nebot s'ha associat amb en Joan Nadal per fundar l'**Empresa de Construcció NADAL-NEBOT S. L.** a Cala Millor. Una empresa que ha començat amb 14 picapedrers que fan cases i reformes.



En Frits Deak, d'Alemanya, fa 2 mesos que regenta el **Bar Casanova** a Cala Millor. Un lloc on se respira simpatia per tot arreu.



El matrimoni Henk, d'Alemanya, acaba d'obri el **Bar Bogart's** a Cala Millor. Juguen a dards.

Mes defensa de la nostra llengua (III)

"Sols és convençut que cedeix no pas sota pressió de la qüestió, sinó per haver triat espontàniament allò que li ha estat proposat. Qui és savi i lliure només influeix en l'altre en el sentit d'enlairar-se a la perfecció de la llibertat de cadascú". (Comte de Keyserling, 1880-1942).

"Qui pretén convèncer els altres, convenç a muntó menys que aquell qui, sense cap fita ulterior, fa de mena allò que li sembla recte" (Keyserling).

Heus ací les raons per les quals les males maneres, els crits, la violència, etc... són contraproductius, sobretot a la llarga. Per a convèncer ens cal ficar-nos en la pell de les persones que volem convèncer. Normalment els nacionalistes catalans, sobretot el jovent inexpert i els més doctrinaris, indignats per les discriminacions i mentides a les quals ens veim constantment sotmesos els indígenes (catalans) front a l'aparell estatal espanyol, en comptes de pensar millor tot l'afer, es dediquen a desfogar llur justa ràbia. Llavors, damunt, seran acusats de "radicals", "extremistes" i "fanàtics".

Per ço deiem ben clar: benivolguts companys, l'estau errant. Sense paciència i corretja (domini propi), sens interessar-se de debò pels altres, sense tenir el cap fred (i, ço sí: servant el cor ben calent), no convencerem ningú, ni indígenes ni immigrants. Llavors sols sereu un altre factor més d'autodestrucció de la nostra llengua i la nostra nació.

Ens cal la noviolència i aprendre de la lluita dels insubmisos. I ens calen unes bases més cordials i menys cartesianes que les que fins ara han dominat en els "talking heads" (caps xerraires) del nostre nacionalisme. L'intellectualisme racionalista és massa aclaparador dins el nacionalisme pancatalà. Ens cal desesperadament un contrapès amb la força alliberadora del sentiment, l'amor, la generositat i l'alegria, valors ben presents en els catalans de quan la pàtria era sobirana i no esclava.

Breu: el problema som nosal-

tres, massa còmodes i enraonadors. Les "raons" són massa sovint excuses per a defugir sacrificis i auto-control.

Cal mirar de caure en gràcia abans que qualsevol incident se'ns avanci i ens faci caure malament. Cals ser generosos. Els bascos sempre conviden, i ho fan tot en tribu. Els catalans som massa materialistes i individualistes, malfiats i dividits; ens poden esclafar per separat, i insultar-nos, i robar-nos tot quan volen. No ens pelem tant, no caiguem en tantes enveges ni picabaralles mesquines. Cal convidar i fer favors sempre que puguem, a tothom. Només així després és més probable que ens escoltin.

Quan alguna persona, ideologia, col. lectivitat, etc... és traïda per tothom, hom pot blasmar als traïdors, però més assenyat és de cercar la causa d'aquesta traïció generalitzada. Sovint és la mesquinesa del traït, la seva manca de generositat, el seu egoisme allò que el fa víctima d'aquesta trista situació. Aço passa amb bona part del nostre nacionalisme, un nacionalisme atrinxerat darrera càtedres, homenatges i diades, mentre que en sa vida diària, els nacionalistes no solen passar de vulgaríssims epicuris i maliciosos voltaires de butxaca. El problema som nosaltres, per açò patim una colonització espanyola tan bèstia, tan lamentable i tan avassalladora.

"Les idees dolentes i perjudicials, ni que no sien expressades amb claredat s'estenen més de pressa que no les idees sanes proclamades a plena veu" (Maeterlinck, 1862-1949).

Cal exercir sempre de "boyscouts", ser afables i exemplars. I, si no sabem ser humils i reconèixer-ho, i demanar ajut a Déu: "Si algú de vosaltres té manca de saviesa, que en demani a Déu, el qual en dóna a tothom a mans plenes i sense cap mancança". (Jaume 1:15).

Cal evitar enfrontaments i prevenir-los. No cercar mai raons, però mostrar-nos dignes, fermes i serens davant els qui marginen i menys-

preen el poble i l'idioma indígena. De vegades tenen raó a llur manera, i només millorant, els podrem fer recular i abaixar la testa.

Digam "bon dia!" amb força i joia. No fem quedar malament ningú agafat en mal moment, i ens ho agrairan. Calieu respectuosament i amb posat distanciat d'un estranger quan se us adressin en foraster. Sempre que pugueu, recargoleu les salutacions: no sols "adeu", sinó "adeu-siau". No sols "bon dia!" sinó "bon dia i bona hora!". Fem-los entendre que som un poble cordial, lliure i segur de la veritat. Contestem en català les salutacions en foraster, amb tranquil. litat i sens aspror.

A poc a poc, gent forastera que menysprea la covardia i l'esperit d'esclau dels indígenes, haurà d'anar canviant d'actitud i aprendrà a respectar-nos i segur que molts amollaran frases, mots o dites en català per "acurtar les distàncies". Podeu llavors cedir un pas per a fer-ne un parell tot seguit, però no amolleu ni abaixeu la guàrdia.

Catalanitzeu-ho tot; noms, adresses... Contesteu sempre amb un "diguí?" al telèfon i no perdeu ocasió de fer palès que parlau català per principi, amb dignitat, com una mena de vots monàstics. No et poden prendre la dignitat i just per ço l'espanyolisme ja és derrotat.

Porteu retoladors, ceres, etc... a la butxaca per escriure lemes colpidors (**Immigrants sí-colonitzadors no; No al genocidi lingüístic: Espanya arruix; Estima el teu poble-estima la teva llengua; no a la imposició del castellà; Spain gou home; Castellà optatiu; amic espanyolista: surt de casa estrangera; No al racisme anticatalà, etc.** També enganxines; podeu fer-vos-en fotocopiar textos damunt adhesius en blanc. O demanar-ne a grups nostrats. són a molt bon preu.

Penjau cartells i fotocòpies arreu. Lluiteu tot el temps com a cavallers i dames dignes de la llibertat. Ω

J. TALLAFERRO
(Castelló de la Plana).

Autopistes en Mallorca: "scalextric" sens fi

El Govern balear segueix obsequiant-nos amb noves autopistes, doncs a les que ja existeixen els volen afegir la de Ciutat Manacor, Inca-Alcúdia i Peguera-Andratx. Quina desgràcia ha caigut damunt Mallorca que per mor del fenomen turístic ha vingut a esqueixar, per a sempre, pobles i territoris...? En una paraula, a canviar de manera dràstica, un model de vida que teniem des de sempre?

Es vera que la nostra Illa, pobre en recursos, amb anyades deficients i altres mals, fou, no fa gaire temps, punt de partida d'emigrants i no podem menysprear els canvis importants i decisius que ens ha dut el turisme. Però el sentit comú, l'equilibri i la ponderació de la riquesa econòmica, no s'ha traduït en la conversió d'un poble més lliure, amb més sobirania i, ecològicament més equilibrat.

La manca de conèixements, als inicis, es pot entendre, però la caparrudesa i la niciesia persistents, als nostres dies, per part dels poders econòmic-turístics, empresarials-destructius, amb la connivència de bona part dels nostres polítics, ens duen, amb la seva actual política destructiva del medi ambient i de l'entitat del nostre poble, a un suïcidi col. lectiu, donant lloc a un futur ombrivol i ple de mals auguris per a nosaltres i per a les generacions que vendran.

Seria massa, demanar, que per una vegada, el sentit comú i el seny fossin una realitat i no s'arribi a produir aquest "scalextric" sense fi? Ω

Pere Felip

MILLORCONS, S.L.

C.I.F. B-07786320

Construcció en general

Carrer de les Parres, 2
Tlf. 81 74 08 - Son Cervera

ASESORIA SON SERVERA, S.L.

GESTION CONTABLE
ASESORIA DE EMPRESAS
ASESORIA FISCAL Y LABORAL
CORREDURIA DE SEGUROS

Avda. Constitución, 1
Tel. y Fax: 56 78 64

07550 SON SERVERA

La terapia d'una contraréplica

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Fa alguns anys que hem van contestar un article sobre la discriminació de la dona al món jueu. El primer que ha de quedar clar és que jo des del fons del meu cor, sense sebre el motiu, des de l'estrena de la majoria d'edat sent un profund amor per tot el que té a veure amb els hebreus i tota la seva cultura, problemes inclosos. Penso que aquesta gent no hem coneix. Si hem coneguessin sabrien que sóc innocent d'una certa quantitat d'afirmacions que no són més que calúmnies. És injustificat dir que jo falsejo el Nou Testament quan cito l'episodi de la dona adúltera o de la pecadora als peus de Jesús. Per a jo, Jesús, representa dins aquell temps, el progressisme jueu dins la religió, enfront d'una jerarquia clerical corrupta, els fariseus. En realitat, sabem qui era aquella dona i perquè es trobava en aquella situació? Només era un exemple. Jesús va llevar d'en mig amb la seva actitud un costum bàrbar, que es practicava sovint dins l'era pre-rabínica. La dona que apareix en aquest episodi no va ser l'única condemnada a morir lapidada si no una entre moltes. I Jesús, bon coneixedor com a religiós de les corrupcions d'aquells companys de "vocació", li va salvar la vida.

Només critico conductes que encara trobem a l'actualitat, els matrimonis concertats, practicats encara pels integristes de certes religions. Una pel·lícula que critica irònicament aquest costum és el musical "El Violinista a la Teulada". O no recordau que les tres filles majors del lleter es casen amb l'home a qui realment estimen?

Bé, jo sento una admiració molt grossa per la societat israeliana, en general. De fet puc dir que conec gent d'aquesta cultura i/o d'aquesta religió personalment. Entre d'altres, he pogut donar la mà a Violeta Friedman, dona admirable i testimoni viu de l'horror de l'holocaust, també anomenat "Shoà", la dona de l'Ex-ambaixador Cohen, Rachel, actualment subdirectora de l'"Institut cultural Israel-Iberoamèrica" de Jerusalem, a Jacqueline Tobiass, presidenta de l'"Institut de Relacions Culturals Balears-Israel", Nissan Ben-Abraham, rabí i escriptor ortodoxe, Dina solomon, promotora durant un temps de les tertúlies de Pere Gil...

No crec que hem manqui informació alhora d'escriure aquell article. Actualment hi ha dos bàndols dins les entranyes de la societat israeliana, enfrontats en el plantejament de les negociacions de pau amb els àrabs, i en altres assumptes més socials, com ara el lloc de la dona dins la societat. Aquests són l'esquerra (Meretz, Mapai, partits àrabs) i la dreta i ultradreta (Likud i els partits religiosos). Precisament les feministes, totes unides a una organització que s'anomena WIZO (Organització Internacional de Dones Sionistes), defensen, moltes d'elles, als partits d'esquerra. Per posar un exemple de dos molt conegudes podem citar a Shulamit Aldoni (Meretz) o Yaël Dayan (Mapai). Dir que els integristes musulmans són pitjors en aquest aspecte no és res més que una manipulació occidental, que pretén minoritzar l'escala de valors dels palestins (en la seva majoria, musulmans, cristians i drusos). Fonamentalistes i terroristes hi ha als dos bàndols no només a les minories no-jueves. I mares-esposes que treballen, que gaudeixen d'independència econòmica hi ha de palestines i de israelianes.

Respecte a la qualitat de la pel·lícula que cito "Yentl", protagonitzada i ideada per una persona autocrítica amb els costums de la seva societat, Barbra Streissand, diré que per gustos no hi ha res escrit però crec que no sóc l'única persona impactada a nivell mundial. També penso que són més racistes que jo els que se piquen perquè poso a la Mare de Déu amb dones que han sobresortit per merits propis, no només perquè els hi han deixat, com ara Golda Meir, en pau descansi. Miriam, Maria la mare de Jesús, era jueva i una excel·lent mare, pot estar entre els personatges clau de la humanitat. Jo admiro, a les mares d'Israel i a totes en general, el contrari que van entendre. De fet com a dona jo vull ser-ho qualque dia. M'encanten els menuts, és un món que m'atreu si no fós així no estudiaria el que estic estudiant, la carrera de "Ciències de l'Educació" i m'emocio tant al veure una escola de primària europea com quan veig una d'Israel o del Zaire per posar exemples molt clars. Ω

Fer independentisme en castellà

L'independentisme irlandès ha treballat molt en anglès, potser més que en gaèlic. El basc ha treballat en "erdara" (foraster o castellà, potser més que en euskara: I han arrelat potents).

L'independentisme català pràcticament no ha treballat gens en castellà, ni tan sols s'ha adreçat quasi mai als espanyols d'adins i de fora de Catalunya. I té molts problemes. És trencadís i malgrat el seu pacifisme democràtic i la seva moderació, provoca tant de rebuig, o més entre els espanyols que l'independentisme basc. Alguna cosa estam fent radicalment mal, doncs.

Si cerquem una via pacífica, ens caldrà convèncer almenys un segment important i significatiu de l'opinió pública espanyola.

En Josep Guia deia que encara queden un munt de catalano-parlants (sobretot al País Valencià) que no son pas independentistes i que primer caldrà convèncer-los, abans d'anar a convèncer forasters. Un parell d'objeccions:

1.- Si no requereixen gaire esforç, podem obrir diversos fronts o àrees de treball simultànies. Escriure sobre independentisme en castellà no requereix cap inversió o esforç desmesurat. Cal cercar diverses possibilitats, fer-ne seguidament, triar-ne els millors i després intentar relacionar les troballes per potenciar el nostre objectiu.

Fer independentisme en castellà no es desdiu gens de seguir fent-ne en català per convèncer catalano-lectors.

Renunciar a l'ús del castellà en aquesta àrea fos com renunciar als ordinadors per considerar-los "arma de l'enemic": una manca total de lògica.

2.- Està massa clar que, a força de derrotes, els catalans indígenes pateixen massa sovint un complex d'esclaus o síndrome d'Estocolm que rarament patiran els forasters i "mestissos" que hagin esdevingut independentistes. Exemples il·lustres: Gonzalez Alb (fill d'immigrants i mort lluitant a l'octubre del 34), Carrasco i Formiguera (mestís assassinat pels franquistes). Per ço, és prou rendible de maldar per arribar a la immigració, cosa que, sobretot, han de fer els independentistes d'origen no català.

3.- La majoria d'immigrants i prou autòctons (sobretot valencians) tenen dificultat per llegir català a causa del llarg analfabetisme franquista. El jovent urbà de les ciutats valencianes pensen en castellà en un 75-95%. Amb tals dades, no fer independentisme sectorial en castellà és deixar grans illes de població impermeables al catalanisme i perillosos focus de lerrousisme.

A més la ideologia nacional-política es forma durant l'adolescència (devers els 12-18 anys i després ja no sol variar. Adreçar-se a adolescents és molt més productiu que adreçar-se a catalans majors, sovint amb virus espanyolistes. Les nostres forces són prou limitades, per ço cal saber-les invertir productivament, com en una **acupuntura social**.

Fer independentisme en foraster és usar la "principal arma d'intervenció ràpida" (que deia n'Aznar de la llengua castellana) en contra de l'enemic: una brillant **clau de judo** per fer-lo caure a terra.

Quedi clar: **en tota la resta, cal practicar el monolingüisme català sense concessions**. El castellà sols per donar canya a Espanya. Ω

JAUME TALLAFERRO

La píndola

L'intent de controlar la natalitat es una constància humana. Al llarg de la història s'ha recorregut a diferents procediments, alguns d'ells eficaços, i altres, agressius, és a dir, perillosos. Aquestes opcions, individuals, ocultes i sancionades negativament, foren substituïdes els anys cinquanta per mètodes farmacològics, possibilitadors d'una regulació demogràfica, segurs i mancats, pràcticament, d'inconvenients i riscos immediats.

En la consecució d'aquesta important troballa, varen intervenir dos fets curiosos; per una banda, els primers estudis intentaven trobar procediments per a combatre l'infertilitat femenina i, per altra, es va detectar la contaminació del fàrmac utilitzat inicialment; per altra banda l'associació d'estrògens i gestàgens (de forma molt simplificada, els estrògens són les hormones de la femeneïtat i els gestàgens de la maternitat).

L'any 1959 s'inicià als Estats Units l'ús d'anticonceptius orals, coneguts familiarment com la píndola, per milions de nordamericanes, trobant-se certs efectes indesitjables, lligats a les altes dosis d'ambdós principis hormonals. Donada la popularitat del nou procediment regulador de la fertilitat, s'inicià un estudi de píndoles amb menor contingut d'hormones sexuals, especialment estrògens, que aparegueren al mercat els anys vuitanta.

Això vengué acompanyat d'una gran controvèrsia en quant a implicacions morals, seguida d'una altra científica, relativa als riscos de prendre-la, en la que, en aquesta moments, sembla que s'ha arribat a una unanimitat total.

Les modernes píndoles, amb baix contingut en estrògens, tenen escassa capacitat de produir infarts de miocardi o accidents cardio-cerebrals, en dones fins els 35 anys no fumadores. No obstant això, l'infart de mio-

cardi constitueix un risc en edats superiors a la indicada, en dones fumadores, encara que utilitzin dosis baixes d'hormones. Pel que fa a la manifestació de tromboembòlies venoses, continua la discussió, encara que sembla existir una certa facilitat amb l'ús de la píndola.

Pel que fa al risc de càncer, existeix coincidència en assenyalar el no increment de la incidència del càncer d'endometri i d'ovari, sinó tot el contrari, quedant com un aspecte a dilucidar la possible influència de la píndola sobre la manifestació de la mama; en aquest sentit, els coneixements actuals assenyalen que no augmenta la incidència d'aquest procés durant l'ús de fàrmacs reguladors de la fertilitat, quan s'utilitzen durant el temps de l'activitat sexual de la dona. En canvi pot ser perillós si s'empra durant la menopausa.

Altres efectes indesitjables menys importants són els vòmits i la cefala, mostrand pel contrari, una certa transcendència de major manifestació, fins 2-3 voltes, de litiasis biliar. L'embaràs, un dels inconvenients més atractiu de la píndola, ha estat superat emprant noves fórmules i la seva exacta aplicació.

Després de tres desènis, la píndola ha quedat com un procediment eficaç de regulació demogràfica, així com de molta utilitat en certs problemes patològics de la dona. En el primer aspecte, és important considerar que la mortalitat materna relacionada amb l'embaràs i el part, amb una freqüència aproximada de 20 dones menors de 35 anys per cada 100.000, en els països desenvolupats, és superior als perills de la píndola que hem assenyalat abans. En el que pertoca als usos de la píndola, se centren en alteracions menstruals, regla dolorosa, síndrome pre-menstrual, inflamació pelviana i endometriosis

J. S. Domènec Metge. Ω

Notícies d'Asturies

L'asturianu oficial en Bimenes

El conceyu de Biemes va declarar nel so territoriu la cooficialidá del asturianu el 5 de xunetu. Esti echu hestóricu con una folixa a la que va convidase tolos alcaldes asturianos. IU-IX tien mayoría absoluta aunque tan faciéndose xestiónes d'algamar la unanimidá de tola corporación (que yá sofító'l Pautu pola Oficialidá y Autogobiernu) na que también tan representaos PSOE y PP.

Perbona acoyida de la campaña de la EPA

Empresarios i Profesionales por Asturies ta haciendo nos comercios asturianos una campaña pola normalización nun ámbitu pocu trabajáu hasta agora. El so oxetivu ye que los tenderos llanen nun llugar visible una pegatina cola que s'amuesa la so simpatía y sofitu pa col emplegu del asturianu.

L'éxito de la campaña ye evidente nos comercios del centru d'U-

viéu y Xixón, onde se ve per dayures.

Aumentái l'astur-lleonés!

Aína entamara la reforma del Estatutu d'Autonomía de Castiella y Lleón. L'articuláu de so nun recoyió enxamás les dos llingües minorizaes falaes inda güei na rexón: astur-lleonés y gallegu-portugués. Conceyu Xoven esixe proteición, enseñu i fomentu del astur-lleonés n'esta Comunidá. Facendera po la Llingua diz que "la reforma nun podrá tar completa si nun fai una amentación espresa a la reconocencia de la llingua hestórica de Lleón xunta un fomentu del so usu nes comerques falantes de Lleón i Zamora".

Defenden el dialeutu estremeñu

L'Asociación "Huéybra Cah-túa" (Obra estrenenya) trabaya na recuperación y normativización d'esti dialeutu astur-lleonés. Creien que les normes ortográfiques de l'Academia de la Llingua Asturiana son

perdifícil de xeneralizar a la fala de so, magar que van tentar d'averse lo más que seyen a ello y teneles comu referencia. De momentu l'estandar de so sofítase nel fonetismu del "palral ehtreneñu". Asoleyen l'espulzamientu "Luh Papelih". Apartau 583-06800 Mérida, Estremadura.

Notícies breves

* "L'Aguañaz" (Dixebra, Avientu, . . .) ta acabante espulzizar un CD con temas de dellos grupos del Estáu cantando n'asturianu (La Polla, Su ta Gar, Nacion Reixa, . . .) Apartáu 342-33400 Aviles-Asturies.

* Una propuesta de Conceyu Xoven aprobada na XXV Asamblea del Consejo de la Juventud de Castiella y Lleón algama que -pola primer vegada- un muerganismu d'esta Comunidá reconozca'l drechu d'emplegu de l'astur-lleonés.

* En Lleón 42 alumnos finalicen el cursu d'astur-lleonés que cada añu entama Facendera pola Llingua. N'Abril, Facendera punxo clas d'averamientu de l'astur-lleonés a escolinos de 8u d'EXB del cole xu públicu "Antonio Valbuena". Ω

d) I si Turquía entra a la UE, caldrá fer, aleshores, una altra excepción?

Tots els assistents de les ACAT occidental varen estar d'acord a emprendre accions prop dels governs respectius.

Actitud omissiva davant els atemptats contra els drets humans

Alguns oradors de Budapest subscriurién aquesta idea: tots estem d'acord en això: el règim nazi de n'Hitler va violar els Drets de l'Home d'una manera greu, però poca gent es va atrevir a alçar la veu. No creien que, de vegades, també nosaltres són còmplices -per omissió, per no intervenir clarament- pel que fa a diferents atemptats als Drets Humans que es cometen actualment? **Emili Chalaux i Ferer** (Cristians per l'Abolició de la Tortura). Ω

20. 8. 97 LA VANGUARDIA



Dedicat als fatxes que aprofiten els crims i bogeria d'ETA per a fer propaganda cavernícola.



Fa 18 anys que n'Antoni Nebot regenta el **Restaurant Can Toni** a Cala Millor. Despatxa la cuina de mercat. Recoman a lluç a la basca, la daurada a la sal i les costelles de xot. Se menja per una mitjana de 3000 ptes. Té la carta en català.



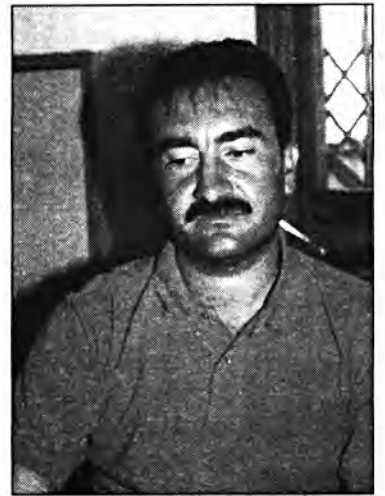
En Toni Riera va obrir ara fa 7 anys la **Botiga de Reparació de Televisors Bernat i Toni** al carrer Fetjet de Cala Millor. Ara fa poc temps s'han mudat al carrer de son Bon Temps.



Es en Puiggrós de son Carrió. Fa 8 anys que va obrir la **Floristeria Primavera** a son Cervera. També ven arbres i dissenya jardins.



Fa 4 anys que na Francesca Caselles regenta el **Bar Xoroi** a son Cervera. És un bar del Barça.



En Josep Lluís Vives és l'amo jove dels **Magatzems de Material de Construcció Vives** a son Cervera.



Fa 30 anys que en Miquel Nebot va obrir el **Taller de Reparació de Cotxes Germans Nebot** a son Cervera.



En Pere Roig, del País Valencià, regenta des de fa 2 anys l'**Òptica Pasqual** a son Cervera.



La família Calafat de son Cervera va aixecar ara fa 18 anys els **Apartaments Bahames** a Cala Millor. Apartaments amb 20 llits ocupats per turistes i una cafeteria on se pot menjar per un miler de pessetes. Son pare de l'amo, fou el famós i popular glosador Calafat conegut arreu de Mallorca.

Cinc anys per un marroquí que robà una ràdio

L'Audiència de Màlaga, desplaçada a Melilla ha condemnat a Boujamaa E. F., un marroquí de 28 anys, a cinc anys de presó per robar un radiocasset valorat en 8.000 ptes. El tribunal considerà que en l'acusat, natural de Farhana, hi havia l'agregant de reincidència, ja que entre 1989 i 1995 havia estat condemnat en sis ocasions per delictes contra la salut pública i en dos per robatori.

Una condemna més grossa que la dels imprentables del PP [Canyelles, Gilet, Berestain, etc.] que roben milionsen comissions i són absolts.

Dret d'asil a Europa (Violat per n'Aznar, presumptament)

Les ACAT d'Europa occidental van debatre aquest tema. Varen parlar del projecte existent segons el qual un ciutadà comunitari no podria demanar ni, lògicament, obtenir l'asil en cap dels països de la Unió Europea.

Ja han expressat llur preocupació davant el projecte, l'ACNUR (organisme dependent de l'ONU), Amnistia Internacional i juristes importants de sis nacions europees (Grècia, Suècia, Àustria, Irlanda, Holanda i França). Es van mencionar diversos arguments que demostren aquesta preocupació:

a) El projecte viola la Convenció de Ginebra del 1951 sobre la protecció internacional als refugiats i el protocol afegit el 1967, en "restringir la definició dels beneficiaris de l'asil".

b) No hi poden haver "limitacions geogràfiques" a l'asil. A més, l'exemple de la UE, si s'aproves el present projecte, podria ser seguit per altres regions del món.

c) El concepte de País democràtic o segur pot variar amb el temps.

Sa Festa de Sa Raça (espanyola)

Ara fa 505 anys... del genocidi

Persones "desaparegudes" al continent americà: 1492: 75 milions. 1650: 4 milions.

Imperi Inca: 1530: 8 milions. 1590, 1'3 milions.

Zona minera del Potosí: 100.000 persones liquidades.

Mèxic central: 1519: 25'3 milions. 1548: 6'3 milions. 1580 1'9 milions. 1605, 1'0 milió.

Les dades corresponen a estudis sobre l'antiga població americana, i s'ha fugit de l'espectacularitat d'altres dades molt més aparatoses.

Explotació econòmica

Segle XVI (1503-1520) 14. 103 quilos d'or. (1551-1560) 42. 620 quilos d'or. (1590-1600) 2. 707.000 quilos de plata.

Segle XVII (1600. 1630) 210.000 quilos de plata. Arribades a la "Casa de Contratación de Sevilla". Segons Antonio Dominguez Ortiz.

Segle XVII-XIX (1690-1800) Solament de les mines de Mèxic s'extreuen en "marcs de plata". 149.350.722 marcs. (segons A. de Humbolt, citat per en P. Vilar.)

Entre 1503 i 1660 arribaren al port de Sevilla 185 mil quilos d'or i 16 milions de quilos d'argent. "Els metalls arrabassats als nous dominis colonials estimularen el desenvolupament europeu i, fins i tot, hom podria dir que el feren possible. (Eduardo Galeano).

Paràgrafs del Missatge de la Delegació Unitària de Guatemala sobre la VI sessió del Grups de Treball de l'ONU sobre poblacions oprimides Durant 505 anys hem resistit la injustícia i la barbàrie dels opressors

Fa 505 anys, els primers europeus arribaren a les nostres terres i les anomenaren Amèrica. Allò que hagués pogut conduir a un intercanvi fructífer de diferents cultures, fou tot el contrari. Durant cinc segles hem estat víctimes de l'expansió colonialista que ens ha sotmès a un genocidi brutal. En el camp econòmic el saqueig dels nostres recursos i el robatori del producte del nostre treball permeteren a les potències europees d'aquell temps, el mateix que en l'actualitat, desenvolupar els seus propis països a costa de la pobresa i l'endarreriment per els nostres pobles.

Els opressors ens obligaren a obeir les seves lleis, sense prendre acords amb nosaltres. Ens imposaren un sistema jurídic que defensa als poderosos, que castiga, discrimina i mata als oprimits, en lloc de corregir i restablir l'harmonia social. Ens imposaren un sistema educatiu que fomenta l'individualisme, l'egoisme i la competència dels uns contra els altres, enlloc de la col. laboració i la solidaritat. Mai tengueren

en compte el nostre pensament, la nostra cultura i la nostra història.

Al llarg de cinc segles, els primers colonialistes i els successius grups de poderosos que ens han governat, han tractat de convertir-nos en objectius passius i submisos, però no ho han aconseguit per l'esperit de resistència dels nostres avantpassats i la justa rebel. lia que, de generació en generació, hem heretat fins els nostres dies. Tots els esforços dels nostres opressors, els d'ahir i els d'avui, per doblegar el vigor de la nostra organització social, cultura i costums, han fracassat davant la profunditat de les nostres arrels.

Demanam el respecte i reconeixement a les formes organitzatives i de vida de les nostres comunitats de Guatemala i Amèrica. A la nostra consciència, cultura i costums: a la història de lluita, rebel. lia i resistència: a la pràctica comunitària i a la ferma esperança d'un món just. lliure i pacífic. S'ha de donar especial reconeixement a les lluites que els nostres pobles lliuren de forma heroica en l'actualitat.

Es indispensable defensar i recolzar la lluita contra tot tipus de paternalisme, engany i subestimació; contra la manipulació folclòrica dels nostres valors culturals, espirituals i materials per part de governs i institucions; pel respecte al dret que tenim d'utilitzar els nostres idiomes; per la llibertat d'usar els nostres vestits a les escoles, centres de treball i a qualsevol lloc sense patir discrimi-

minació.

Demanam la solidaritat en la lluita pel respecte al sagrat dret dels pobles americans a posseir i treballar la mare terra: pel dret a beneficiar-nos directament de les seves riqueses naturals i els seus productes.

Per posar fi a 505 anys d'agressió i discriminació, i l'inici de la veritadera trobada de dues cultures en base a la igualtat, la justícia i la pau. Ω

Gabriel Ixmata, Francisco Cali, Rigoberta Menchu i Rosari Pu.

Matances d'indígenes a Veneçuela per robar-los la terra

Matances d'indígenes i camperols de l'Amaçonia, similars a les denunciades recentment al Brasil, s'estan produint a Veneçuela, segons un informe de Survival Internacional i de World Rainforest Movement.

El govern veneçolà, assenyala l'estudi, ha obert l'interior del país a les empreses estrangeres, i això ha generat una escalada de violència que comporta l'expulsió de la gent dels seves terres.

Miners armats han penetrat des del Brasil i atacat als ianomami. Els cuiva i hiwi, pobles del centre-oest, es troben al punt de l'extinció, pressionats pels ranxers i pels miners. Loa waiuu i iulpa, a l'oest, pateixen la presència de l'exèrcit en zones

estratègiques.

L'actitud del govern entra en contradicció amb la legalitat, donat que Veneçuela concedeix caràcter de llei a l'article 11 de la convenció 107 sobre Pobles Indígenes de l'OIT, que diu: "El dret a la propietat, col. lectiva o individual, dels pobles a les terres que aquests pobles ocupen tradicionalment ha d'esser reconegut.

A Veneçuela hi ha més de 300.000 indígenes, de 30 ètnies. El 72% està mancat de títols de propietat territorial. Ω

Repressió i resistència Guatemala

Els soldats hi són per controlar que l'esperit de col. laboració no es refredi. Feina voluntària a punta de baioneta... l'idea per a nosaltres es summament desagradable

Parla Huxley des de la dècada dels 30, temps del monocultiu del café finançat per capital alemany i pel consum i benefici dels alemanys. Cent anys abans els guatemaltencs havien viscut sense lluita la independència política de l'exhaust imperi espanyol.

La independència real encara no ha arribat. Als espanyols, els seguien els anglesos que ja monopolitzaven el poder econòmic, després els alemanys d'Huxley i els Estats Units de la Unitet Fruit Company i el banano.

Sols des de 1945 al 1954 es pot dir que s'intentà la democràcia a Guatemala, al tímid Arevalo el va seguir Jacobo Arbenz, però quan amb la imprescindible reforma agrària, va expropiar terres a la Unitet Fruit, Guatemala fou envaïda per tropes mercenàries nordamericanes, sota la presidència titella de Castillo Arenas.

Des d'aquest moment tornen anys de l'ombra, la militarització de l'estat i una lluita contra tota insurgèn-

cia, real o inventada que ha suposat més de 150.000 assassinats, 40.000 desapareguts i mes d'un milió de desplaçats.

La sofisticació de la repressió arribà a les aldees model, pràcticament camps de concentració pels camperols expulsats per la política de "terra arrasada", o les Patrulles d'Autodefensa Civil, grups paramilitars que han comptat amb més d'un milió de guatemaltencs, que porten la violència a la vida quotidiana en una espècie de guerra de baixa intensitat. Ω

El Príncep Felipe defensa l'actuació de la Corona durant al colonització

Mentrestant el Príncep Felipe realitzà una ferma defensa de la actuació de la Corona espanyola durant la colonització en un discurs que pronuncià quan va ser investit *baxiller honoris causa en dret per la Universitat de Bons Aires, fa un parell d'anys.*

"Esta facultat (...) entronca con la tradición de tolerancia i de respeto por los individuos que la Corona española mostró des de los primeros años del descubrimiento de América" va dir el Príncep d'Astúries. Després de llegir una part del testament d'Isabel la Catòlica que protegia als indis, don Felipe va afegir, [sense tornar vermell o potser sense saber que a l'Argentina, de 25 milions de persones que l'habitaven a l'arribada dels castellans, al cap de 60 anys no en quedava quasi cap perquè els havien matat a tirs i a ganivetades] "aparece continuamente el deseo de impedir la explotación del más débil. En estas leyes se declara a los indios vasallos libres de la Corona, afirmando la igualdad entre todos los habitantes de estos territorios. [Se veu que els castellans, en el seu desig de seguir els consells del testament de la reina, per evitar l'explotació del "mas debil", el mataren i s'acabava la història]. Ω



Netejauto Son Cervera, S.A.

Servei Oficial
Venta i reparació

**Joan Gelabert
Gerent**

Avinguda de la Constitució, 5
Telèfon 56 70 08
07550 SON CERVERA (Balears)

**RENTADURIA
TINTORERIA**

Zacara
REINIGUNG
LAUNDRY & DRY CLEANER'S
BLANCHISSERIE TEINTURERIE

Neteja de catifes i pell

Avinguda Joan Cervera Camps, 23
Telefon 58 69 21 - 07560 CALA MILLOR



Comercial Eléctrica Fullana

Juan Fullana Barcelo

C/. Juana Roca, 22 • Tel. 56 73 45 • Fax 81 70 63

07550 - SON SERVERA

La llengua dels joves, nou llibre de Joan Melià

Joan Melià, porrerenc, professor de la UIB i de l'Institut Joan Alcover de Palma, ha publicat recentment la seva tesi doctoral, amb el títol de "La llengua dels joves. Comportaments i representacions lingüístiques dels adolescents mallorquins".

L'obra combina informació teòrica sobre aspectes relatius a l'ús de la llengua al costat de dades numèriques sobre els usos lingüístics dels joves illencs al costat de nombrosos gràfics que ens estalvien -gràcies, Joan- la tasca de desxifrar el caramull de números que molts d'estudis presenten en forma de taula. A més, un índex molt complet ens permet "navegar" per l'obra amb fluïdesa i precisió -més gràcies.

Tal vegada un dels aspectes més interessants de l'estudi és la seva orientació pels viarans de la psicologia social: no es tracta de saber únicament qui usa quina llengua i quan ho fa, sinó que aprofundeix en la recerca del perquè es fa servir una llengua determinada en un àmbit determinat i amb certs interlocutors, a la vegada que s'interessa per les expectatives dels joves sobre les llengües que utilitzen, qüestió molt important si tenim en compte que la frase "les expectatives són reals en les seves conseqüències" ha esdevingut pràcticament ineludible en els estudis sociològics, ja que les "expectatives" es formen a partir de l'aportació d'elements procedents de les normes, els valors i les actituds, elements socials i individuals alhora.

Les dades confirmen que "als pobles hi ha una àmplia majoria de joves fills de matrimonis autòctons, mentre que a Palma no hi representen ni la meitat", i això tindrà unes conseqüències lingüístiques evidents, que resulten agreujades, emperò, perquè hi ha un 15% de joves de Palma fills de pare i mare catalanoparlants que tenen el castellà com a primera llengua, un percentatge que per als joves dels pobles que es troben en una situació anàloga és del 0% (zero absolut a les enquestes). Si tenim en compte que la lògica indica que una llengua no es perd quan els de fora (parlants d'una llengua no històrica al territori) no l'aprenen, sinó quan els de dins (aborígens) l'abandonen... Una altra dada en aquesta línia tenebrosa: els indígenes de Palma es troben exposats a un menor contacte ambiental - fora del pis- amb la llengua pròpia, que els forasters dels pobles.

De tota manera, hi ha moltes dades que ens aporten un cert optimisme, com per exemple el coneixement de la llengua entre els joves permet observar que l'escola ha exercit un important paper a l'hora de garantir el coneixement de la llengua per part dels fills de famílies forasteres i que pràcticament tothom, ara que està de moda la protecció de les espècies en vies d'extinció, considera que és bo que a Mallorca es conservi l'ús del català.

I ja, esperem, hem contat prou coses com per fer vos gola de llegir el llibre sencer. Ω

Editats a Barcelona, Lleida i Mallorca tres llibres de Miquel López Crespí

L'Editorial Columna publica la novel·la *Estiu de foc*

L'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí, col·laborador de l'Estel de Mallorca i del Diari de Balears veurà editats tres importants obres literàries a Barcelona, Lleida i Ciutat de Mallorca. A Barcelona, la prestigiosa Editorial Columna publicarà la novel·la *Estiu de foc* que recentment guanyà un dels més importants premis literaris dels Països Catalans. *Estiu de foc* és una novel·la ambientada a Mallorca durant la Guerra Civil. L'autor, que ha estudiat acuradament el desembarcament de les milícies antifeixistes de Catalunya a Manacor, la conquesta d'Eivissa i Formentera per les tropes republicanes, la vida quotidiana del món obrer dels anys vint i trenta reuiu, en *Estiu de foc*, el món dels voluntaris i voluntàries que seixanta anys provaren d'alliberar les Illes del feixisme. Relat històric, *Estiu de foc* recrea les vivències d'un grup d'infermeres catalanes que participaren en el desembarcament republicà a Manacor. El gran novel·lista català Isidre Grau va destacar, en l'acte de presentació del veredict del premi de novel·la guanyat per Miquel López Crespí, "la qualitat de l'obra guanyadora".

Editorial Moll publica el premi de poesia Ciutat de València 1994 que guanyà Miquel López Crespí

L'altre llibre que editarà la mallorquina Editorial Moll és el poemari *Revolta*. Un llibre que anys abans de ser publicat ja gaudeix d'una merescuda fama d'"obra mes-

tra de la poesia catalana contemporània". Un dels nostres millors poetes actuals, l'expresident de l'OCB Bartomeu Fiol, ha escrit d'aquesta famosa obra de Miquel López Crespí: "I no és que l'escriptura o l'elaboració del text que ara encetaràs [*Revolta*] hagi estat gens directa o senzilla. Més aviat sorprèn, en puc dobar algun testimoni, la quantitat de feina -i de redaccions- que, per circumstàncies exògenes, el llibre ha necessitat per a arribar al seu estat actual. La veritat és que la capacitat redactora de l'amic López Crespí esborrona un poc.

"La primera versió correspon a un recull de paràboles o petites proses -concretament XCIII- que porten el títol *Gangzu, el mestre*. Aquest text va servir de base a una primera versificació de *Revolta*, que va donar com a resultat quaranta poemes. Cansat de que aquest llibre concorregués sense cap resultat a un bon nombre de premis en la nostra llengua -i de que dormís dins els calaixos d'alguna editorial cavorquina-, López Crespí el va repastar i traduir al castellà, amb el títol magnífic de *Grietas en el mármol*, i va guanyar el premi Vicente Gao en la XI edició dels premis convocats per la ciutat de València l'any 1994. No satisfet, malgrat aquest triomf, amb el destí del poemari, de nou ha tornat a picar-hi esquadra de valencià i la present versió definitiva, en català, és, doncs, fruit de tota la feina que acabam d'esmentar".

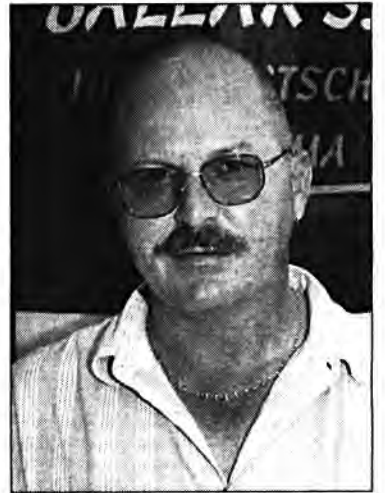
Pagès Editors, a Lleida, publica l'obra de teatre *El cadàver*, estrenada al Teatre Principal de Ciutat de Mallorca l'any 1996

Finalment Pagès Editors, una de les més importants editorials lleidatanes publica *El cadàver*, segurament la més punyent peça teatral mallorquina que tracta els problemes derivats de la Guerra Civil a Mallorca. Com escriu Miquel Ferrà Martorell en parlar d'aquesta obra de l'autor de sa Pobla: "La peça escènica *El cadàver*, encetada davant del públic i per primer cop en el Teatre Principal de Palma, el teatre dels teatres de Mallorca, hauria d'esser encara avui com un cop en la consciència de molts supervivents d'aquella gran bogeria col·lectiva".

Amb la publicació d'aquestes importants obres literàries Miquel López Crespí, un dels autors més guardonats dels Països Catalans i de l'Estat espanyol consolida el seu evident protagonisme dins de les nostres lletres. (Redacció) Ω



El matrimoni Fernandez-Moreno, de Jaen, fa 28 anys que regenta la **Perruqueria Pepe** a cala Millor.



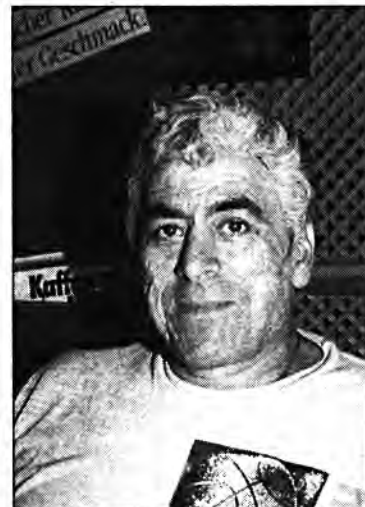
En Thomas Lindemann* (Home de l'Eucaliptus), d'Alemanya, fa mig any que ha obert l'empresa de construcció **TOLIBA BALEAR** a cala Millor. Son pare, Gunter Lindemann que era empresari de construcció a Hannover, ajuda al seu fill.



La família Rigo-Vaquer, de sant Llorenç des Cardassar fa 42 anys que habita a Cala Millor. L'amo tenia dues camiones, una Fiat Ardita que havia fet la guerra d'Abisinia i una Fiat Hispano Suisa. Anava a l'Aeroport de son Bonet a tragar turistes fins a cala Millor. També traguava gel des de Manacor a l'Hotel Eureka i a cercar el correu del tren per dur-lo a cala Millor i cala Bona. Fa 32 anys va edificar el Bar Rigo i 15 que va edificar els Apartaments Rigo amb bar i botiga de souvenir.



La família de can Torrents de Manacor regenta des de fa 11 anys el **Bar-Restaurant Llevant** a S'lllot. Despatxen les pizzes, les pastes i la carn torrada. Se menja per un milenar de pessetes. El seu padri, en Miquel Tafal va comprar el solar del restaurant fa una cuarentena d'anys i va construir aquest restaurant pels seus nets, poc temps abans de morir.



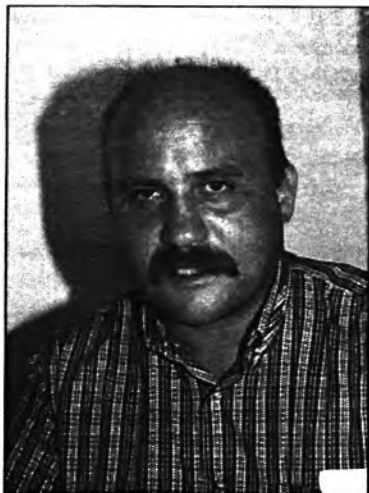
En Lluís Baudir, de Madrid, fa 28 anys que regenta la **Cafeteria del Laurel** a cala Millor. En Lluís fou el fundador del Partit Popular a son Cervera, però per desavenències, fa 6 anys va ingressar a la UIM. Ara, n'ha sortit i prepara un partit independent de cala Millor en vistes a les municipals del '99. En Lluís, a més de ser ben simpàtic, és molt de dretes, diu. Li vaig comentar que, perquè encara hi ha els carrers d'en Franco i altres nazis a son Cervera i em digué que aquesta homes formen part de la Història. Fotre, li vaig contestar, N'Hitler i en Mussolini també formen part de la Història i no en tenen cap de carrer amb el seu nom.



En Manfred Dietmann d'Alemanya, fa una setmana que regenta el **Club Loly Pop** a cala Millor. Un lloc on ballar cada vespre amb música en viu a càrrec del grup **Bierstrassen Cow Boys**, un conjunt d'Hamburg que ja fa 10 anys que toquen a Mallorca. Tindrà obert tot l'any i confia que els mallorquins de la comarca hi vagin sovint. Aquesta local que fou d'en Tomeu Penya de Vilafranca, el va trobar a un anunci al diari de Dusseldorf "Reinischer Post". Ens explicà que a la premsa alemanya hi ha molts d'anuncis, tant de locals com de llocs de feina a Mallorca i a la resta dels Països Catalans. A la foto amb en Josep Lluís Santiago, encarregat de sala.



1987: el President Jeroni Albertí en el moment de lliurar el Premi de Teatre del Consell Insular de Mallorca (CIM) 1987 al nostre col·laborador, l'escriptor pobler Miquel López Crespí.



Fa 4 anys que en Peter Lublow, d'Alemanya va obrir l'Immobilària L. S. L. a Cala Millor. En Peter té sucursals a Artà i a Cala Rajada.



Fa 10 anys que Antoni Ximenes va obrir l'Elèctricacala Millor. El seu padri, en Pere Pou fou dels primers que habitaren a Cala Millor ja que fa 60 anys hi va obrir la Botiga de can Perico.



N'Antoni Gelabert de Portocristo, regenta des de fa 6 anys la Cafeteria Hipercala Millor a l'Avinguda del Bon Temps.



N'Antònia Caldentey fa 4 mesos que ha obert la Merceria Draps i Fils a sant Llorenç des Cardassar

Andalusia

A partir de la conquesta castellana, acabada pels Reis Catòlics, els andalusos foren desposseïts de les seves terres que foren lliurades als "Grandes de Espanya". La totalitat del poble andalus fou reduïda a la condició de serfs a les ordres dels senyors castellans, que avui encara són amos i senyors de comarques senceres amb els seus pobles i llogarets. D'això se queixa el poeta andalusí Libero Ubeya en la seva rotunda condemna al Catolicisme i a la Monarquia espanyola, còmplices del genocidi patit pel poble andalusí.

El poema que segueix, que ens ha estat enviat des de Kordoba forma part d'un poemari que fou editat el maig d'enguay. El publicarem per entregues com a deferència als centenars de subscriptors i lectors andalusos que tenim a l'ESTEL DE MALLORCA.

1. Oració. 2. Ofegats. 3. Fàstic. 4. Seol. 5. Progroms. 6. Malviure.

LABARTA (1)

Nö robaron
la 'fe
i'lö sueniö
nuëtra tierra,
la dinnia i'el ono.
Axovaö (2)
en 'un ma de 'kaenä
de misseria,
ättio (3) i resinnassion.

Àdde er Seo (4)
me rebelo a'r tirano,
a 'soporta
er yerro asserao, de 'la umi-
yassion.
Edukaö
pa Àse ëkklbö,
nö resinnamö
ar 'palo i 'ar prowron. (5)

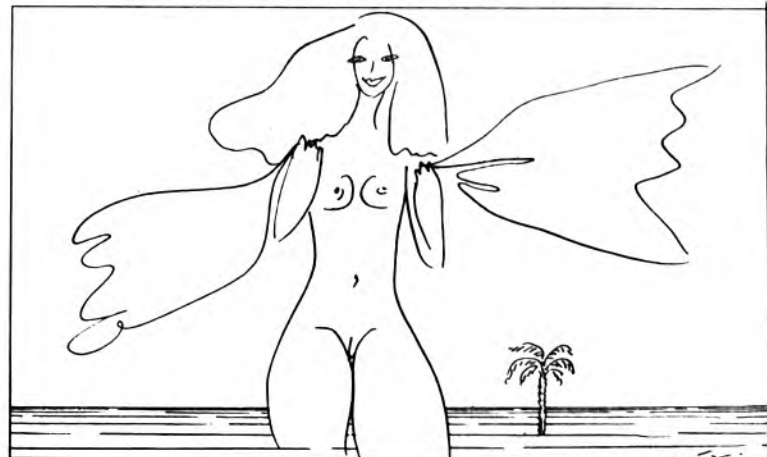
E inkapassë
de rebelaënö
xuimö korderö
ke dewoya er seniö.

Àdde er Seo
me 'rebelo ar tirano,
a'marbibí (6)
komo perro apaleao,
baixo su'bätton.Ω

Tornada a l'escola

La tardor toca a la porta
l'estiu ja és al llindar,
acabades les vacances,
comença el curs escolar.
Un cop més, a les escoles
els infants hi són anats,
per conrar el seu avenir,
i així, esdevenir,
futurs homes pel demà.
Amb cara neta i xalesta,
polits i ben pentinats,
amb la cartera a l'esquena,
de llibres ella ben plena,
per poder estudiar.
La tardor toca a la porta,
l'estiu, diu:
a déu, des del llindar,
un any més a les escoles,
la quitxalla hi ha tornat,
als llavis porta un somris,
molta d'il.lusió a l'esguard. Ω
EN VICENÇ DE SON RAPINYA

CÀNTIC DELS CÀNTICS



(7, 3-8, 7, 14-8)

El teu llombrígol és com una gerra rodona
on no manca el vi.

El teu ventre és com un munt de blat,
envoltat de liris.

Els teus dos pits són com dos cervatells,
com una bessonada de gasela.

El teu coll com una torre de vori.

Els teus ulls són com els estanys d'Hesebon,
prop de la porta de Rat-Rabim.

El teu nas com la torre del Líban
que mira vers Damasc.

El teu cap és altiu com el Carmel
i la teva cabellera té l'esclat de la porpra;

un rei és captiu dels teus rinxols.
Que n'ets de bella i d'encisadora,

oh amor font de delícies!

La teva alçada és com una palmera,
els teus dos pits són com dos raïms.

Jo he dit: M'enfilaré a la palmera
i n'agafaré els raïms!

Que els teus pits siguin com a raïms de vinya
el perfum del teu alè, com el de les pomes.

El teu parlar és com vi bo,
flueix dolçament damunt les meves carícies,
i regalima d'entre els llavis d'un que somnia.

* Jo sóc per al meu estimat,
i cap a mi ve el seu anhel.

Vine estimat meu sortim al camp!

Farem nit a les masies.

Anirem de bon matí cap a les vinyes,
veurem si broten els ceps,

si esclaten les gemes,
si les magranes floreixen.

Allí et faré el do del meu amor!

Les mandràgores exhaleu perfum,
i a les nostres portes tenim tots els fruits saborosos:

de novells i de vells encara;

els he reservats per a tu, estimat meu!

REFLEXIO SAPIENCIAL

Si algú oferís tota la riquesa de casa seva
per obtenir l'amor, el menysprearien! Ω

Cuina de mercat Peix i carn fresca

Bar - Restaurant

TONI'S BAR

Ca s'Hereu, 8 - Tel. 58 58 73
CALA MILLOR (Mallorca)

OFERTA

PENTIUM 166 MMX
-16 MB EDO RAM
-1.5 GB HDD
-PB Triton III VX 256K pipeline
-Floppy 3 1/2 1.44 MB
-Caja Minitorre 200W
-Teclado WIN95
-Mouse comp. 3b
-Monitor color 14" 0 28 N.E.B.R.



SOLO 114.990 Pts

CD ROM x16
ALIVOCES 120W

PENTIUM 200MMX: +19.900 Pts

Garantia 12 mesos
Servei tècnic propi
IVA no inclòs en els preus

MILLOR COMPUTER C.B.

C/TA PERCLO Nº4 CALA MILLOR 911 81 32 20 FAX 911 871 11



La família Rodríguez, d'Alcúdia, fa mig any que regenta el **Copacabana Pub** a cala Millor. Un karaoke que obri a les deu del vespre i està obert tot l'any.



Na Maria Dolers Sureda, de son Cervera, regenta des de fa 2 anys el bar de l'**Associació de Jubilats** de cala Millor-cala Bona.



En Joan Carles Casado i na Maria Suàres, tots dos de Manacor, fa 3 anys que regenten el **Forn Can Pou** a sant Llorenç.



En Luis Romera i n'Antoni Cabezas son els amos del **Restaurant Passetto** a cala Millor.



Són les madones i les dependentes de la **Perfumeria Mar i Vent** de Cala Millor.



Fa mig any que na Francesca Llull ha obert el **Bar s'Alfàbia** a sant Llorenç.



La Família Gerhard regenta des de fa 1 any el **Bar Sat I** a cala Millor. Un lloc per visionar futbol europeu. Se menja per un milenar de pessetes.



Fa 8 anys que en Miquel Soler regenta el bar de l'**Associació de Tercera Edat** de sant Llorenç.



JERONIMO VIVES E HIJOS S.A.
MATERIALES DE CONSTRUCCION

Plaza General Goded, 2
Tels. 56 71 95 - 56 81 43
Fax 56 80 62
Tel. mòvil 970 31 19 10
07550 Son Servera - Mallorca

**PHOTO
QUICK**

CALA BONA: Passeig Marítim, 58
CALA MILLOR: Passeig Marítim, 11c



La Família Gelabert de Portocristo, regenta des de fa 5 anys el **Restaurant Cas Patró Miquel** a cala Millor. En Miquel Recomana el peix de cala Bona, el xotet de les Muntanyes d'Artà i la vedella de Campos. Se menja a partir de les 4500 ptes a la carta. En Miquel te dues quarterades i mitja de vinya i al seu celler elabora un bon vi que despatxa al seu restaurant a més de comercialitzar-lo a la comarca de Llevant.



El matrimoni Rossell-Coll, regenta des de fa 7 anys la **Botiga d'Electrodomèstics Expert** a sant Llorenç.

Testimonis cristians de Jehovà

Més de cent mil voluntaris de tot l'Estat espanyol participen en la Campanya de consolidació de la família.

Durant aquest mes de setembre passat, uns cent mil voluntaris de tot l'Estat espanyol, han participat en una campanya internacional de conscienciació pública destinada al recolzament i a la consolidació de la institució familiar.

La campanya s'ha centrat en la distribució d'una guia per a la família titulada **El secret de la felicitat familiar**, i d'un número especial de la revista **¡Despertat!** amb el lema "Veure per el bién de sus hijos". Totes dues informacions ha estat ofertes de manera gratuïta a totes les persones que ho desitgin. Aquesta distribució ha coincidit amb una sèrie de conferències sobre la vida familiar que s'han celebrat en els locals de culte de cada municipi.

Aquest mes d'octubre, s'iniciarà un programa d'estudi sistemàtic del llibre en grups més petits que se reuniran als locals de culte, així

com a llars privades. Es convida a qui ho desitgi a posar-se en contacte amb la congregació més propera dels testimonis de Jehovà.

Les estadístiques ens mostren que entre 1986-1990, un de cada vuit matrimonis han acabat en divorci. Per mitjà d'aquesta campanya, els testimonis de Jehovà desitjan aportar suggerències a fi de contribuir a paliar aquest greu problema, centrant els anàlisis d'estratègies que reforcin el vincle matrimonial, per exemple: la comunicació eficaç en l'entorn familiar i temps per estar amb els fills. Uns cinc milions de Testimonis de tot el món participen en aquesta campanya. Dedicaran part del seu temps a ajudar a les famílies dels seus municipis.

"Ningú és immune a les influències destructives que bombardejan la família", va comentar n'Agustí Garcia, ministre dels Testimonis de Jehovà, i membre del personal permanent de l'Assemblea de Madrid. "Els matrimonis i els pares necessiten el recolzament de la comunitat degut

a les pressions que pesen sobre la vida familiar. Esperam que aquesta campanya resulti profitosa per a molta gent".

El Llibre (en català) i la revista (en castellà) ofereixen orientació pràctica i útil per a les famílies, inclosos relats actuals de les lluites i els èxits de famílies d'origen ètnic i nacional molt diversos. En aquestes publicacions, s'ofereix un caudal de guia pràctica i suggerències de com enfrontar-se a la pressió dels pares, com tenir cura d'una llar monoparental, com atendre el presupost familiar, com preparar-se pel matrimoni amb èxit, o com donar recolzament moral als pares quan tornen vells.

Els testimonis de Jehovà constitueixen una germandat cristiana internacional que es reuneix en locals de culte anomenats "Saló del Regne", on cada setmana celebren cinc reunions gratuïtes. En l'actualitat hi ha més de 80.000 congregacions actives en 130 països.

E-mail: prensa@testigosdejehova.es Ω



Fa 6 anys que el matrimoni Montell regenta el **Restaurant Es Ropit** a son Carrió. Despatxen la porcella rostida i la llambuga amb pebres. A la carta se menja a partir de les 1500 ptes., el menú és val 750.



Fa 3 anys que en Joan Santandreu regenta el **Taller Santandreu** a son Carrió. Son pare, en pere Santandreu el va obrir fa 18 anys.



La família Frau regenta el **Forn can Mateu** a son Carrió.



Na Bonaventura Pasqual i la seva filla regenten el **Bar cas Patró** a son Carrió.

L'esclat nacionalista

Probablement hi ha pocs fenòmens socials i polítics que hagin suscitat tanta polèmica com el **nacionalisme**. Hom sol encabir-hi sota aquesta denominació manifestacions i tendències molt heterogènies. La complexitat del fenomen, d'una polisèmia permanent, fa que sia impossible reduir-lo a uns simples continguts globalitzadors, ambigus i confusos, com acostumen fer sovint els líders polítics dels grans estats europeus d'ideologia jacobina (1), servidors fidels d'un nacionalisme estatal que planifica les seves accions amb l'objectiu d'eliminar les diferències (nacionals), homogeneïtzar la població i unificar les cultures(2). És com si fessin servir sistemàticament el mateix clixé desqualificador contra el(s) nacionalisme(s) (els dels altres s'entén) que esdevenen, en boca d'aquells polítics influents, una mena de galleria del terror genocida, intolerant, exacerbada, patològica i extremadament perillosa -entre d'altres epítets.

Heus ací com una percepció de via estreta pel que fa a l'am-

plitud dels fets nacionals i una gairebé absoluta manca de perspectiva històrica, impedeixen de veure l'extraordinària diversitat del bosc de les nacions reals. Recordem, si més no, que l'esclafit nacionalitari del vuit-cents fou l'inici d'una llarga sèrie de processos nacionalistes reivindicatius; els tòpics reduccionistes i la (mala) voluntat de pretendre amagar els esdeveniments no impediren que el nacionalisme sigui una realitat imparabile, tan ara com en l'esdevenidor. No és gens casual, per tant, que hagi estat considerat (el nacionalisme) com "el més poderós moviment que funciona en el món d'avui".

El nacionalisme pot adoptar formes ben diverses, com l'integrisme jacobí francès o la difusió de les teories racials i d'altres erupcions del feixisme (és a dir, el que diríem nacionalismes agressius), però també és cert, per allò que deiem adés, que aquest importantíssim fenomen d'autoidentificació és, en primer lloc, com ha assenyalat el prestigiós pensador i filòsof Isaiah Berlin, "una res-

posta a l'actitud de menysteniment o menyspreu cap als valors tradicionals d'una societat, el resultat d'un orgull ferit i d'un sentiment d'humiliació en els seus membres socialment més conscients, que arribat el moment produeix ràbia i autoafirmació". Ja hem vist com en els moments agònics de l'antiga i poderosa Unió Soviètica (i de l'Ex-Iugoslàvia), els que varen despertar entusiasmes i feren insostenible la situació han estat precisament els nacionalismes respectius de cada república o entitat autònoma.

Les diferències ignorades o menystingudes reivindiquen, tard o d'hora, els seus drets, i a la fi s'aixequen contra els esforços dels explotadors imperialistes (siguin del signe que siguin) que pretenen anorrear-les en favor d'una uniformitat artificialment imposada. Són forces (tel. lúriques) independents que, un cop superat l'estat de frustració, alienació, anomia i autoodi, retornen a la veritable ànima del poble, a les arrels d'on neix (fora d'aquest propòsit han de romandre, òbviament, els par-

tits i polítics oportunistes i manipuladors).

En funció d'aquesta energia vital desenvolupada pel geni col·lectiu dels pobles (representada per símbols, mites, llegendes, costums, lleis, dances, cançons) fóra possible redreçar "l'arbre tort de la humanitat" i gratar allà on calgui, per bé que a vegades tenguem la mateixa sensació d'aquell ex-agent secret britànic penedit que actuava a Irlanda, que declarà: "Aquest país s'assembla a les pells d'una ceba, a mesura que les vas despellant més ganes tens de plorar. Ω

Andreu Salom i Mir

(1) El socialista espanyol Felipe Gonzalez ha declarat en més d'una ocasió que "el nacionalisme i l'autodeterminació dels pobles condueix a la netetja ètnica", i en el seu moment, el socialista francès François Mitterrand manifestà que "el nacionalisme és la guerra".

(2) Josep M. Huguet i Joan M. Serra ho han explicat extensament en el seu excel·lent assaig **Els nacionalismes perillosos** (Columna edicions), que serien aquells nacionalismes d'estat que no reconeixen el dret a l'autodeterminació.

**No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista**



Països catalans

JULIÀ PERE RADO I GARAU

Obert el debat sobre la significació de la denominació de Països catalans, sorprèn que el màxim representant de la nostre comunitat intenti insultar uns altres representants del poble, elegits com ell el mateix poble, amb si aqueixa denominació és un servei que fan a la comunitat autònoma catalana si són uns venuts a l'or català. No voldria que resultàs un escrit apòcrif i voldria fer-n'hi cinc cèntims el que he après.

Ningú, incloent, els polítics que repregeixen la nostra comunitat i qualquevol de les dels voltants dubta de la denominació de països hispànics, els estats conquerits a sang i foc allà l'actual centre i sud d'Amèrica, els que ens digueren fa uns anys que eren tres-cents milions o de que els pobles francòfons a l'hora d'ara són tan nombrosos com els hispànics repartits al llarg de la bolla del món i encara més si ens fixam amb els països anglòfons on fins i tot les seves senyeres porten a un canto la gran Jack.

Pel que és veu els polítics actuals no saben o no volen saber el que significa una denominació i o utilitzen per atacar els que sí ho saben o intenten saber ja que si nosaltres no som països catalans, que som? Països àrabs? Països romans? o tal volta, Països escandinaus? o actualment Països germànics. Ens ho voldria explicar. O tal volta no en sap o no vol o això el farà perdre vots. Ja sé que les carreres universitàries o els estudis que vaig fer no ens parlaven de països catalans però si que hem de exigir que el nostre màxim representant conegui, al manco, la història de les Illes Balears i si això no ho aprengué en les carreres de ciències econòmiques i empresarials ni en les especialitats d'economia conjuntural i hisenda cal que ho aprengui o, almanco, recolzar els tècnics que paga el seu propi govern on li explicaren allà per l'any

1991 i que jo, molt gustosament li ho repetiré.

"Països Catalans és l'expressió més generalitzada per designar el conjunt de les terres de llengua catalana, és a dir, de la llengua que es parla al Principat de Catalunya, al Regna de València, a les Illes Balears, al departament francès dels Pirineus Orientals, a les Valls d'Andorra, al marge oriental d'Aragó i a la ciutat d'Alguer a la Sardenya, per dir-ho amb la fórmula que Mossèn Alcover adoptà com a subtítol del Diccionari Català-Valencià-Balear.

La necessitat d'un nom per designar aquest conjunt és evident, tal com ho és la denominació del conjunt de terres que parlen castellà, o francès, o anglès. De manera que, a la petita escala que correspon a la dimensió de la nostra llengua, Països Catalans és equivalent a Països Hispànics (o Hispanidad), o a la Francophonie o la Commonwealth.

Ara bé, la Commonwealth està constituïda com a associació de nacions i es regeix per un sistema complicat de relacions entre elles, mentre la Francophonie o la Hispanidad designen el conjunt de països que comparteixen una mateixa llengua, i prou (De Gaulle va voler imitar la Commonwealth i aconseguí que es constituís la "Communauté Française" l'any 1958, però l'associació durà molt poc); cada país és sobirà, i les relacions que s'estableixen entre ells -perquè la comunitat de llengua, que és resultat de la història, implica una comunitat de patrimoni cultural i de responsabilitats- són lliurement acceptades des de la sobirania de cadascun.

Els territoris de la llengua catalana no són països sobirans, sinó que estan repartits entre tres estats: Espanya, França, Itàlia i Andorra; però les Comunitats Autònomes de Catalunya, Valenciana i de les Illes Balears reuneixen més del 90% del total i tenen una autonomia que els permet recuperar la seva

llengua pròpia com a principal signe d'identitat. Els seus governants han de ser capaços d'establir, lliurement i des de la seva autonomia, els acords i les relacions necessaris per salvaguardar i acreïxer el patrimoni cultural comú.

El conjunt no té cap personalitat jurídica, ni, per tant, nom oficial. El més estès és "països catalans" -que personalment consider encertat, perquè reconeix la pluralitat de territoris que configura la nostra realitat- però hi ha gent que prefereix dir "la Catalanitat" (a imitació de "la Hispanidad", que a mi em sembla grandiloqüent), o "terres de llengua catalana" (que m'agrada, però té l'inconvenient que com a nom propi resulta massa llarg) i fins i tot hi ha qui propugna que li diguem, sencillament (sic!), Catalunya (i no m'agrada perquè ni el País Valencià ni les Illes Balears han estat mai Catalunya, sinó que, tret de brevíssims períodes d'independència, han format part amb ella d'entitats polítiques més amples: La Confederació Catalana-Aragonesa primer, el Regna d'Aragó unit a Castella i formant amb ell "Espanya" després, i Espanya com a Estat espanyol centralitzat i dominador des del segle XVIII fins a 1978).

Cadascú pot donar al conjunt el nom que vulgui, mentre ens entenguem. I cadascú pot tenir per a ell (sencer o fraccionat) el projecte polític que vulgui. Però hem d'evitar fer bandera del nom, no fos cosa que aquesta absurda politització perjudicàs l'element bàsic que el conforma, que és el patrimoni lingüístic i cultural comú.

Des del quart paràgraf, inici de les cometes, és una informació de n'Aina Moll i va esser publicat al *Diario de Mallorca* el 15 d'octubre de 1991, dins la *Campanya de normalització lingüística del GOVERN BALEAR* i als opuscles editats al desembre de 1991 i febrer de 1992 amb el nom de *Linia Directa*.

Supòs que ara ja no tornarà a errar el camí, tan trepitjat i que con vendria que li posàssim voreres.

P.S. les paraules amb negreta són meves. Ω

Estimar la llengua

"Hauriem d'aprofitar el do del llenguatge per apropar-nos els uns als altres"

Estim la meua llengua. La vaig aprendre, paraula a paraula, frase a frase, de llavis del meu pare i de la meua mare, en el si de l'amor. Em porta records d'infantesa, de tendresa, d'intimitat. No n'hi ha cap altra que m'arribi més endins, que toqui una corda més sensible en el meu cor.

És una llengua petita, entre les grans llengües del món. No és quasi petita en si mateixa, sinó perquè som pocs els qui la parlem (onze milions). Ha estat trepitjada, perseguida, prohibida, però no per això menys estimada. Es parla només en un petit món, però és el meu món i, per a mi, no n'hi ha cap altra més important.

Gent d'església em diu que l'Evangeli l'he de predicar en castellà, perquè és una llengua més universal i tothom la comprèn. Però lleigeixo l'Evangeli i entenc que només puc ser universal a partir de la fidelitat a mi mateix i al meu món.

Mir a Jesús m'adon que mai va parlar grec, la llengua de l'imperi. Va parlar la llengua de Maria i de Josep. La de casa, la del poble. Ni tan sols era hebreu. N'era un derivat, l'arameu, també petit i menyspreat. Però, va ser en aquesta llengua que Ell va parlar des del púlpit a la creu. Pocs el van entendre aleshores, però el seu missatge va ser el més universal i ha arribat fins a nosaltres amb força, perquè no ens fa ser donat amb motlles artificials, sinó a partir de les vivències més profundes de la vida.

Estim les altres llengües. En soc un apassionat. En voldria conèixer moltes. I els comprenc, els altres.

Tothom ha de tenir dret a parlar la seva llengua. L'ha d'estimar i l'ha de defensar, encara que sia en una terra estranya, diferent a la seva.

M'emociona que gent de ca meua, que fa anys i anys que viu en altres terres i en contexts culturals diferents, encara la parlen en el si de la casa. A la llar. Potser també a Déu. I és bonic de sentir que els andalusos cultivin aquí la seva llengua i les seves tradicions, i que també ho facin els filipins, i els qui han vingut de l'Àfrica. Forma part d'ells mateixos, part de la seva terra que han portat fins aquí, moltes vegades en exili forçat.

Però mai no es pot menysprear la llengua del país on visc. És l'expressió més genuïna del poble i, per tant s'ha d'estimar. I quan la relació és estreta i freqüent també s'ha d'aprendre. Ningú no té dret -i ho ha dit algú important i ben conegut a casa nostra- a no conèixer la llengua del poble on viu. És un deure de solidaritat, d'estima, de respecte a l'altre. Qui no ho fa perquè no pot, ha de sentir-se igualment estimat, mai discriminat. Qui no ho fa perquè no vol, hauria d'entendre que ell mateix se margina i que, en no respectar l'altre, perd el dret a ser respectat.

En un món dispers i enfrontat, en el que els homes ens distanciam cada vegada més, hauriem d'aprofitar el do del llenguatge per apropar-nos els uns als altres i, més enllà de les paraules, que poden ser diferents, parlar sempre en el llenguatge del cor, de l'acceptació mútua de l'amor que trenca les barres. Ω

Enric Capó i Puig.

Tlf. 96-3189798-3018938
(Presència Evangèlica)

Administració de Justícia

Sentència

A la Ciutat de Mallorca, el dos de setembre de 1997, la senyora dona Catalina M^a Moragues i Vidal, Magistrat-Jutge del primera Instància n^o 11 de Ciutat de Mallorca i el seu Partit, davant la demanda de D. Luis M^a Ansón Oliart, sentència i falla:

Que he resold ESTIMAR I ESTIMAR la demanda formulada pel senyor procurador senyor Borràs Ripoll, en nom i representació de D. Luis M^a Anson Oliart contra En Josep Palou i Màs i

En Mateu Joan i Florit, representats per la Procuradora senyora Abarquero i en conseqüència he de DECLARAR I DECLARAR que pels esmentats demandats s'ha produït una intromissió il·legítima en el dret a l'honor de D. Luis M^a Ansón Oliart per mitjà de la publicació en el diari L'ESTEL DE MALLORCA del 15 de gener de 1996, a la columna genèricament titulada "Galeria de Fantasmes" i en concret "Luis M^a Ansón", signat per Josep Palou, condemnant als

demandants a estar i passar per tal declaració i a indemnitzar a l'actor per danys morals en la quantitat de DUES-CENTES CINQUANTA MIL PESSETES (250.000 ptes.); condemnant als esmentats demandats a publicar, després que la sentència sia ferma, la present resolució a la seva despesa en el diari L'ESTEL DE MALLORCA; tot això amb expressa imposició de despeses.

Així, per aquesta Sentència meua, ho pronuncii, man i firm. Ω

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.



En Philippe Doumon d'Occitània, fa un any que regenta la **Botiga Es Port** a Portocristo. Ven bisuteria artesana.



En Pere de Haro i na Beni Palazon, tots dos de Madrid fa 4 anys que regenten el **Restaurant Latitud 39** a Portocristo. Despatxen la cuina casolana castellana. Se menja per 1500 ptes de mitjana.



Fa 2 mesos que en Guillem Mas ha obert la **Botiga s'Escòrpora** a la Ronda de l'Oest de Portocristo. Ven ormetjos de pescar.



Fa 20 anys que el Matrimoni Gomis-Ortega regenta el **Restaurant sa Carrotga** a Portocristo. Fan cuina mallorquina (caldereta, graellada de peix, paelles... Se menja per unes 3500 a la carta, despatxen menús a vuit-centes o a mil ptes. Aquest local és la seu social dels Rotaris de la comarca de Llevant (una quarantena de persones) que s'hi reuneixen periòdicament per dinar i per parlar dels seus assumptes. L'amo de la casa és germà d'en Joan Gomis, campió del món de pesca submarina.



Fa 2 anys que en Michael Büttner, d'Alemanya ha obert **Estudi Fotogràfic** a son Cervera.



Fa 2 anys que n'Antònia LLodrà va obrir el **Gabinet d'Estètica Arts** a Portocristo.



En Joan Tur regenta des de fa 16 anys la perruqueria de senyors de devora el monument feixista de Portocristo. La seva filla Bàrbara també té un saló d'Estètica al costat de la perruqueria de son pare.



N'Arnau Mates de sant Joan, fa 9 anys que va obrir el **Taller Arnau** a la Ronda de l'Oest de Portocristo. Arregla cotxes i neumàtics.



Fa un any que en Mateu Lull regenta al **Restaurant Es pati** a Portocristo. Recomanava els calamars farcits, la llampuga amb pebres, el llom amb tumbet i altres plats de la cuina mallorquina. Se menja per una 2000 ptes de mitjana.



Fa 30 anys que na Francisca Nadal va obrir el **Basar Playa** a Portocristo.



Fa 8 anys que en Bernat Mascaró regenta el garaix **Renta Auto Mascaró** a Portocristo. La seva dona Miracles Bleda és la madona del **Bar Ronda Oest** al mateix edifici.



En Sion Sureda regenta des de fa 20 anys el **Taller can Sion** a la barriada de Mitjà de Mar de Portocristo. Fa 8 anys que és agent oficial Citroën. Venta i servici de la gamma citroënque valen desd'un milió cent mil pessetes fins als set milions de l'**XM Prestige**.



Alumnes de l'Escoleta d'Infants Minyons de s'Illot



N'Herminia Palazon d'un poble veïnat del Toboso de la Manxa de Don Quixot regenta des de fa 4 anys en companyia del seu marit Pepe Alfaro, el **Restaurant L'Alpa** a la Ronda de l'est de Portocristo. Despatxa la graellada de peix fresc i de carns fresques. Se menja per una mitjana de 1500 ptes. El menú en val 775. En Pepe Alfaro ha estat durant 20 anys el cuiner del Club Nàutic del poble amb en Joan Cervera, propietari que fou de les Coves del Drac. Aquest matrimoni fa 27 anys que viu a Mallorca i te dues filles ben mallorquines, una d'elles periodista, aspirant a fer feina al Diari de Balears.



En Xisco Riera de son Carrió i na Pepa Montalban d'Andalusia regenten des de fa 12 anys el **Restaurant Can Xisco** a la barriada de Mitjà de Mar de Portocristo. Fan cuina casolana i despatxen menús a 800 ptes. En Xisco té el tracte humà i bondados de la pagesia mallorquina, la seva dona és una bona cuinera. Us recomanam anar-hi a dinar.



En Pere Exposito, natural d'Andalusia, fa 7 mesos que regenta el **Bar Burguer 31** a Portocristo.



En Pere Sard i el seu fill Xerafi, fa 3 anys que regenten el **Bar Gavina** a cala Millor. És el lloc de trobada dels polítics certerins i llorencins. També és el lloc de trobada dels artistes de la contrada.

XVI Festa folklòrica a son Ferriol

El passat dia 6 de setembre al vespre va tenir lloc la XVI festa folklòrica a son Ferriol. Hi va haver missa i a la sortida cercaviles pels carrers del poble a continuació hi va haver un homenatge a l'Associació de Veïns del poble en agraïment a les millores dutes a terme els darrers 15 anys.

Fou emocionant veure els quatre presidents de l'AAVV que hi ha hagut els darrers 15 anys a son Ferriol en bona amor i companyia acompanyats de la delegada del govern espanyol, el batle de Ciutat i altres autoritats. A continuació hi va haver l'actuació dels grups de ball "Escola de sa Revetla" "Rondalla de Bellver" "Sa Torra" "Garumbau" "Sbardu d'Asturies" "CCR Aragonés del Mollet i comarca de Barcelona. Foto 809

L'endemà també al vespre, hi va haver la V Festa de sa Cançó amb 10 concursants i un gran fi de festa. Ω

Cant nou de tota la terra (42. 10-13)

Canteu a Jahveh un cant nou; la seva lloança, d'un cap a l'altra de la terra! El celebri el mar i el que conté, les cases i els seus habitants. Alcín la veu el desert i les viles, els llogarets on habita Quedar. Cridin de joia els habitants de Selà, Que clamín del cim de les muntanyes. Donin gloria a Jahvè i proclamín la seva lloança per les costes. Jahvè avança com un valent, com guerrer excita l'ardor; llança un crit de guerra, un crit de batalla; contra els seus enemics es mostra valent. Ω



matrimoni Dieter u. Jutta Hösel, d'Alemanya, regenta des de fa 4 anys el restaurant **Jutta's Schwabenstübe** a la Cala Millor. Despatxen menjar de revèbia a partir de les mil pessetes.



N'Antoni Artigues, de Manacor fa 35 anys que regenta l'**Estanc de s'Illot**. Ven tabac als turistes en quantitat industrial ja que cada persona se'n pot dur 5 cartons i com que a l'Europa de més enllà dels Pirineus el tabac és el doble de car que aquí, idó, si és una família de 5, sen duen 25 cartons.



Les Germanes Riera de Manacor, fa 4 anys que regenten la **Botiga Ones** a s'Illot.



Fa 8 anys que mossen Llorenç Galmés de Manacor és el rector de la **Parròquia de s'Illot** i el vicari in càpita de l'**Església de son Negre**. L'any que ve farà 30 anys que s'inaugurà la parròquia de s'Illot. Ara en fa 4 que s'inaugurà la rectoria i les dependències parroquials amb un saló d'actes que acull als infants del poble que van a aprendre la Doctrina Cristiana.

La gent no és gaire devota, de manera que només diu missa els dissabtes i els diumenges. Una en català i l'altre en castellà. A son Negre la missa dels diumenges a les 10 és sempre en català. A son Negre només hi ha 5 cases, els habitants de les quals va a missa a peu, l'altra gent arriba en cotxe a n'aquesta església rural que té 125 anys. Mossen Alcover la va engrandir i va fer construir la façana que és molt artística.



Na Maria Riera és la madona de la **Botiga Ca na Juanita** al Port de Manacor. Aquesta botiga la va obrir el seu padri Pere ara fa 100 anys.



la família Ludwig, d'Alemanya, fa 4 anys que regenta el **City Café**, just devora les cases de sa Coma.



Fa 5 anys que en Rafel Fuster regenta la **Cafeteria Dues Platges** a sa Coma. Recomana el pollastre a l'ast i el pa amb ells. Se menja per un milenar de pessetes.



Na Maria Vicenta Pastor de Badajoz, fa 4 anys que regenta la **Perruqueria Bibi** a s'Illot.



Na Maria Pastor fa 10 anys que regenta la **Peixeteria Pepita Marques** a Portocristo. Pepita Marquez és el nom de la barca del seu home que surt a pescar cada dia.



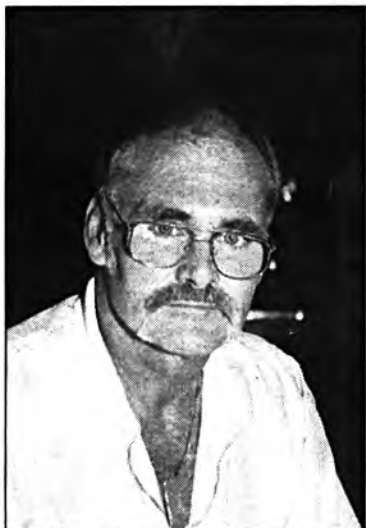
N'Aina Mascaró és advocada. Comparteix bufet d'advocats Portocristo amb na Rosa Perelló.



Fa 4 anys que en Jaume Barceló regenta el **Restaurant Baró** a sa Coma. Despatxa el menjar anglès.



Na Corinna Weichert d'Alemania, amb sa mare i un soci espanyol, fa 3 mesos que han obert la **Vermittelagentur** a s'Illot. L'loguen i assessoren als alemanys que volen comprar cases o posar negocis a la zona.



En Helmut Brunke d'Alemanya fa un any que regenta al **Bar Nacht Schwärmer** a s'Illot.



Na Manuela Rodriguez, d'Extremadura, fa 3 anys que regenta la **Pizzeria Can Rafel** al Riu de Portocristo. El seu home, al cel sia, va obrir aquest local fa 15 anys. Despatxa el peix fresc, les pizzes, les paelles, etc. Se menja per unes 2000 ptes.



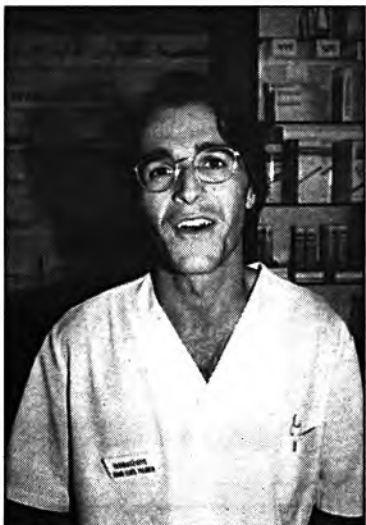
Fa 6 anys que en Jordi Perelló regenta el lloc d'hamburgueses, **La Casetona den Jordi** a devora es Riu de Portocristo. Son pare, va obrir aquest lloc ara fa 23 anys.



N'Antoni Sanxés de Castella, fa un any que regenta el **Bar Bel Toni** a sa Coma. És el bar de la sangria.



En James Donald d'Anglaterra i na Marian Md Dletton de Noruega, fa 2 anys que regenten la **Yorkshire Tavern** de s'Illot.



Fa 2 anys que en Joan Lluís Palmer d'Artà, és l'apotecari adjunt de l'**Apotecaria de s'Illot**.



Na Caterina Conesa és la madona jove de l'**Hotel Estrella** a Portocristo. Un hotel de 120 places ocupades per francesos i anglesos.



La cuina de na Tonina

Va de festes patronals

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Per a la petulea, l'arribada de les avellaneres era i és (al manco això passa a Valldemossa) el millor pregó de festes.

Les visites dels infants a la paradedeta són constants des del primer moment que s'instal·la i el seu objectiu indiscutible és arregar quatre doblers i per anar a gastar-los a les avellaneres.

És tot un ritus que es repeteix any rere any. Les mares, els pares, els germans majors, els padrins de fonts, els oncles i sobretot el padrí i la padrina són els que financen les visites a les avellaneres. Els articles que ofereixen són més variats que un temps abans gairebé tot eren llepolies el que compraven: avellanes, caramels, xufletes, coco, dàtils, regalèssim, cacauets... Tampoc no hi podia mancar una pilota fermada a un elàstic que servia per pegar-se pilotades uns als altres i al mateix temps recuperar la pilota, els més agosarats compraven bombetes i els tiraven als peus de la gent.

Ara ja no es compren pilotes amb elàstic ni totes les mateixes llepo-

lies, n'hi ha d'altres que estan més en voga. Ara es compren més joguines i pipes, pistatxos, crispetes, patatetes fregides, xiclets, blat de moro, «Lacassitos», «Gominolas», «nubes», «Pica-pica»...

El dia del Patró o la Patrona també es bevia gelat als cafès o bars que els altres dies de l'any no en solien tenir. Era un gelat fet amb una bomba, envoltada de gel ple de sal, volta que volta fins que es gelava el contingut. Per a moltes persones era l'únic gelat que menjarien fins l'any que ve.

Nosaltres el preniem, acompanyat per una ensaïmada, l'horabaixa, devers les tres i mitja, de la primera bombada que feien al Café de Can Vicenç de s'ase, que era ben a veïnat de casa nostra a Valldemossa. La madona preferia que els infants fossin els primers perquè després hi anava la gent gran i no la destorbaven.

Nosaltres ben contents perquè dúiem tot un any d'espera, fins que arribava la Beata, per poder-lo assaborir.

Us puc assegurar que passats els anys, encara record el seu sabor. Passat el temps el vaig tonar trobar a Lluçmajor. En Toni «Saliner» en feia i, per Santa Càndida o a les festes

de Cas Busso despatxava, bombada rere bombada, un tassó gelat o fresca des Saliner, com li vulgueu dir que no desmereixia res del gelat de la meva infantesa. Ω

SANA CONVIVÈNCIA

- Parlau amb cordialitat. Somrigueu
- Intereseu-vos sincerament per la gent.
- Recordeu que el nom d'una persona és per ella el so més dolç que pot escoltar.
- Sapigueu escoltar. No discuteu.
- Deixau parlar el vostre interlocutor.
- Mostrau simpatia i interès per les dèries de les persones.
- Apel·lau als desigs més nobles de la gent.
- Parlau d'allò que interessa i és important.
- Respectau les opinions i els sentiments de tothom.
- Cal elogiar honradament les qualitats del proïsme.
- Parlau dels propis errors primer, i, després parlau dels dels altres, però indirectament. Deixau que tothom salvi la seva fama i prestigi.
- Si us heu equivocat, cal admetre-ho ràpid.
- Mirau de captar les coses des del punt de vista de l'altre: posau-vos al seu lloc i vendrà... .
- Feu preguntes millor que donar ordres directes.
- Elogiau tot progrés amb entusiasme.
- Feu que els defectes semblin fàcils d'esmenar.
- Procureu que l'altre se senti feliç de fer allò que li suggeriu.

Defensem el català



Escandell

M'agrada sa veritat jo rebuig se injustícia, entre noltros el mal nat o bé el desequilibrat duu dolencia i malícia.

El mallorquí és amable ja li ve de neixament, Entre noltres el diable se mereix estar a l'estable, fa mal a la bona gent.

Respetam el castellà i qualsevol dialecte, molts esters ens fan callar, que aquí poden treballar menjar i tenir porta oberta.

Mateu Joan i florit, aguanta fort sa candela, que es contrari, malsofrit quan veu el mallorquí escrit de rabiada, s'envela. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
..... C.P.....
Població.....
C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**



ES GALL

Jaume Matas, vida i miracles II

Xerrant contra la senyera, en Matas va encendre el foc i al Principal: "Ets hortera, Matas, tu no tens bandera", tot un grup li cridà en bloc.

Per la Diada amb rapidesa i amb rabieta repetí en Matas, ple d'infantesa: "No comptis amb mi, Princesa, si jo no puc presidir".

Per això féu mala cara a la senyora Munar i a la Seu, on se repara la pau, ell tingué la cara de no allargar-li la mà.

De l'Estatut vol reforma, però el vol més província... Per què ho fa, si no hi ha forma de complir les lleis que hi ha? Perquè així ningú un escolt li fa arribar ni una morma; perquè així diu: "Jo faig molt!"

Vols saber per quina traça en Gil nombrà conseller? Perquè no donàs cap passa ni alteràs a dins la plaça la mort que la llengua té.

I ara el Tribunal del Compte li diu que fa molt d'embull. Li és igual! Si un dia afronta un procés, Rami li conta: "Res mai passa, ara recull!" Ω